

MOKSLAS • EKONOMIKA • SANGLAUDA

EUROPOS SĄJUNGA
EUROPOS SOCIALINIS FONDAS

Kuriame Lietuvos ateitį

Vykdytojas: UAB „Eurointegracijos projektai“
Užsakovas: Pakruojo rajono savivaldybės administracija

Pakruojo rajono verslo plėtros galimybių studija

Pakruojis, 2013

Pakruojo rajono verslo plėtros galimybių studija

SANTRUMPŲ IR SĄVOKŲ ŽODYNAS

EEB – Europos ekonominė bendrija

EB – Europos Bendrija

ES – Europos Sąjunga

MVĮ – mažos ir vidutinės įmonės

PVM – Pridėtinės vertės mokestis

SVV – Smulkus ir vidutinis verslas

De minimis – nustatyto dydžio valstybės pagalba verslui.

Demografinės senatvės koeficientas – pagyvenusių (60 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus.

Natūrali gyventojų kaita – skirtumas tarp gyvų gimusiųjų ir mirusiųjų skaičiaus per metus.

SANTRUMPŲ IR SĄVOKŲ ŽODYNAS	2
SANTRAUKA	4
ĮVADAS	5
1. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS VERSLO PLĖTRAI REIKŠMINGI TEISINIAI IR POLITINIAI ASPEKTAI	7
1.1. EUROPOS SAJUNGOS VERSLO PLĖTROS POLITIKA BEI PAGRINDINIŲ VERSLO PLĖTRĄ REGLAMENTUOJANČIŲ TEISĖS AKTŲ APŽVALGA	8
1.2. LIETUVOS RESPUBLIKOS NORMINIŲ VERSLO PLĖTROS IR INVESTICIJŲ PRITRAUKIMO TEISĖS AKTŲ APŽVALGA	10
1.3. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS ORGANIZUOJAMA VERSLO PLĖTROS SKATINIMO POLITIKA	12
1.4. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS VERSLO PLĖTRAI REIKŠMINGŲ TEISINIŲ IR POLITINIŲ ASPEKTŲ SSGG	15
2. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS VERSLO SITUACIJOS ANALIZĖ	17
2.1. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS GEOGRAFINĖ PADĖTIS, SOCIALINĖ – EKONOMINĖ APLINKA	18
2.1.1. PAKRUOJO RAJONO GEOGRAFINĖS IR SUSISIEKIMO APLINKOS ANALIZĖ	18
2.1.2. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS DEMOGRAFINĖS SITUACIJOS ANALIZĖ	20
2.1.3. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS EKONOMINĖS SITUACIJOS ANALIZĖ	23
2.1.4. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS EKONOMINĖS SITUACIJOS STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ	39
2.2. PASIRENGIMO PRITRAUKTI INVESTICIJAS INFRASTRUKTŪRA	40
2.3. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS IR APLINKINIŲ RAJONŲ ŪKIO SUBJEKTŲ NUOMONĖS TYRIMO ANALIZĖ	45
3. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS VERSLO PLĖTROS STRATEGIJA	47
3.1. VERSLO PLĖTROS STRATEGIJA	48
3.2. VERSLO STRATEGINĖS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS	51
3.3. PASIŪLYMAI PAKRUOJO RAJONO VERSLO PLĖTRAI	55
4. PAKRUOJO RAJONO VERSLO PLĖTROS GALIMYBIŲ STUDIJOS PRIEŽIŪROS, RODIKLIŲ IR VERTINIMO SISTEMA	57
4.1. STUDIJOS ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪROS VYKDYMAS	58
4.2. STUDIJOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO RODIKLIAI	59
PRIEDAI	61

SANTRAUKA

Verslas – vienas svarbiausių ekonomikos plėtros variklių, užtikrinantis naujų darbo vietų kūrimą, spartinantis BVP augimą, mažinantis regionus ir socialinius skirtumus.

Verslo plėtros sąvoka labai plati. Verslo plėtra – tai visų verslo aplinką veikiančių bendrųjų (politinių, ekonominių, gamtinių, technologinių, socialinių, teisinių) ir specialiųjų (vartotojų, tiekėjų, konkurentų) komponentų visuma. Tai ir verslo kūrimas, verslumo ugdymas, prekių ir (ar) paslaugų rinka, parama verslui, inovacijų diegimas, intelektinės nuosavybės apsauga.

Pakruojo rajone šiandien veikia 383 ūkio subjektai. Pagrindinės nūdienos verslo aplinkos stiprybės : gerai išvystytas žemės ūkio sektorius, stipri kaimo bendruomenė, augantys TUI ir MI srutai, teikiama parama verslui, gerai žinomos įmonės. Didžiausios Pakruojo rajono ekonomiką įtakojančios įmonės kiaulių auginimo veiklą vykdanči UAB „Saerimner“ ir dolomitinės skaldos gamybą vykdanči AB „Dolomitas“ šiandien nėra pačios svarbiausios. Pakruojo rajono verslo struktūroje dominuoja smulkusis verslas.

Siekiant įvykdyti Pakruojo verslo plėtros strategiją „Pakruojis – augančio ir konkurencingo verslo kraštas“ išskiriamos dvi prioritetingos verslo plėtros kryptys: Sudaryti palankias sąlygas verslui kurtis ir Gerinti verslo aplinką bei didinti jo konkurencingumą. Prioritetingos verslo plėtros sritys buvo identifikuotos, remiantis esama verslo situacijos analize, Lietuvoje ir ES formuojamais verslo plėtros tikslais.

Pakruojo rajono verslo plėtros galimybių studijoje numatytų tikslų, uždavinių ir priemonių įgyvendinimas prisidės prie SVV verslo klimato gerinimo, verslumo didinimo ir ūkio subjektų plėtros.

Darbo rengimo teisinis pagrindas – paslaugų sutartis Nr. SS-13-11, kurią 2013 m. balandžio 11 d. sudarė Pakruojo rajono savivaldybės administracija ir UAB „Eurointegracijos projektai“. Studijos esmė (konceptija, aprėptis, turinys) bei pagrindiniai paslaugų teikimo principai atitinka sutarties Nr. SS-13-11 techninėje užduotyje suformuluotus reikalavimus. Studija yra finansuojama pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksnių programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonę VP1-4.2-VRM-02-R „Regioninės plėtros tobulinimas, regionų plėtros planai ir savivaldybių (ilgalaikiai/trumpalaikiai) strateginiai plėtros planai“.

Siekiant išskirti Pakruojo r. sav. teritorinius ypatumus, 2007 – 2013 m. laikotarpio ekonominiai, socialiniai rodikliai lyginami apskrities ir besiribojančių Panevėžio r. sav. ir Pasvalio r. sav. lygiu.

Darbo objektas – Pakruojo rajono verslo plėtros galimybių studija.

Darbo tikslas – tiksliai identifikuoti verslo plėtros bei verslo aplinkos gerinimo priemones.

Darbo uždaviniai:

- įvertinti esamą verslo įmonių padėtį;
- atlikti sociologinius tyrimus, kurių metu būtų nustatytos svarbiausios verslo plėtros problemos, galimos savivaldybės verslo plėtros perspektyvos;
- suformuoti verslo aplinkos gerinimo Pakruojo rajone perspektyvas;
- išskirti savivaldybės verslo plėtros prioritetus, tikslus, uždavinius;
- pasiūlyti bei detalai išanalizuoti galimas verslo gerinimo įgyvendinimo priemones, nurodant finansavimo galimybes.

Darbo struktūra:

- I dalis „Pakruojo rajono savivaldybės verslo plėtrai reikšmingi teisiniai ir politiniai aspektai“.
- II dalis „Pakruojo rajono savivaldybės verslo situacijos analizė“.
- III dalis „Pakruojo rajono savivaldybės verslo plėtros strategija“.
- IV dalis „Pakruojo rajono verslo plėtros galimybių studijos priežiūros, rodiklių ir vertinimo sistema“.

Darbo metodai:

- Duomenų rinkimo metodai (antrinių informacijos šaltinių analizė ir apklausos rezultatai).
- Duomenų analizės metodai (turinio analizė, lyginamoji analizė, SSSG).

Darbo rezultatai:

- Parengta galimybių analizė „Pakruojo rajono verslo plėtros galimybių studija“.

Generally, we suggest

Attach to page 1 a cheque or money order payable to the person

Direct deposit **Direct deposit** **Direct deposit**
You do not have to complete this area every year. Do not complete this area if you are using direct deposit for your payments. If you are not using direct deposit, you must complete this area. To deposit your payments, attach advance payments and any other documents to your payments. To deposit your payments, attach advance payments and any other documents to your payments. To deposit your payments, attach advance payments and any other documents to your payments.

460 Branch number (5 digits)

461 Institution number (3 digits)

462 Account number (maximum 12 digits)

I certify that the information given on this form is true and correct. I understand that providing false information is a criminal offence.

Sign here

Telephone number

Do not write in this area

1. Pakruojo rajono savivaldybės verslo plėtrai reikšmingi teisiniai ir politiniai aspektai

Pakruojo rajono savivaldybės verslo plėtrai reikšmingi teisės aktai, apimantys teisės aktus, priimamus Europos Sąjungos, šalies ir savivaldybės lygmeniu (žr. 1 priedą).

1.1. EUROPOS SAJUNGOS VERSLO PLĖTROS POLITIKA BEI PAGRINDINIŲ VERSLO PLĖTRĄ REGLAMENTUOJANČIŲ TEISĖS AKTŲ APŽVALGA

Pagrindiniai ES teisės aktai reglamentuojantys verslo kūrimą. 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje skirta padėti paslaugų teikėjams naudotis įsisteigimo laisve ir laisvam paslaugų judėjimui palengvinti, kartu užtikrinant aukštą paslaugų kokybę. Direktyva taikoma valstybėje narėje įsisteigusių teikėjų teikiamoms paslaugoms. Direktyva dėl tam tikrų bendrovių tipų informacijos atskleidimo reikalavimų taikoma visuomenei palengvinant reikiamos informacijos apie bendroves gavimą, taip pat nustatomos dokumentų pateikimo formos 2011 m. vasario 23 d. Komisijos komunikate COM (2011) 78 „Smulkiojo verslo akto Europai apžvalga“ apžvelgiama jau padaryta pažanga ir numatomi tolesni veiksmai. Komunikate išskiriama 10 principų – gerosios praktikos pavyzdžių, tarp kurių Lietuva įvardinama 6 principu „Galimybė gauti finansavimą“ (finansuodama labai mažas paskolas Lietuva sudarė MVĮ palankesnes sąlygas gauti finansavimą), 7 principu „Bendroji rinka“ (įsteigtas vieno langelio principas ir sukurta internetinė svetainė pateikta ne tik valstybine, bet ir anglų kalba), 10 principu „Internacionalizavimo skatinimas“ (remiama MVĮ internacionalizavimą teikiant finansinę paramą eksportui, patekimo į rinką strategijoms ir dalyvaujant prekybos mugėse).

Pagrindiniai ES teisės aktai reglamentuojantys prekių ir (ar) paslaugų rinką. Prekės ir paslaugos ES rinkoje juda laisvai, tai reglamentuoja ES teisės aktai. 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 764/2008, kuriame išdėstomos procedūros, susijusios su nacionalinių techninių taisyklių taikymu produktams, kurie kitose valstybėse narėse teisėtai parduodami tikslas laisvo prekių judėjimo pagerinimo įgyvendinimas Bendrijos teritorijoje. Reglamente apibrėžiamos taisyklės ir procedūros skirtos valstybių narių viešosioms institucijoms, kurios turi vadovautis prieš priimdamos sprendimą, ribojantį kitose valstybėse narėse teisėtai pagamintų prekių patekimą į vietos rinką. 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje reglamentuojamas teisinis paslaugų teikimo reguliavimas, pagerinsiantis paslaugų teikimo tarp valstybių narių įgyvendinimą. Prekių ir paslaugų rinkoje teisės aktais taip pat yra apibrėžta Tarybos direktyva 2010/88/ES 2010 m. gruodžio 7 d. dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos suderinimo taikymo procedūros ir 2001 m. gruodžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/95/EB dėl bendros gaminių saugos užtikrinančios vienodą aukšto lygio vartotojų saugos ir sveikatos apsaugą reglamentavimai. 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas 768/2008/EB dėl bendrosios gaminių pardavimo sistemos nustato bendruosius principus kaip rengti Bendrijos teisės aktus, kuriais derinamos gaminių pardavimo sąlygos. Komisijos komunikatuose Europa 2010 m. lapkričio 9 d. KOM(2010) „Prekybos politika – svarbiausia ES 2020 m. strategijos sudėtinė dalis“ ir 1999 m. birželio 16 d. COM(1999) 299 „Abipusis pripažinimas vidaus rinkos veiksmų plano kontekste“ analizuojami esamos situacijos trūkumai bei nagrinėjami veiksmai siekiant tvarios ekonomikos augimo ir abipusio pripažinimo principo laisvame prekių ir paslaugų judėjime.

Pagrindiniai ES teisės aktai reglamentuojantys verslo plėtrą. Verslo plėtra kitoje ES šalyje galima steigiant filialą ar antrinę įmonę kitoje šalyje ar susijungiant su kita įmone. Verslo plėtrą ES reglamentuoja 2001 m. spalio 8 d. Tarybos reglamentas Nr. 2157/2001 dėl Europos bendrovės įstatų ir Tarybos direktyva 2001/86/EC, papildanti Europos bendrovės įstatus dėl darbuotojų dalyvavimo priimančias sprendimus. Minėtuose dokumentuose apibrėžiama Europos akcinės bendrovės sukūrimo procesai ir darbuotojų dalyvavimo, minėtoje bendrovėje, ištraukimo į bendrovės valdymą teisinis reguliavimas. Taip pat verslo plėtrą ES nusako 4 Komisijos komunikatai: 2012 spalio 3 d. COM(2012) „Drauge už naują augimą“, 2011.4.13 KOM(2011) „Bendros pastangos skatinti naują augimą“, KOM(2011) „Konkurencingumo gerinimas“ ir 2009 m. lapkričio 19 d. COM(2009) Viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystės plėtojimas“. Komisijos komunikatuose išskiriami augimo skatinimo veiksniai, svertai, nagrinėjamas valstybių konkurencingumas ir aptariamoms viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystės plėtojimo galimybės.

Pagrindiniai ES teisės aktai reglamentuojantys paramą verslui. Plėtojant ar kuriant verslą būtina verslo parama, kuri skatina augimą ir didesnes galimybes augti. Paramą verslui apibrėžia Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1998/2006 2006 m. gruodžio 15 d. dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, reglamentuojanti pagalbą teikiamą įmonėms. Taip pat Europos Komisijos komunikatai: 2011 m. gruodžio 7 d. COM(2011) „Geresnių MVĮ galimybių gauti finansavimą veiksmų planas“ ir 2011 m. lapkričio 9 d., COM/2011/702 „Smulkusis verslas dideliame pasaulyje – nauja partnerystė, kuria MVĮ padedama pasinaudoti pasaulinėmis galimybėmis“. Komunikatuose pabrėžiama viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystės plėtojimo svarba ES ekonomikos augimui bei priemonės mažų ir vidutinių įmonių veiklos finansavimui.

Pagrindiniai ES teisės aktai reglamentuojantys palankią aplinką inovacijoms diegti. Verslo plėtra yra neatsiejama nuo inovacijų. Siekiant konkurencingumo, būtina investuoti į tyrimus, technologijas inovacijos srityje. Palankią aplinką inovacijoms diegti ES nusako Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas 2006 m. gruodžio 18 d. Nr. 1982/2006/EB dėl Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos ir Komisijos komunikatas tarybai 2009 rugsėjo 2 d. COM/2009/442 Bendrijos inovacijų politikos peržiūra besikeičiančiame pasaulyje. Bendroji programa, skirta Bendrijos veiklai mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje, o komunikatas nustato likusias spragas ir pasiūlo politikos gaires, kaip jas pašalinti.

Pagrindiniai ES teisės aktai reglamentuojantys verslo aplinkos gerinimą. Verslo aplinkos gerinimą reglamentuoja 2007 m. liepos 10 d. Komisijos komunikatas COM(2007)394 dėl verslo aplinkos supaprastinimo įmonėms įmonių teisės, apskaitos ir audito srityse, skirtas apžvelgti administracinės naštos mažinimo naudą ir galimybes. Komisijos komunikatas 2006 rugsėjo 13 d. COM/2006/502 reglamentuoja Žinių taikymą praktikoje: įvairialypė ES naujovių strategija, kuriame išdėstytos svarbiausios suplanuotos ar toliau tęsiamos iniciatyvos, nustatomi nauji veiklos barai, ir ypač pristatoma tikslingesnė strategija, skirta padėti sukurti ir parduoti naujus naujoviškus produktus ir paslaugas perspektyviose srityse.

Pagrindiniai ES teisės aktai reglamentuojantys intelektinės nuosavybės apsaugą. ES siekia užtikrinti intelektinės nuosavybės teisę, jog sukūrus naują išradimą, prekės ženklą, gamybos būdą ar kitą unikalų produktą jis būtų apsaugotas nuo neteisėto naudojimo, kopijavimo bei padirbinėjimo. ES yra parengusi dvi direktyvas: Europos parlamento ir tarybos direktyvą 2001/29/EB 2001 m. gegužės 22 d. dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo ir Tarybos direktyvą 87/54/EEB 1986 m. gruodžio 16 d. dėl puslaidininkių įtaisų topografių teisinės apsaugos; tris reglamentus: 2009 m. vasario 26 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 207/2009 dėl Bendrijos prekės ženklo; 2002 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino ir 2006 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1891/2006 siekiant įgyvendinti Europos bendrijos prisijungimą prie Hagos susitarimo dėl pramoninio dizaino tarptautinės registracijos Ženevos akto; bei Tarybos sprendimą 2011 sausio 14 d., KOM(2010), kuriuo leidžiama tvirčiau bendradarbiauti kuriant bendrą patentinę apsaugą. Kaip matyti iš teisės aktų, intelektinės nuosavybės teisių apsaugos sistema apima: pramoninę nuosavybę (dizainą, prekės ženklus, patentus ir naudinguosius modelius), autorių ir gretutines teises (galioja meno kūriniai, programinei įrangai, televizijos laidoms) bei prekybos strategijas (pavyzdžiui, komercines paslaptis).

Pagrindiniai ES teisės aktai reglamentuojantys verslumo ugdymą. Verslumas apibrėžiamas kaip žmogaus ir visuomenės gebėjimas kurti ir plėtoti verslą bei inovacijas, atrasti naujas galimybes, mokėjimą realizuoti save ir kurti ekonominę arba socialinę vertę. Įvertinant šią vertybę valstybės siekia ugdyti verslumą per didesnę šalies ar regiono ekonominio išsivystymo lygį. Galima išskirti dvi sritis: jaunimo verslumo ugdymą ir visos visuomenės verslumo ugdymą. Jaunimo verslumo ugdymą ES reglamentuoja: 2005 m. kovo 22–23 d. Europos jaunimo paktas, Europos Komisijos baltoji knyga, Komisijos komunikatas 2012 rugsėjo 10 d. COM(2012) Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintos sistemos, 2009 m. balandžio 27 d. KOM(2009) Komisijos komunikatas Atnaujintas atvirasis koordinavimo metodas, taikomas sprendžiant jaunimo problemas ir suteikiant jiems daugiau galimybių. Bendrą visuomenės verslumo ugdymą reglamentuoja Komisijos komunikatai: „Verslumas 2020“, Verslumo dvasios atkūrimas Europoje ir KOM(2010) 2020 Europa Pažanga, tvaraus ir integracinio augimo strategija. Minėtuose teisės aktuose jaunimo verslumo ugdymo skatinimas apibrėžiamas per: jaunimo švietimo, kūrybingumo ir užimtumo didinimą, savanoriškos veiklos ir mobilumo skatinimą (mokantis, stažuojuantis), savarankiškumo ugdymą. Bendras visuomenės verslumo ugdymas skatinamas per visuomenės užimtumo didinimą, darbo vietų kūrimą, suaugusiųjų švietimą, verslumo didinimą, paramos verslui teikimą.

1.2. LIETUVOS RESPUBLIKOS NORMINIŲ VERSLO PLĖTROS IR INVESTICIJŲ PRITRAUKIMO TEISĖS AKTŲ APŽVALGA

Lietuvos teisės aktai reglamentuojantys verslo kūrimą. 2009 m. gruodžio 15 d. Lietuvos Respublikos Paslaugų įstatymas Nr. XI-570 yra atitikmuo 2006 m. gruodžio 12 d. ES direktyvai 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje. Šiame įstatyme, kaip ir minėtoje direktyvoje, numatomos paslaugų teikimo veiklos laisvės bei sudaromos prielaidos aukštai paslaugų kokybei. Tuo tarpu *Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtotės strategijoje iki 2015 m.* analizuojama esama situacija ir pateikiama smulkiojo ir vidutinio verslo plėtotės etapai bei kryptys. Strategijos vizija apibrėžiama: „Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo sektorius turi išplėtotą infrastruktūrą, veikia atviroje, tolygiai besiplėtojančioje ekonomikoje, integruotoje į ES ekonomikos erdvę, naudoja modernias technologijas, kvalifikuotą darbo jėgą, gamina konkurencingas, inovatyvias prekes bei teikia paslaugas vietinei ir tarptautinėms rinkoms ir sukuria vyraujančią bendrojo vidaus produkto dalį. Smulkusis ir vidutinis verslas lanksčiai prisiderina prie rinkos pokyčių, racionaliai naudoja išteklius, kuria naujas darbo vietas, užtikrina subalansuotą ekonomikos plėtotę“.

Lietuvos teisės aktai reglamentuojantys prekių ir (ar) paslaugų rinką. 2008 m. liepos 9 d. ES reglamento Nr. 764/2008, kuriame išdėstomos procedūros, susijusios su nacionalinių techninių taisyklių taikymu produktams, kurie kitose valstybėse narėse teisėtai parduodami Lietuvos atitikmuo yra 2009 m. lapkričio 11 d. nutarimas Nr. 1494 – Lietuvos Respublikos 2009–2013 metų eksporto plėtos strategija. Kadangi ES dokumento tikslas yra stiprinti vidaus rinkos veikimą, gerinant laisvą prekių judėjimą, o Lietuvos – vykdyti veiksmingą ir kryptingą prekių ir paslaugų eksporto plėtos ir skatinimo politiką, didinti įmonių konkurencingumą ir nustatyti priemones, kurių įgyvendinimas skatins aukštųjų ir vidutiniškai aukštų technologijų diegimą ir kokybiškų paslaugų teikimą, sudarys sąlygas su mažiausiomis sąnaudomis efektyviai prekiauti su užsienio partneriais ir siekti teigiamo užsienio prekybos balanso. 2009 m. gruodžio 15 d. Lietuvos Respublikos Paslaugų įstatymas Nr. XI-57, kaip ir 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje, nustato įsisteigimo laisvę, laisvę teikti paslaugas ir ūkinės paslaugų teikimo veiklos laisvės įgyvendinimo sąlygas, bei sudaro prielaidas užtikrinti aukštą paslaugų kokybę. 2012 m. gruodžio 20 d. Pridėtinės Vertės Mokesčio įstatymas Nr. IX-751 nustato apmokestinimą pridėtinės vertės mokesčiu, o 2012 m. lapkričio 6 d. Produktų saugos įstatymas Nr. VIII-1206 – valstybinio produktų saugos reguliavimo bei jų valstybinės saugos ekspertizės, produktų saugos valstybinės ir visuomeninės kontrolės pagrindus, informacijos apie nesaugius produktus teikimo ir perdavimo tvarką, gamintojų, platintojų ir paslaugų teikėjų pareigas bei atsakomybę už nesaugių produktų pateikimą į Lietuvos Respublikos rinką. Prekių ir paslaugų rinką taip pat reguliuoja 2013 m. gegužės 7 d. Vartotojų teisių apsaugos įstatymas Nr. I-657 užtikrinantis vartotojų teisių gynimo galimybes.

Lietuvos teisės aktai reglamentuojantys verslo plėtrą. Lietuvoje, atsižvelgiant į ES teisės aktus, verslo plėtrą reglamentuoja 2005 m. gegužės 12 d. Lietuvos Respublikos įstatymas dėl darbuotojų dalyvavimo priimančias sprendimus Nr. X-200, atitinkantis 2001 m. spalio 8 d. ES direktyvą 2001/86/EC, papildančią Europos bendrovės įstatų dėl darbuotojų dalyvavimo priimančias sprendimus. Įstatymo tikslas – užtikrinti darbuotojų dalyvavimą priimančias sprendimus Europos bendrovėse. ES komunikatus COM(2012) ir KOM(2011), reglamentuojančius verslo plėtrą atitinka Lietuvos įstatymai ir strategijos: 2002 m. Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtos iki 2015 metų ilgalaikė strategija, Ekonomikos augimo ir jos struktūros plėtotės strategija, 2011 m. lapkričio 23 d. Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, 2000 m. liepos 5 d. Nr. 789 Pramonės plėtojimo vidutinės trukmės politika ir jos įgyvendinimo strategija, 2012 m. kovo 22 d. Nr. VIII-1099 Lietuvos Respublikos Konkurencijos įstatymas. Minėtuose dokumentuose apibrėžiami tikslai, kurie garantuoti visuomenės gerovę materialinei ir dvasinei aplinkai užtikrinti.

Lietuvos teisės aktai reglamentuojantys paramą verslui. 2007 m. liepos 5 d. 2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programoje apibrėžiama, jog iki 2015 m. Lietuva turi pasiekti kai kurių senųjų ES šalių narių socialinio ir ekonominio išsivystymo lygį. Šiai vizijai pasiekti būtina parama, tad programoje nurodoma sanglaudos skatinimo veiksmų programa. 2007 m. gruodžio 4 d. Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymas Nr. X-1346 nustato smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų sampratą, smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams taikomas valstybės paramos formas.

Lietuvos teisės aktai reglamentuojantys palankią aplinką inovacijoms diegti. Lietuvoje inovacijų veikla reglamentuojama 2010 m. vasario 17 d. nutarimu Nr. 163, *Lietuvos inovacijų 2010–2020 metų strategija*, 2011 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. V-1/4-2 Aukštųjų technologijų plėtros 2011–2013 metų programa, 2003 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 963 Mokslo ir technologijų parkų plėtros koncepcija ir 2010 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. 4-130 dėl Mokslo ir technologijų parkų veiklos planavimo ir vertinimo sistemos tobulinimo rekomendacijos. Šiais dokumentais siekiama reglamentuoti konkurencingą, naujausiomis technologijomis ir kvalifikuotais žmogiškaisiais ištekliais grindžiamą žinių ekonomiką, plėtoti esamas aukštųjų technologijų kryptis, perspektyvias pasaulio mastu.

Lietuvos teisės aktai reglamentuojantys verslo aplinkos gerinimą. Prie verslo aplinkos gerinimo Lietuvoje prisideda 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 *Valstybės ilgalaikės raidos strategija*. Šioje strategijoje 3 prioritetu išskiriama „Konkurencinga ekonomika“, kurios pirmas prioritetas „Pramonė ir verslas“. Šioje dalyje išskiriama Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros strateginės kryptys Lietuvai tapus ES nare: naujų smulkių ir vidutinių įmonių steigimas, smulkaus ir vidutinio verslo plėtros strateginės kryptys, regioninė smulkaus ir vidutinio verslo plėtra, smulkių ir vidutinių įmonių darbuotojų kvalifikacijos kėlimas ir smulkaus ir vidutinio verslo infrastruktūra. Bendrai strategijos pagrindinis tikslas – sukurti aplinką plėtoti šalies materialinei ir dvasinei gerovei, kurią apibendrintai nusako žinių visuomenė, saugi visuomenė ir konkurencinga ekonomika.

Lietuvos teisės aktai reglamentuojantys intelektinės nuosavybės apsaugą. Lietuvoje intelektinės nuosavybės apsaugai kiekvienas ES teisės aktas turi atitikmenį. Atitinkamai ES teisės aktams Lietuvoje intelektinę nuosavybę reglamentuoja: 1999 m. gegužės 18 d. Nr. VIII-1185 (aktuali 2012-01-10) Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas, 2010 gruodžio 23 d. Nr. I-372 Patentų įstatymas, 2012 m. lapkričio 8 d. Nr. VIII-1981 Prekių ženklų įstatymas, 2012 lapkričio 8 d. IX-1181 Dizaino įstatymas, 2012 lapkričio 8 d. Nr. VIII-791 Puslaidininkinių gaminių topografijų teisinės apsaugos įstatymas. Kiekvieno teisės akto pavadinimas nurodo sritį, kuri intelektinė nuosavybė yra saugoma.

Lietuvos teisės aktai reglamentuojantys verslumo ugdymą. Lietuvoje jaunimo verslumo ugdymą reglamentuoja: 2010 m. gruodžio 1 d. nutarimas Nr. 1715 Nacionalinė jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programa (aktuali redakcija 2011-03-30), Lietuvos Jaunimo politikos Baltoji knyga, 2004 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. ISAK-835 Ekonominio raštingumo ir verslumo ugdymo strategija, 2003 m. gruodžio 4 d. Nr. IX-1871 (aktuali 2005-11-22) Lietuvos Respublikos Jaunimo politikos pagrindų įstatymas. O bendrai verslumą – 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimas Nr. 1482 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa. Lyginant su ES teisės aktais verslumo skatinimo priemonės pasireiškia taip pat per šveitimą, saviraišką, raštingumo mokymą ir verslumo ugdymą.

Visos šios verslo plėtrai reikšmingos sritys įprasminamos Lietuvos pažangos strategijoje „*Lietuva 2030*“, patvirtintoje 2012 m. gegužės 15 d. Nr. XI-2015 Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu ir 2014 – 2020 metų nacionalinės pažangos programoje, patvirtintoje 2012 m. lapkričio 28 d. Nr. 1482 Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimu. Pastarosios bendrasis tikslas – *skatinti kiekvieną gyventoją realizuoti savo galimybes mokantis, kuriant, tiriant, tikslinga veikla prisiiimant atsakomybę už save, valstybę ir aplinką.*

1.3. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS ORGANIZUOJAMA VERSLO PLĖTROS SKATINIMO POLITIKA

Pakruojo rajone verslo plėtrai reikšmės turi Pakruojo rajono savivaldybės administracijos patvirtinti planavimo dokumentai: Pakruojo rajono savivaldybės 2007 – 2013 metų strateginiai plėtros planai, Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos ir miesto teritorijos bendrieji planai, Pakruojo rajono savivaldybės Tarybos sprendimai, susiję su mokesčių lengvatų nustatymu, tarifų už verslo liudijimus nustatymu, Smulkaus ir vidutinio verslo fondo (toliau –SVV fondo) paramos teikimu ir VšĮ Pakruojo rajono verslo informacijos centro veikla.

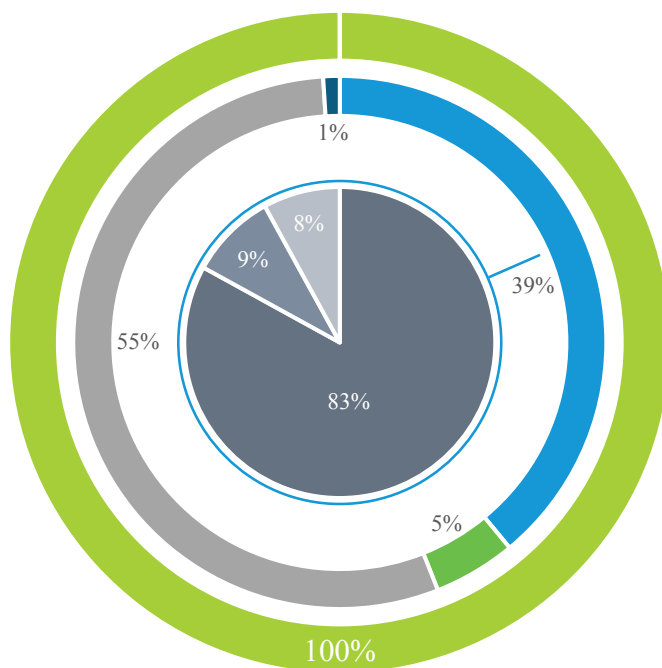
Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos ir miesto teritorijos bendrasis planas. Pagrindinis verslo aplinką reglamentuojantis dokumentas yra 2008 m. gruodžio 29 d. Pakruojo rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. T-430 dėl Pakruojo rajono savivaldybės 2007 – 2013 metų strateginio plėtros plano patvirtinimo, 2008 m. rugsėjo 25 d. sprendimas Nr. T-291 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano“, 2013 m. vasario 21 d. sprendimas Nr. T-43 „Dėl Pakruojo miesto teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“ įtvirtina pagrindines verslo ir pramonės plėtros gaires: *Pakruojo rajone esant derlingoms žemėms, tradiciškai žemės ūkis yra pagrindinė gyventojų ūkinė veikla.* Konkrečios pramonės šakos nėra išskiriamos.

Tarybos Sprendimai dėl mokesčių lengvatų taikymo. Mokesstinės lengvatos gali įtakoti verslininkų apsisprendimą investuoti rajone (įsigyti nekilnojamąjį turtą, išsinuomoti žemę) ir įtakoti savivaldybės pajamų augimą.

2007–2012 m. laikotarpiu Pakruojo rajono savivaldybėje pajamos augo 16,93 proc. (nuo 51.111,3 tūkst. Lt iki 59.764,6 tūkst. Lt). Savivaldybės biudžeto surenkamų pajamų didžiąją dalį – 55 proc. arba 32.791,8 tūkst. Lt sudaro dotacijos ir 39 proc. arba 23.262,8 tūkst. Lt įvairūs mokesčiai. Surenkamų mokesčių struktūroje didžiausią dalį (83 proc.) sudaro gyventojų pajamų mokestis. (žr. 1.3.1. pav.).

Analizuojamu 2007–2012 m. laikotarpiu 11,5 karto išaugo pajamos gaunamos iš prekių ir paslaugų mokesčių, kitos pajamos augo 75,21 proc. Labiausiai mažėjo (net 88,42 proc.) pajamos gaunamos iš sandorių ir (16,51 proc.) pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio.

Vertinant gaunamų pajamų struktūrą, matyti kad nuo 2007 m. ši dalis didėjo augančių dotacijų dalimi, kurios didėjo 9,69 proc. ir 9,9 proc mažėjančia surenkamų mokesčių dalimi. Sumažėjusiam gyventojų pajamų mokesčiui didžiausios įtakos turėjo sumažėjęs užimtųjų skaičius.

- Pajamos
- Mokesčiai ■ Kitos pajamos ■ Dotacijos ■ Sandoriai
- Turto mokėstis ■ Prekių ir paslaugų mokesčiai ■ Gyventojų pajamų mokestis

1.3.1 pav. Pakruojo rajono savivaldybės biudžeto pajamų struktūra, proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Verslo aplinkos patrauklumas priklauso ne tik nuo asocijuotų verslo paramos struktūrų darbo, bet ir nuo vykdomos mokesstinės politikos. Vertinant Pakruojo rajono savivaldybę pagal mokesčių tarifus rajonui, apžvelgiami aplinkinių rajonų taikomi mokesčių dydžiai (žr. priedą Nr. 3).

Pakruojo rajone taikomas 1 proc. dydžio nekilnojamojo turto mokestis. Tai pats didžiausias tarifas lyginant su apskrities ir aplinkinėmis savivaldybėmis. Mažiausias 0,3 proc. tarifas taikomas Panevėžio rajone tarifas, o Akmenės rajone šis tarifas svyruoja nuo 0,3 iki 1 proc.

Rajone taikomas žemės mokesčio tarifas svyruoja nuo 0,3 iki 4 proc. įvairios paskirties žemei ir 4 proc. apleistai žemei. Analizuojamuose rajonuose tarifas apleistai žemei yra vienodas – 4 proc., tačiau įvairios paskirties žemei pagal rajonus „lubos“ yra žemesnės. Iki 1,13 proc. tarifas taikomas Šiaulių miesto savivaldybėje, iki 1,5 proc. – Akmenės rajono savivaldybėje.

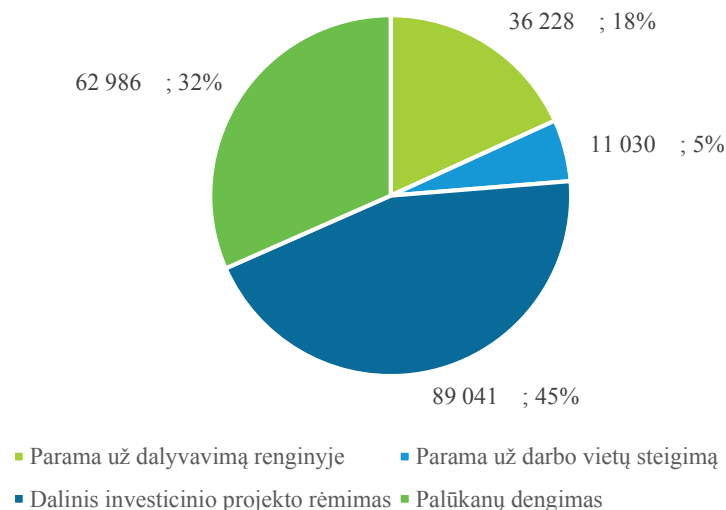
Verslo liudijimų kaina Pakruojo rajone svyruoja nuo 120 iki 4.800 Lt metams. Tuo tarpu aplinkinėse teritorijose verslo liudijimą galima buvo įsigyti ir už 60 Lt.

Pakruojo rajono savivaldybėje taikoma žemiausia rinkliava už išorinę reklamą. Brangiausia reklama analizuojamoje teritorijoje yra Šiaulių miesto ir Kelmės rajonuose.

Įvertinant mokesčių tarifus, bei investuotojų bei verslininkų galimybę rinktis teritoriją verslo plėtrai, Pakruojo rajono savivaldybė turėtų apsvarstyti mokesčių tarifų mažinimą ar bent jau suvienodinti tarifus aplinkinių rajonų atžvilgiu.

SVV rėmimo fondas. Pakruojo rajone veikia SVV fondas, skirtas palankios verslo plėtros ir spartesnės rajono ekonomikos augimo sąlygų sudarymui, vietinių iniciatyvų skatinimui ir naujų darbo vietų kūrimui. SVV fondas remia vidutines, mažas ir labai mažas įmones, verslininkus, ūkininkus, nevalstybines verslininkų organizacijas.

Analizuojamu 2009 – 2012 metų laikotarpiu, SVV fondo lėšomis paremtos 44 organizacijos (tarp jų, VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras). Suteikta lėšų už beveik 200 tūkst. Lt, kurių didžioji dalis (45 proc.) skirta investicinių projektų rėmimui ir 32 proc. palūkanų dengimui. Mažiausia lėšų dalis (5 proc.) teko naujų darbo vietų steigimui.

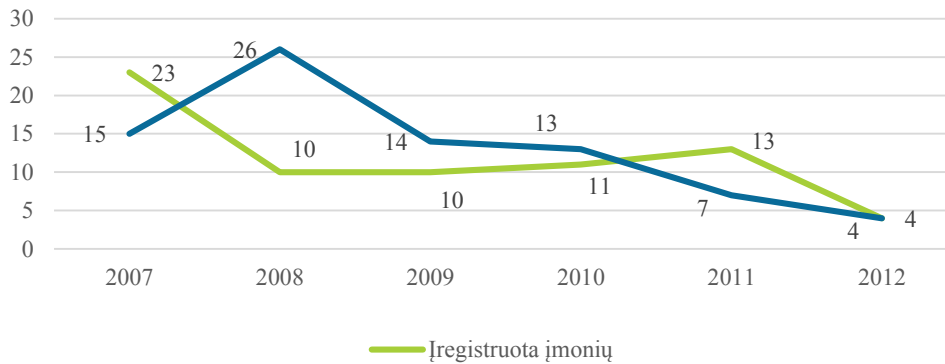

1.3.2 pav. SVV fondo paramos dydžiai ir sritys, 2009 – 2012 m. laikotarpiu

VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras. Pakruojyje taip pat veikia VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras (toliau – Centras), kurio tikslas yra tenkinti viešuosius interesus vykdant konsultacines, švietimo, mokymo paslaugas, taip pat kitokią visuomenei naudingą veiklą.

Per 2007-2012 m. laikotarpį Centre buvo įregistruota 71 nauja įmonė ir sukurtos 79 naujos darbo vietos. Įstaiga teikė patalpų ir įrangos nuomos, mokymų ir informacijos sklaidos renginių, konsultacijų, projektų rengimo ir administravimo, biuro paslaugas.

Visgi, vertinant metinius rezultatus matyti, kad įregistruotų įmonių ir sukurtų naudų darbo vietų skaičius išliko dinamiškas, tačiau tendencingai mažėjo (žr. 1.3.3 pav.).

1.3.3 pav. Pakruojo verslo informacijos centro veiklos poveikio rodikliai

Šaltinis: VĮ Pakruojo verslo centro 2007–2012 m. veiklos ataskaitos

Centro kiekybiniai rodikliai ir pokyčiai pateikiami atskiru priedu Nr. 2. Įstaigoje 2009 m. dirbo direktorius ir vadybininkė (viso 2 etatai), o nuo 2010 m. vadybininkui išėjus, liko tik direktorius (1 etatas). Sumažėjus dirbančiųjų skaičiui, atitinkamai 2009–2012 m. laikotarpiu prastėjo veiklos rodikliai.

Centre mažėjo ne tik suteiktų verslo informacijos paslaugų skaičius, bet ir atsakymų į paklausimus trukmė. 2009 m. vienam paklausimui buvo skiriama vidutiniškai 22 min., o 2012 – 12 min. Tuo tarpu 2009 m. viena konsultacija vidutiniškai trukdavo 1 val. 6 min, o 2012 m. – 2 val. 47 min. Organizuojamuose mokymuose ir verslo informaciniuose sklaidos renginiuose dalyvių skaičius analizuojamu laikotarpi taip pat mažėjo (vidutiniškai nuo 16 iki 9 dalyvių renginyje). Susidomėjimas verslo informacijos centro tinklalapiu per 3 metus sumažėjo 3,7 karto (nuo 5.674 iki 1.500 apsilankymų).

Apibendrinant Pakruojo rajone teikiamą savivaldybės paramą, akcentuojamos šios išvagos:

- Pakruojo rajono savivaldybėje analizuojamu laikotarpiu stebimas pajamų augimas, kuriam didžiausią įtaką turėjo išaugus dotacijų (paramos) dalis;
- Pakruojo rajone žemės, nekilnojamojo turto, verslo liudijimų mokesčiai yra aukštesni už apskrities ir aplinkinių rajonų vidurkį;
- rinkliava už išorinę reklamą Pakruojo rajone lyginant su apskritimi ir aplinkinių rajonų savivaldybėmis yra mažiausia.

1.4. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS VERSLO PLĖTRAI REIKŠMINGŲ TEISINIŲ IR POLITINIŲ ASPEKTŲ SSGG

Stiprybės	Silpnybės
• Laivas kapitalo, prekių ir paslaugų, darbo jėgos judėjimas ES • Direktyvose apibrėžta pridėtinės vertės mokesčio bendroji sistema ir aukšto lygio vartotojų saugos ir sveikatos apsauga; • Komisijos komunikatuose nagrinėjamas valstybių konkurencingumas, aptariamoms viešosios ir privačios partnerystės plėtros galimybės; • Intelektinės nuosavybės apsauga apima pramoninės nuosavybės, autorinių ir gretutinių teisių bei prekybos strategijos apsaugą; • Bendras visuomenės ir jaunimo verslumo ugdymo skatinimas; • Verslo plėtrą reglamentuojančių dokumentų atitiktis ES norminiams dokumentams; • Vartotojų teisių apsaugos įstatymas; • ES paramos įsisavinimo lygis ir tempai; • Palanki inovacijoms diegti verslo aplinka; • Intelektinės nuosavybės apsauga; • Pakruojo r. taikomų verslo paramos priemonių įvairovė; • Pakruojo r. taikoma mažiausia išorinės reklamos rinkliava; • Pakruojo r. teikiama finansinė parama verslui.	• <i>De minimis</i> ir kiti finansavimo apribojimai SVV verslui. • Strateginę verslo plėtrą reglamentuoja keli dokumentai: „Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgailė strategija, Ekonomikos augimo ir jos struktūros plėtotės strategija; „Lietuva 2030“; • Prastėjantys VŠĮ Pakruojo verslo informacijos centro veiklos rezultatai.
Galimybės	Grėsmės
• Bemuitis režimas; • „Smulkiojo verslo akto Europai apžvalgoje“ išskiriami Lietuvos gerosios praktikos principai : „galimybė gauti finansavimą“, „bendroji rinka“, „internacionalizavimo skatinimas“; • Komunikatuose „Prekybos politika – svarbiausias ES 2020 m. strategijos sudėtinė dalis“ ir „Abipusis pripažinimas vidaus rinkos veiksmų plano kontekste“ analizuojami trūkumai ir nagrinėjamos tvarios ekonomikos augimo galimybės; • Europos Parlamento Tarybos sprendimas dėl Europos bendrijos mokslinių tyrimų; • Komisijos komunikatas dėl verslo aplinkos supaprastinimo įmonėms įmonių teisės, apskaitos ir audito srityse, skirtas apžvelgti administracinės naštos mažinimo naudą ir galimybes; • Suformuota verslo plėtros vizija iki 2015 m.; • Galimybė mažinti mokesčius.	• Užsienio prekybos teisinė bazė kiek labiau orientuota į eksporto plėtrą; • Dideli atotrūkiai tarp pavienių ES šalių narių ir dėl to atsirandančios kliūtys; • Nepasiekiamas ES šalių narių išsivystymo lygis; • Pakruojo r. taikomi aukšti žemės, nekilnojamojo verslo liudijimų mokesčiai.

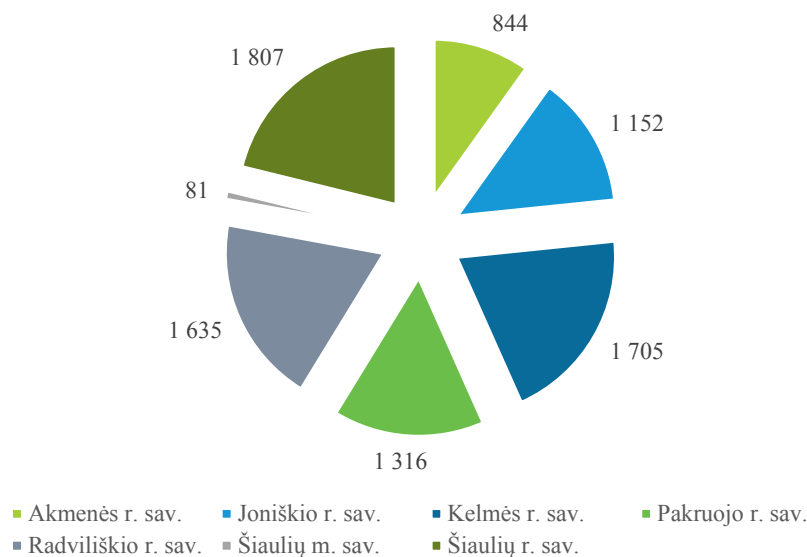
2. Pakruojo rajono savivaldybės verslo situacijos analizė

2.1. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS GEOGRAFINĖ PADĖTIS, SOCIALINĖ – EKONOMINĖ APLINKA

2.1.1. PAKRUOJO RAJONO GEOGRAFINĖS IR SUSISIEKIMO APLINKOS ANALIZĖ

Pakruojo rajono savivaldybė užima 1.316 km² teritorijos plotą ir sudaro 15,4 proc. visos apskrities teritorijos ploto (žr. 2.1.1.1 pav.). Didžiausia Šiaulių apskrities teritorija yra Šiaulių rajono savivaldybė, mažiausia – Šiaulių miesto. Pakruojo rajono savivaldybė yra ketvirta pagal dydį Šiaulių apskrityje.

2.1.1.1 pav. Šiaulių apskrities sudėtis pagal plotą, km².

Šaltinis: Statistikos departamentas

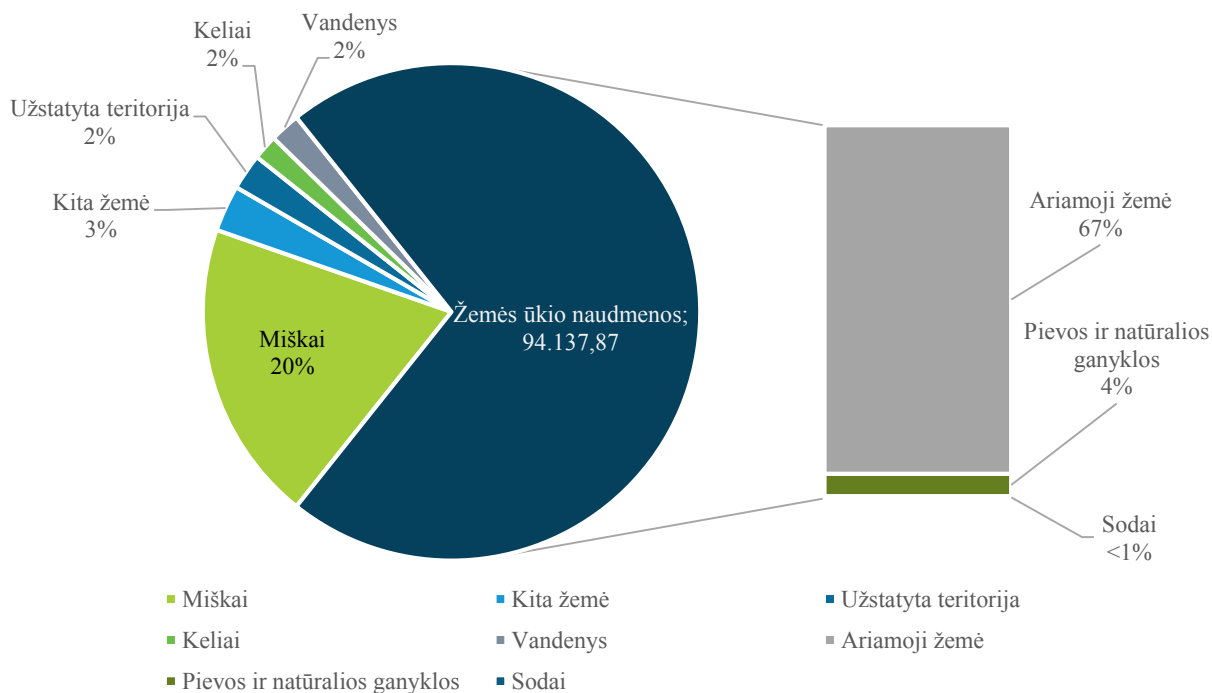
Savivaldybė ribojasi su Joniškio, Šiaulių ir Radviliškio rajonų savivaldybėmis Šiaulių apskrityje bei Pasvalio ir Panevėžio rajonais Panevėžio apskrityje (žr. 2.1.1.2 pav.). Rajonas patenka į Šiaulių ir Panevėžio miestų įtakos zoną. Taip pat Pakruojo rajonas patenka į Valstybinį Lietuvos-Latvijos pasienio regioną.

2.1.1.2 pav. Pakruojo rajono savivaldybės geografinė padėtis

Šaltinis: Statistikos departamentas

Rajoną sudaro 8 seniūnijos: Guostaglio, Klovainių, Lygumų, Linkuvos, Pakruojo, Pašvitinio, Rozalimo, Žeimelio. Daugiausiai žemės fondo Pakruojo rajono savivaldybėje užima žemės ūkio naudmenos, kurios sudaro 94.137,87 ha (apie 71 proc. viso žemės ūkio fondo). (žr. 2.1.1.3 pav.).

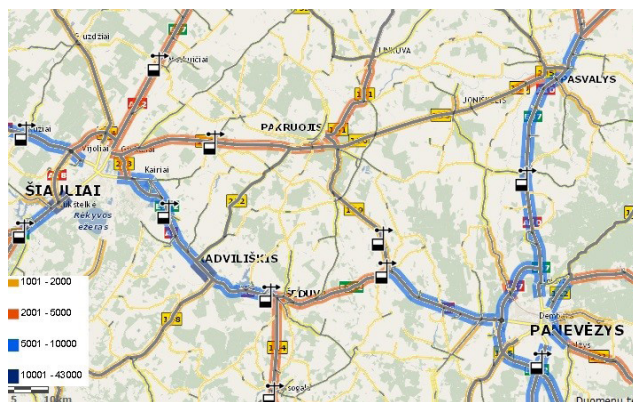
2.1.1.3 pav. Žemės fondo sudėtis 2013 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Pakruojo rajono savivaldybė įsikūrusi šalies šiaurinėje dalyje. Nuo didžiųjų miestų Pakruojis vidutiniškai nutolęs 180 km: nuo Vilniaus – 184 km, nuo Kauno – 152 km, nuo Klaipėdos – 200 km. Magistraliniai keliai rajoną aplenkia, tačiau rajoną kerta 7 krašto ir 39 rajono keliai. Keliai su danga rajone sudaro 97 proc. (šalies vidurkis – 83 proc.). Keliai su patobulinta danga sudaro 20 proc. visų rajono kelių su danga, kai šalyje – 22 proc.

Per Pakruojo rajoną taip pat eina geležinkelio linija, jungianti rajoną su Radviliškio. Rajone yra viena stotis įsikūrusi Jovarų kaime. Traukinių transportu vykdomas tik krovinių pervežimas. Krovinių srautai rajone nedideli – tik vietinės, rajoninės reikšmės kroviniai. Oro transporto Pakruojyje nėra, o trūkstant sraunių upių nevykdomas ir vandens transportas. Dviračių transporto sistema rajone taip pat nėra išvystyta – yra tik pavieniai dviračių takai.

Didesni transporto srautai aplenkia Pakruojo rajoną. Remiantis informacinio šaltinio www.eismoinfo.lt duomenimis, 2012 m. Pakruojo rajone krašto keliu Nr.150 vidutiniškai per parą pravažiavo tik 2.107 lengvieji automobiliai, 124 autobusai, 651 sunkvežimiai ir 20 traktorių. Krašto keliu Nr.151 dar mažiau – 1.703 lengvieji automobiliai, 72 autobusai, 242 sunkvežimiai, 14 traktorių. Tuo tarpu iš aplinkinių teritorijų didžiausiu transporto priemonių intensyvumu pasižymėjo teritorijos aplink Panevėžį ir Šiaulius. Tai pat pastebima, kad transporto srautai iš Biržų ir Latvijos teritorijos ėjo pro Pasvalį Panevėžio kryptimi, o pro Pakruoį einantis kelias nuo Pasvalio iki Šiaulių pasižymėjo tik didesniu pravažiuojančių traktorių skaičiumi.

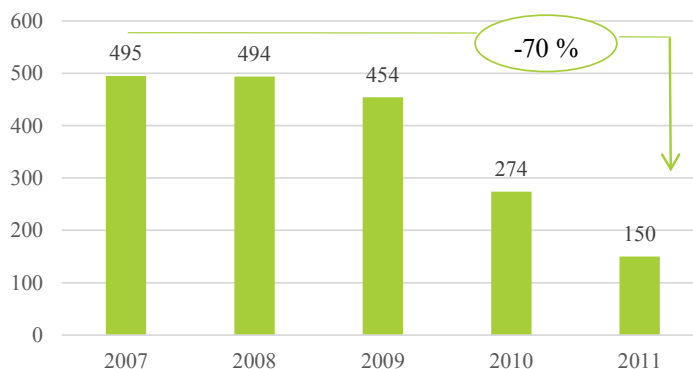

2.1.1.4 pav. Eismo intensyvumas Pakruojo rajone ir aplinkinėse teritorijose, 2012 m.

Šaltinis: www.eismoinfo.lt

2. Pakruojo rajono savivaldybės verslo situacijos analizė

Susisiekimą autobusais vykdo AB „Pakruojo autotransportas“, kurio 91 proc. akcijų valdo Pakruojo rajono savivaldybė. Bendrovė keleivių pervežimo paslaugas vykdo 47 vietinio reguliaraus susisiekimo maršrutais. Iš Pakruojo autobusai kursuoja aštuoniomis kryptimis. Keleivių vežimas kelių transportu 2007–2011 m. laikotarpiu sumažėjo 70 proc. (žr. 2.1.1.5 pav.) ir vidutiniškai vienam gyventojui teko 6 kelionės autobusu (šalyje vienam gyventojui tenka 85 kelionės autobusu, Šiaulių apskrityje – 65). Mažėjant keleivių vežimui kelių transportu, atitinkamai 18,94 proc. augo individualių lengvųjų automobilių skaičius (nuo 9.502 automobilių 2007 m. iki 11.302 automobilių 2012 m.).

2.1.1.5 pav. Keleivių vežimas kelių transportu, mln.

Šaltinis: Statistikos departamentas

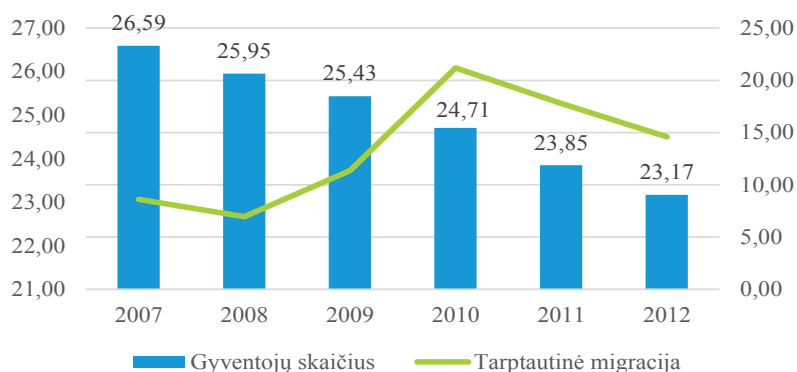
Apibendrinant galima išskirti pagrindinius geografinės padėties ir susisiekimo aspektus:

- rajonas patenka į Šiaulių ir Panevėžio miestų įtakos zoną;
- Pakruojo rajono savivaldybė nuo didžiųjų šalies miestų yra nutolusi dideliu atstumu, tai mažina rajono investicinių patrauklumą;
- rajono susisiekimo sistema išplėta tik kelių transportu, tačiau rajono nekerta magistraliniai keliai.
- rajono geležinkelio linija vykdomas tik krovinių transportavimas.

2.1.2. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS DEMOGRAFINĖS SITUACIJOS ANALIZĖ

Gyventojų mažėjimas stebimas visoje šalyje. Ne išimtis ir Pakruojo rajono savivaldybė, kurioje 2007–2013 m. laikotarpiu gyventojų skaičius tendencingai mažėjo. Analizuojamu laikotarpiu gyventojų mažėjimas Pakruojo rajone buvo didesnis nei šalyje ar apskrityje. Atitinkamai 2007–2013 m. šalyje gyventojų skaičius sumažėjo 8,56 proc. (nuo 3.249.983 iki 2.971.905), Šiaulių apskrityje –13,35 proc. (nuo 335.221 iki 290.471), Pakruojo rajone –15,19 proc. (nuo 26.589 iki 22.549) (žr. 2.1.2.1 pav.).

Gyventojų mažėjimui įtakos turėjo išaugusi migracija ir neigiamas gyventojų prieaugis. 2007–2012 m. laikotarpiu gyventojų migracija išaugo 2,48 proc. (414 asmenimis).

2.1.2.1 pav. Gyventojai ir tarptautinė migracija, tūkst. asmenų

Šaltinis: Statistikos departamentas

Natūrali gyventojų kaita mažėjo nuo 214 iki 208 (žr. 2.1.2.2 pav.). Natūralią gyventojų kaitą lėmė mažėjantis gimusiųjų skaičius. Dėl sumažėjusio gyventojų skaičiaus, savivaldybėje nuo 20,2 iki 17,1 sumažėjo gyventojų tankis, kuris buvo mažiausias tarp lyginamų savivaldybių ir daugiau nei du kartus mažesnis už Lietuvos vidutinį (Lietuvos vidurkis 45,5 gyventojai / 1 km²) (žr. 2.1.2.3 pav.).

2.1.2.2 pav. Natūrali gyventojų kaita 2012 m., asmenys

Šaltinis: Statistikos departamentas

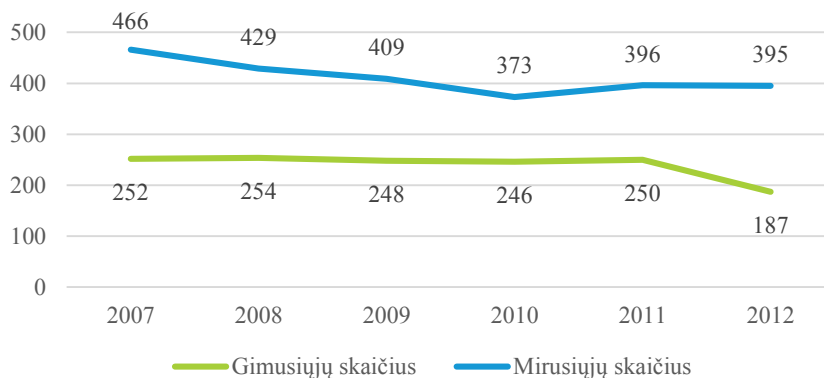
2.1.2.3 pav. Gyventojų tankis viename km², 2013 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas

2007–2012 m. laikotarpiu šalyje gimusiųjų skaičius mažėjo 5,83 proc. (nuo 32.346 iki 30.459), apskrityje –15,3 proc. (nuo 3.248 iki 2.751). Tuo tarpu Pakruojo rajono savivaldybėje gimusiųjų skaičius mažėjo net 25,79 proc. (nuo 252 iki 187) (žr. 2.1.2.4 pav.).

Mirusiųjų skaičius rajone mažėjo, tačiau pagal mirusiųjų skaičių, tenkantį 1.000 gyventojų, 2011 m. jis buvo vienas didžiausių apskrityje ir aplinkiniuose rajonuose (didžiausias Pasvalio r. sav. 18,2 asm.).

Žemas gimstamumas ir didelis mirtingumas rodo demografinės pusiausvyros praradimą – neatsinaujinantį gyventojų skaičių ir sparčiai senėjančią visuomenę.

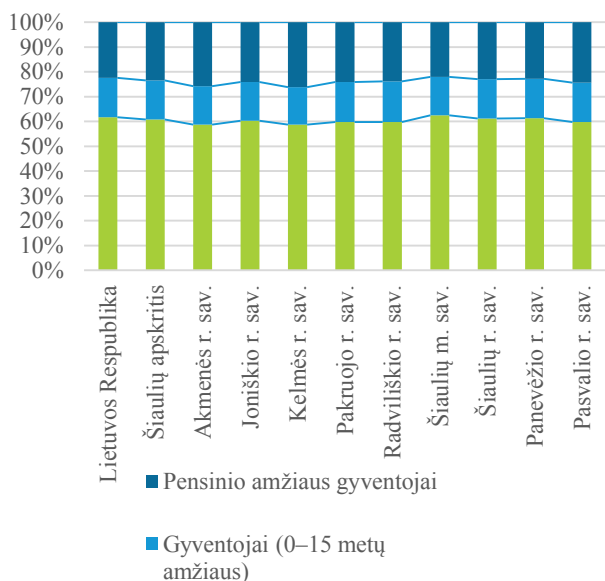

2.1.2.4 pav. Gimusiųjų ir mirusiųjų skaičius, asmenys

Šaltinis: Statistikos departamentas

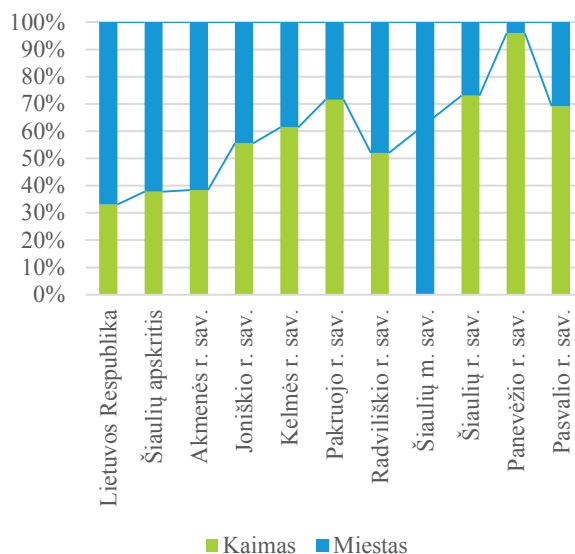
Daugiausia savivaldybėje yra darbingo amžiaus gyventojų (žr. 2.1.2.5 pav.). Analizuojamu laikotarpiu jų skaičius mažėjo 13,33 proc. (nuo 15.555 iki 13.481), o procentinė darbingo amžiaus gyventojų dalis augo 1,28 proc. p. nuo visų savivaldybės gyventojų (nuo 58,5 proc. iki 59,79 proc.). 0–15 metų amžiaus grupėje gyventojų skaičius 2007–2013 m. laikotarpiu sumažėjo 30,68 proc. (nuo 5.248 iki 3.638). Nuo 2007 m. šio amžiaus gyventojų dalis trečdaliu mažėjo daugelyje aplinkinių rajonų. Tai itin neigiama tendencija, kadangi šios amžiaus grupės gyventojai yra būtina darbo jėga. Prie blogėjančios demografinės situacijos prisideda išlaikomų asmenų dalies augimas Pakruojo rajone. Pastaraisiais metais pensinio amžiaus gyventojų skaičius Pakruojo rajono savivaldybėje sumažėjo 6,15 proc. (nuo 5.786 iki 5.430), o jų dalis nuo visų savivaldybės gyventojų išaugo nuo 21,76 iki 24,08 proc.

2. Pakruojo rajono savivaldybės verslo situacijos analizė

2.1.2.5 pav. Gyventojų skaičius pagal amžiaus grupes 2013 m., proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas

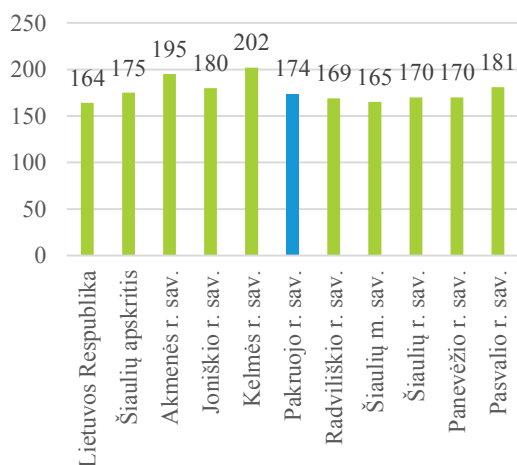
2.1.2.6 pav. Gyventojų skaičius pagal gyvenamąją vietą 2013 m. pr., proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Pakruojo rajono savivaldybė yra kaimiškoji savivaldybė, kadangi didžioji dalis visų gyventojų (71,5 proc.) įsikūrę kaimo vietovėse (žr. 2.1.2.6 pav.). Mažėjant gyventojų skaičiui, didesnė gyventojų dalis (atitinkamai – 16,43 proc.) mažėjo kaimo vietovėje nei miesto (atitinkamai – 11,94 proc.).

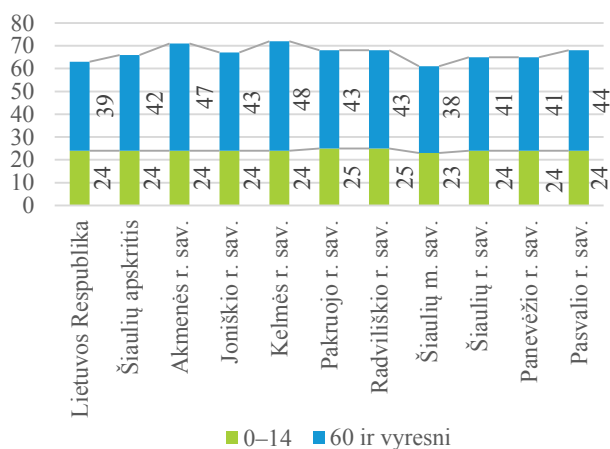
Demografinės senatvės koeficientas rodo tendencingą visuomenės senėjimą. Šalyje analizuojamu laikotarpiu koeficientas išaugo 27,13 proc., apskrityje – 40 proc., o Pakruojo rajono savivaldybėje demografinės senatvės koeficientas augo 42,62 proc. ir lenkė faktinį šalies senėjimo koeficiento rodiklį (žr. 2.1.2.7 pav.).

Išlaikomų vaikų koeficientas analizuojamu laikotarpiu mažėjo, o pagyvenusių žmonių – augo, tačiau bendras išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas augo. Šalyje šis rodiklis augo nuo 57 iki 63, apskrityje nuo 59 iki 66, o Pakruojo rajone nuo 66 iki 68 asmenų.

2.1.2.7 pav. Demografinės senatvės koeficientas, 2013 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas

2.1.2.8 pav. Išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas, 2013 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Apibendrinant, išskiriamos šios pagrindinės rajono demografinės problemos:

- tendencingas gyventojų skaičiaus mažėjimas;
- mažėjantis, tačiau aukštas mirtingumas;
- sparčiausiai apskrityje mažėjantis gimstamumas;
- maža darbingo amžiaus gyventojų dalis;
- senstanti visuomenė.

2.1.3. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS EKONOMINĖS SITUACIJOS ANALIZĖ

Pakruojo rajono esamą verslo ir investicinę aplinką apibūdina bendrojo vidaus produkto, materialinių investicijų, tiesioginių užsienio investicijų, užsienio prekybos rodikliai, ūkio subjektų sudėtis. Atskirai nagrinėjami reikšmingiausi ūkio sektoriai.

Bendras vidaus produktas (BVP)

Šiaulių apskritis sukuria 7,39 proc. šalies bendrojo vidaus produkto (BVP) ir yra ketvirta iš visų apskričių (žr. 2.1.3.1 pav.). Per 2007–2011 m. laikotarpį šalyje BVP augo 7,2 proc., o Šiaulių apskrityje – 6,86 proc.

Pagal BVP tenkantį vienam gyventojui Šiaulių apskritis buvo šešta iš dešimties šalies apskričių. Tuo tarpu 2008–2009 m. Šiaulių apskritis buvo septinta pagal BVP tenkantį vienam gyventojui.

2.1.3.1. pav. Lietuvos apskričių BVP 1 gyventojui 2011 m., tūkst. Lt

Šaltinis: Statistikos departamentas

Didžiausią BVP dalį sukuria didmeninė ir mažmeninė prekyba; transportas; apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla – 31,6 proc., pramonė – 25,3 proc. ir viešasis valdymas ir gynyba; švietimas; žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas – 15,3 proc.

Apibendrinant:

- Pakruojo rajonas priklauso Šiaulių apskričiai, kuri pagal sukuriamą BVP yra ketvirta šalyje.

Užsienio prekyba

Eksportuojamos prekės Šiaulių apskrityje 2007–2012 m. išaugo 45,24 proc. Pakruojo rajone didžiausias eksportuotojas – AB „Dolomitas“. „Lietuvos metų eksportuotojas – 2012“ apdovanojimuose, vidutinių įmonių grupėje, tarp dar devynių kitų įmonių buvo apdovanota ir AB „Dolomitas“.

Didžiausią eksportuojamos produkcijos dalį Šiaulių apskrityje sudaro: baldai; patalynės reikmenys, čiužiniai, čiužinių karkasai, dekoratyvinės pagalvėlės – 23,05 proc., plastikai ir jų dirbiniai – 9,22 proc., mediena ir medienos dirbiniai; medžio anglys – 9,19 proc. Pakruojo rajone prie eksportuojamos produkcijos kiekių savo produkcija labiausiai prisidėjo AB „Dolomitas“ ir UAB „Saerimner“. Analizuojamu laikotarpiu Šiaulių apskrityje sumažėjo elektros mašinų ir įrenginių bei jų dalių; garso įrašymo ir atkūrimo aparatų eksportas – 125.044 tūkst. Lt.

Daugiausiai eksportuojama į: Vokietiją – 18,4 proc., Švediją – 11,7 proc. ir Latviją – 10,44 proc. visos eksportuojamos produkcijos. Analizuojamu laikotarpiu 31.822 tūkst. Lt sumažėjo eksportas į Prancūziją, 26.021 tūkst. Lt – į Jungtinę Karalystę ir 16.799 tūkst. Lt – į Tunisą.

Apibendrinant:

- Šiaulių apskritis daugiausiai eksportuoja baldų, plastikų, medienos ir jų gaminių. Populiariausios eksporto kryptys – Vokietija, Švedija, Latvija.

Materialinės investicijos (MI)

Materialinės investicijos (MI) yra investicijos į ilgalaikį materialųjį turtą, siekiant jį išigyti, padidinti jo vertę ar jį sukurti.

Remiantis statistikos departamento duomenimis, 2007-2011 m. materialinės investicijos šalyje mažėjo 51,24 proc., apskrityje – 35,12 proc., o Pakruojo rajono savivaldybėje MI augo 0,36 proc.

Pagal MI, tenkančias vienam gyventojui, Pakruojis atsiliko 1.175,4 Lt nuo šalies ir 306,3 Lt nuo apskrities. Nepaisant to, pagal MI, tenkančias vienam gyventojui, Pakruojo rajonas buvo ketvirtas iš devynių lyginamų savivaldybių (žr. 2.1.3.2 pav.).

2.1.3.2 pav. Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, 2011 m., Lt

Šaltinis: Statistikos departamentas

Remiantis statistikos departamento duomenimis, 2010 m. daugiausia MI Pakruojo rajono savivaldybėje teko kasybai ir karjerų eksploatavimui; apdirbamajai gamybai (47,46 proc.), elektros, dujų, vandens tiekimui ir atliekų tvarkymui (17,02 proc.), žemės ūkiui, miškininkystei (16,37 proc.). Lyginant su šalies tendencijomis, Pakruojo rajonas išsiskiria didelėmis investicijomis į žemės ūkį, miškininkystę ir mažomis MI į transportą ir saugojimą. Tai yra tendencinga, kadangi Pakruojo rajonas išsiskiria derlingomis žemėmis, tačiau logistiniu požiūriu transportavimo ir saugojimo veikla nėra patraukli.

Iš dalies dėl to, 2010 lyginant su 2007 m. didžiausias neigiamas MI pokytis pagal ekonomines veiklos rūšis buvo į transportą ir saugojimą – net 94,82 proc. Tuo tarpu didžiausias augimas buvo į elektros, dujų, vandens tiekimo ir atliekų tvarkymo sritį – 728,25 proc. (žr. 2.1.3.1 lentelė). Išaugiam elektros, dujų, vandens tiekimo ir atliekų tvarkymo rodikliui įtakos turėjo 2009 m. investicijos skirtos UAB „Pakruojo šiluma“ Pakruojo katilinės rekonstravimui, įrengiant vandens šildymo katilą su kondensaciniu ekonomazeriu ir investicijos į melioracijos darbus. 2010 m. AB „Dolomitas“ investavo į vėjo jėgainių parko įrengimą.

2.1.3.1 lentelė. MI pokyčiai 2010 m. lyginant su 2007 m., pagal ekonominės veiklos rūšis, proc.

Materialinės investicijos pagal ekonomines veiklos rūšis	Pokytis
Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas	728,25
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	188,89
Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba	148,57
Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla	70,71
Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	-45,64
Informacija ir ryšiai	-46,89
Administracinė ir aptarnavimo veikla	-53,47
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	-61,41
Kitos ekonominės veiklos rūšys	-66,31
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	-73,56
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla	-75,00
Statyba	-78,96
Nekilnojamojo turto operacijos	-84,57
Transportas ir saugojimas	-94,82

Šaltinis: Statistikos departamentas

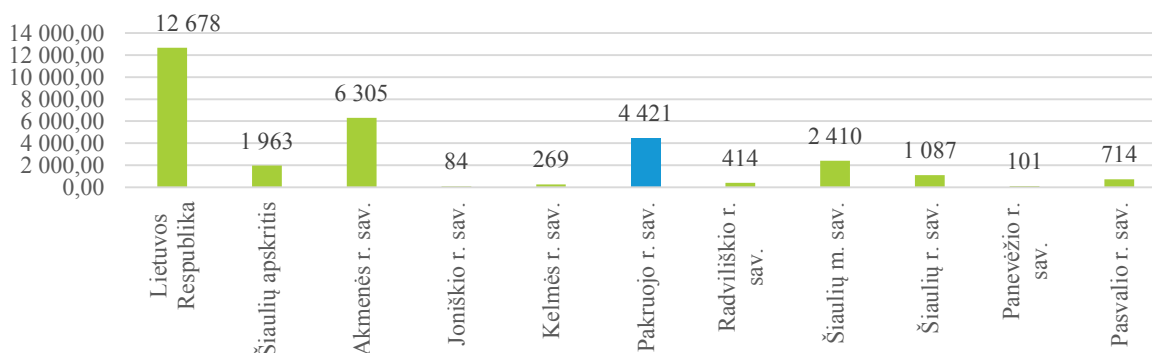
Apibendrinant:

- Pakruojo rajono savivaldybėje yra investuojama į ilgalaikį materialųjį turtą, tai rodo savininkų norą plėstis ir atsinaujinti;
- per 2007-2011 m. MI nežymiai augo ir pagal MI, tenkančias vienam gyventojui, rajonas buvo ketvirtas lyginant su apskritimi ir aplinkinių rajonų savivaldybėmis;

Tiesioginės užsienio investicijos (TUI)

Tiesioginės užsienio investicijos (TUI) investuojamai šaliai kuria teigiamą poveikį kuriant naujas darbo vietas, taikant naujus vadybos modulius, diegiant modernesnes technologijas, plėtojant šalies eksportą bei stiprindama nacionalinį suverenitetą.

Remiantis statistikos departamento duomenimis, 2007-2011 m. TUI šalyje augo 7,26 proc. (nuo 35.503,9 iki 38.080,7 mln. Lt), apskrityje 33,74 proc. (nuo 434,2 iki 580,7 mln. Lt), o Pakruojo rajono savivaldybėje – net 43,2 proc. (nuo 71,5 iki 102,4 mln. Lt). Visgi, Pakruojo rajone investuojama nemažai. Nors pagal TUI, tenkančias vienam gyventojui, Pakruojo rajonas beveik 3 kartus atiliko nuo šalies, daugiau nei 2 kartais viršijo apskrities rodiklį ir buvo antras apskrities ir aplinkinių savivaldybių lygiu (žr. 2.1.3.3 pav.).

2.1.3.3 pav. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, 2011 m., Lt

Šaltinis: Statistikos departamentas

Šiaulių apskrityje daugiausia investicijų tenka gamybos ir žemės ūkio sektoriams. Viena iš didžiausių užsienio investuotojų Pakruojo rajone – danų kapitalo įmonė Saerimner. Linkuvos seniūnijos Veselkiškių k. įsikūrusi UAB „Saerimner“ vykdo kiaulių auginimo veiklą.

Didėjantis TUI kiekis rodo augantį rajono patrauklumą investuotojams.

Apibendrinant:

- Pakruojo rajono savivaldybė pagal TUI, tenkančias vienam gyventojui, buvo antra apskrities ir aplinkinių savivaldybių mastu, o TUI analizuojamu laikotarpiu tendencingai augo.

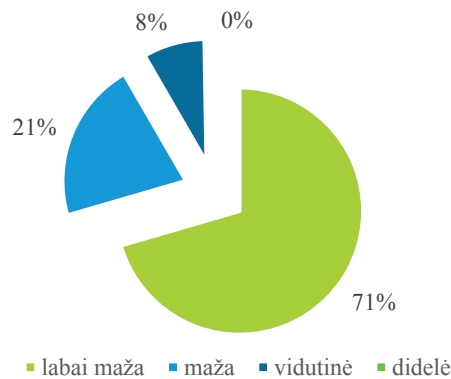
Ūkio subjektai

Bendra apžvalga. 2013 m. įregistruotų ūkio subjektų didžiąją dalį Pakruojo rajone sudarė įmonės užsiimančios: kita aptarnavimo veikla – 26,41 proc., didmenine ir mažmenine prekyba – 17,61 proc., žemės ūkiu, miškininkyste ir žuvininkyste – 9,99 proc. Pakruojo rajone veikiančių ūkio subjektų buvo dviem kartais mažiau nei įregistruotų (įregistruotų ūkio subjektų – 761, veikiančių – 383).

Analizuojant veikiančias įmones pagal teisinę formą, didžiąją jų dalį rajone sudarė uždarnosios akcinės bendrovės (UAB) – 27,15 proc., asociacijos – 25,59 proc. ir individualios įmonės (IĮ) – 25,07 proc., o 2007-2013 m. laikotarpiu labiausiai išaugo (50 vnt.) asociacijų skaičius, o sumažėjo IĮ – 37 vnt.

Vienas iš asociacijos privalumų yra – galimybė gauti Europos Sąjungos paramą remiamoms veikloms. Šia galimybe Pakruojo rajono asociacijų tarpe labiausiai naudojosi kaimų bendruomenės ir sporto klubai.

Ūkio subjektų dydžiai. Daugiau nei pusę (58,49 proc.) visų veikiančių įmonių Pakruojo rajono savivaldybėje sudaro įmonės, kuriose dirba iki keturių darbuotojų. Labai mažos įmonės (iki 9 darbuotojų) sudarė net 71 proc. visų veikiančių įmonių (žr. 2.1.3.4 pav.). Šių įmonių skaičius 2007-2013 m. laikotarpiu išaugo 13 proc.

2.1.3.4 pav. Veikiančios įmonės pagal darbuotojų skaičių, 2013 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Didžiausi Pakruojo rajono savivaldybės darbdaviai, pagal įdarbintų darbuotojų skaičių yra UAB „Norgauda“ ir ŽŪB „Lygumų“ (žr. 3.1.3.2 lentelė).

2.1.3.2 lentelė. Didžiausios Pakruojo rajono savivaldybės įmonės pagal darbuotojų skaičių

Eil. nr.	Pavadinimas	Darbuotojų skaičius	Įmonės veiklos sritis
1.	Norgauda, UAB	162	Saugos tarnybos
2.	Lygumų ŽŪB	153	Augininkystė, gyvulininkystė
3.	Kanrugė, UAB	152	Maisto produktai - mažmeninė prekyba parduotuvėse
4.	Dolomitas AB	145	Gamina ir parduoda visų frakcijų plautą dolomito produkciją
5.	Žvirblonių, ŽŪB	113	Žemės ūkio produktų gamyba, perdirbimas; augininkystė ir gyvulininkystė
6.	Pakruojo arka, AB	111	Statybinės paslaugos, remontas; plastikinių langų, durų gamyba; laidojimo namai, šarvojimo salė
7.	Klovainių skalda, AB	110	Dolomitinės skaldos gamyba
8.	Baltijos gėrimai, UAB	107	Gėrimai (alkoholiniai)
9.	Žeimelio ŽŪB	104	Augininkystė, gyvulininkystė; grūdų, rapsų auginimas; pieno gamyba
10.	Meresta, AB	101	Kelių tiesimas, remontas, tiltai
11.	Linkuvos ŽŪB	80	Augininkystė, gyvulininkystė

Šaltinis: rekvizitai.lt

Pagal pajamas, didžioji dalis įmonių (56,66 proc.) generavo nuo 1 iki 100 tūkst. Lt pajamų, 25,07 proc. įmonių – nuo 100 tūkst. iki 1.000 tūkst. Lt. ir 18,28 proc. įmonių uždirbo nuo 1.000 tūkst. Lt. Per 2007-2013 m. labiausiai išaugo įmonių gaunančių per 1.000 tūkst. Lt skaičius. Jų padaugėjo 17 vnt.

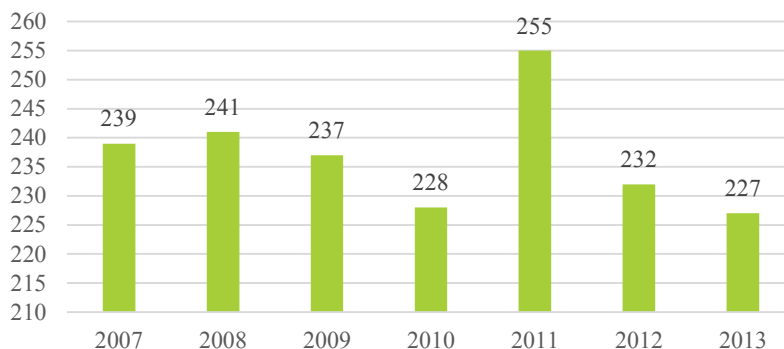
Remiantis dienraščio „Verslo žinios“ sudaromu daugiausia pardavimo pajamų turėjusių Lietuvos bendrovių 2012 m. pardavimo pajamų 1.000-uku, tarp didžiausių Lietuvoje UAB „Saerimner“ užėmė 119, o AB „Dolomitas“ – 420 vietą.

2.1.3.3 lentelė. Didžiausios Pakruojo bendrovės pagal 2012 m. pardavimo pajamas

Eil. nr.	Vieta (Lietuvos mastu)	Pavadinimas	Pardavimo pajamos, tūkst. Lt	Pagrindinė veikla
1.	119	Saerimner UAB grupė	244.435	Kiaulių auginimas, prekyba
2.	420	Dolomitas AB	68.072	Dolomitinės skaldos gamyba

Šaltinis: vz.lt

Mažos ir vidutinės įmonės. Remiantis statistikos departamento duomenimis, 2013 m. mažų ir vidutinių įmonių skaičius Pakruojo rajone buvo 227 įmonės. Tai 5,02 proc. mažiau lyginant su 2007 m. Įmonių dinamika 2007-2013 m. laikotarpiu pavaizduota 2.1.3.5 paveiksle.

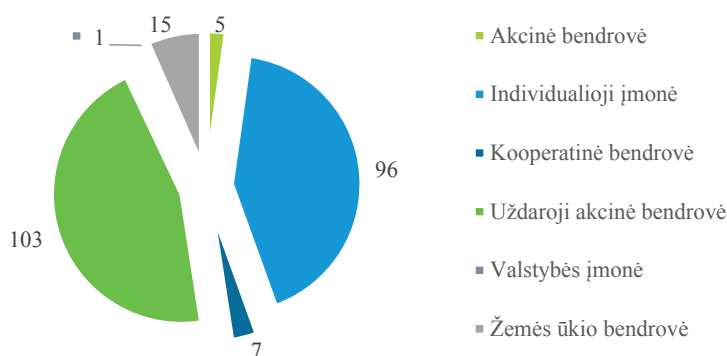
2.1.3.5 pav. Mažų ir vidutinių įmonių skaičius Pakruojo rajone vnt., 2007-2013 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Didžiausią dalį pagal ekonominės veiklos rūšis Pakruojo rajone tarp veikiančių mažų ir vidutinių įmonių sudarė didmeninės ir mažmeninės prekybos; variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto – 32,16 proc. (73 įmonės), žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės – 17,18 proc. (39 įmonės), transporto ir saugojimo – 14,1 proc. (32 įmonės) ir apdirbamosios gamybos – 17,18 proc. (30 įmonių).

Didžiausia dalis mažų ir vidutinių įmonių (45,37 proc.) buvo uždarnosios akcinės bendrovės (103 bendrovės), 42,29 proc. – individualios įmonės (96 įmonės), 6,61 proc. žemės ūkio bendrovės (15 bendrovių).

2007-2013 m. laikotarpiu 29 įmonėmis (39,19 proc.) išaugo uždarytųjų akcinių bendrovių skaičius, o individualiųjų įmonių skaičius sumažėjo 37 įmonėmis arba 27,82 proc.

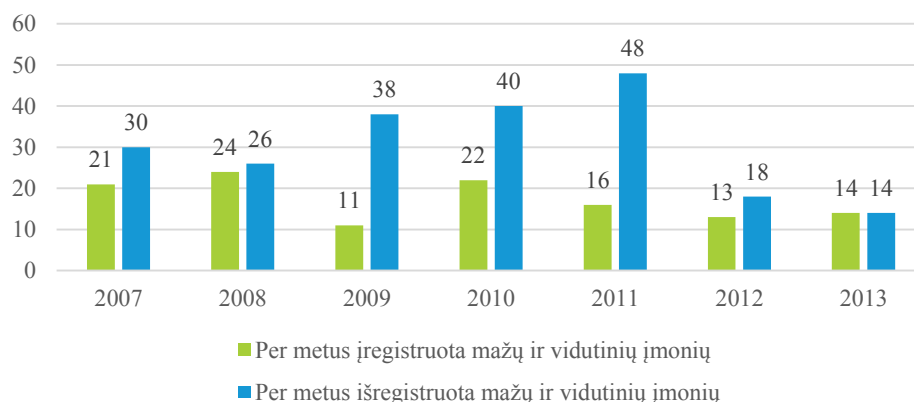

2.1.3.6 pav. Mažų ir vidutinių įmonių pasiskirstymas pagal teisinės veiklos formas Pakruojo rajone vnt., 2013 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Per 2007-2013 m. vidutiniškai kasmet išregistruotos 30,6 mažos ir vidutinės įmonės, o įregistruotos 17,3 naujos mažos ir vidutinės įmonės.

Analizuojamu laikotarpiu sumažėjo tiek įregistruotų (33,3 proc.), tiek išregistruotų (53,3 proc.) mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tačiau išregistruotų įmonių skaičius mažėjo sparčiau ir 2013 m. pradžioje įregistruotų ir išregistruotų įmonių skaičius susilygino (žr. 2.1.3.7 pav.).

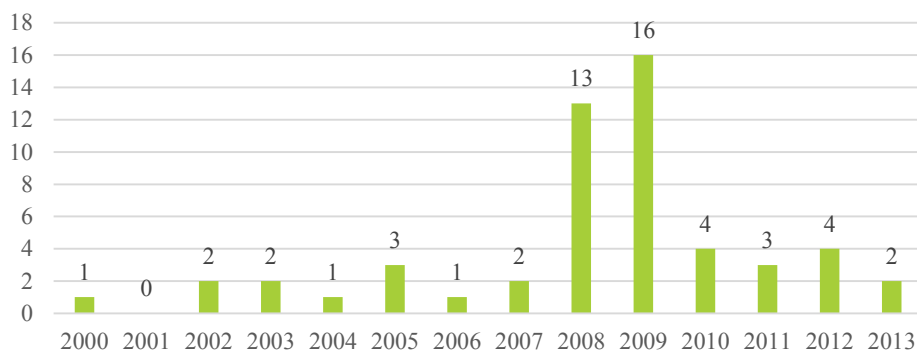

2.1.3.7 pav. Įregistruotų ir išregistruotų mažų ir vidutinių įmonių skaičius Pakruojo rajone vnt., 2007-2013 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas

2. Pakruojo rajono savivaldybės verslo situacijos analizė

Įmonių bankrotas. Remiantis įmonių bankroto valdymo departamento duomenimis, Pakruojo rajono savivaldybėje šiuo metu vykdomos 9 bankroto procedūros, 54 procedūros yra baigtos ir 2 nutrauktos. Tarp baigtų bankroto procedūrų daugiausiai įmonių išregistruota 2009 ir 2008 m. (žr. 2.1.3.8 pav.).

2.1.3.8 pav. Baigtos bankroto procedūros Pakruojo rajone, vnt., 200–2013 m.

Šaltinis: Bankroto departamentas

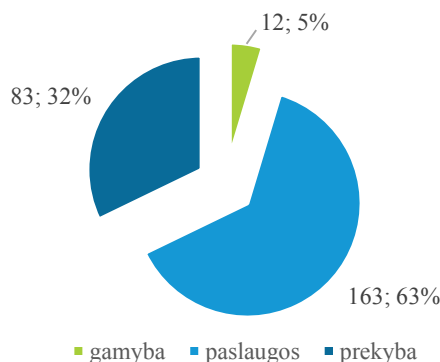

Apibendrinant ūkio subjektų tendencijas, išskiriami šie pastebėjimai:

- vyraujančios labai mažos įmonės;
- Lietuvos mastu Pakruojo rajone veikiančios įmonės gaunamomis pajamomis nepasižymėjo;
- didžiąją dalį visos pagaminamos produkcijos sudaro žemės ūkio produkcija.

Verslumas

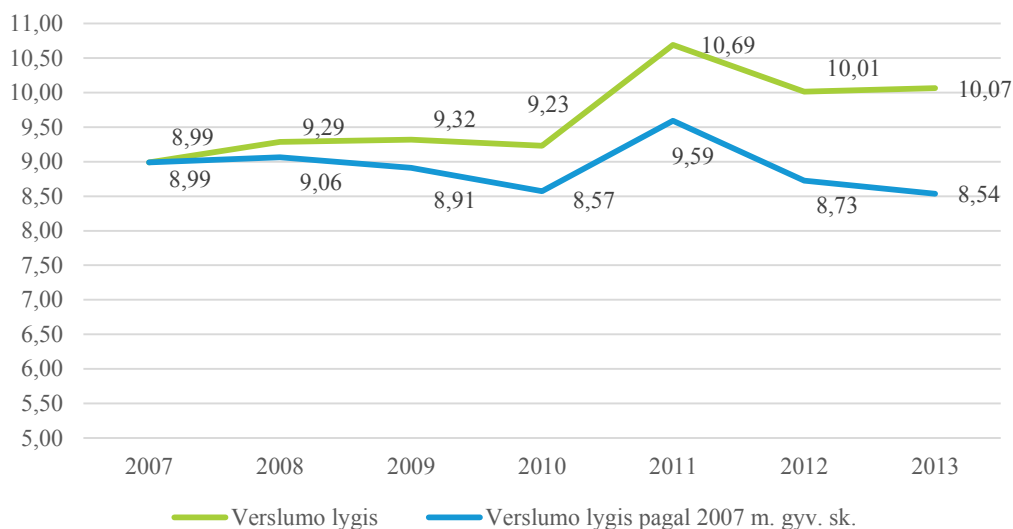
Verslo liudijimai. Remiantis Valstybinės mokesčių inspekcijos pateikiamais duomenimis, 2013 m. verslo liudijimus įsigijo 236 asmenys. Bendra verslo liudijimų vertė – 43.622 Lt. Didžiausia dalis verslo liudijimų įsigyta užsiimti paslaugų veikla (63 proc.).

2.1.3.9 pav. Versmo liudijimų įsigytų pasiskirstymas pagal veiklos grupes, 2013 m.

Šaltinis: Valstybinė mokesčių inspekcija

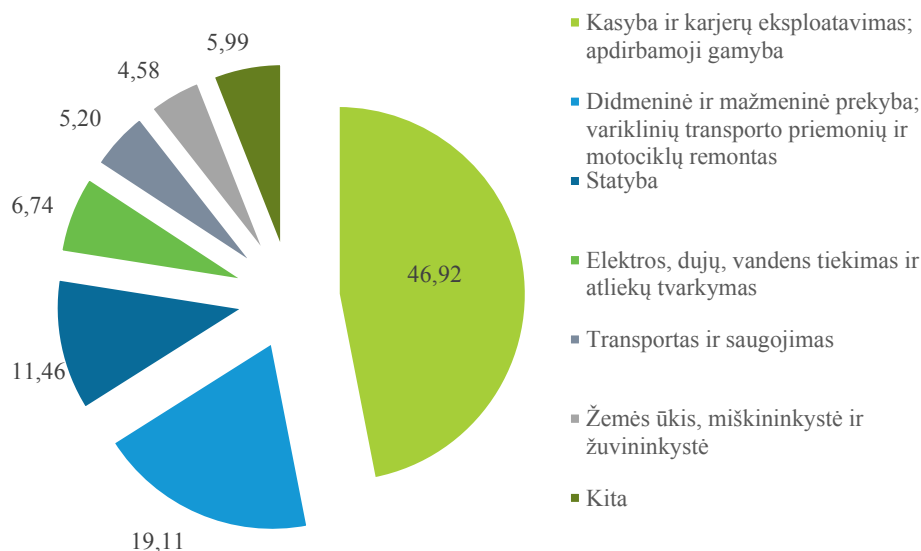
Verslumo lygis. Verslumo lygis apibrėžiamas kaip mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1.000 gyventojų. Remiantis šiuo apibrėžimu, apskaičiuoto verslumo lygio dinamika 2007–2013 m. pateikiama 2.1.3.10 pav. Nepaisant sumažėjusio mažų ir vidutinių įmonių skaičiaus (5,02 proc.) rodiklis augo. Tai įtakojo 15,19 proc. sumažėjęs gyventojų skaičius. Vertinant pagal bazinių (2007 m.) gyventojų skaičių, 2013 m. verslumo lygis buvo pats mažiausias nagrinėjamu 2007 – 2013 m. laikotarpiu.

2.1.3.10 pav. Verslumo lygis Pakruojo rajone vnt., 2007-2013 m.

Šaltinis: apskaičiuota remiantis Statistikos departamento duomenimis

Pridėtinė vertė gamybos kainomis. Statistikos departamento duomenimis pridėtinė vertė gamybos kainomis pateikiama už 2011 m. Kaip matyti (žr. 2.1.3.11 pav.), didžiausią pridėtinę vertę rajone kuria kasybos, karjerų eksploatavimo ir apdirbamosios gamybos veiklos sektorius (60.892 tūkst. Lt). Nuo 2007 m. šio sektoriaus pridėtinė vertė išaugo 3,33 proc. p. Antras pagal kurią pridėtinę vertę buvo didmeninės ir mažmeninės prekybos sektorius, per 2007–2011 m. išaugęs 4,43 proc. p. (nuo 20.821 iki 24.804 tūkst. Lt). Taip pat nemažą pridedamąją vertę kūrė statybų sektorius.

2.1.3.11 pav. Pridėtinė vertė gamybos kainomis Pakruojo rajone proc., 2011 m.

Šaltinis: apskaičiuota remiantis Statistikos departamento duomenimis

Paslaugos. Remiantis statistikos departamento duomenimis, didžiausias paslaugas teikiančių įmonių skaičius 2011 m. vykdė profesinę, mokslinę ir techninę veiklą, išskyrus mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą užsiimančios įmonės (326 įmonės arba 17,63 proc. visų įmonių); taip pat nemažai buvo nekilnojamojo turto operacijomis užsiimančios įmonės (168 įmonės arba 9,09 proc. visų įmonių) ir žmonių sveikatos priežiūra ir socialiniu darbu užsiimančios įmonės (160 įmonių arba 8,65 proc. visų įmonių). Per 2007–2011 m. labiausiai išaugęs teikiančių įmonių skaičius užsiimančių profesine, moksline ir technine veikla (31 įmonė) ir teisine bei apskaitos veikla (16 įmonių). Tuo tarpu mažėjo menine, pramogine ir poilsio organizavimo veikla užsiimančių įmonių (11) bei nekilnojamojo turto operacijomis užsiimančių įmonių (10).

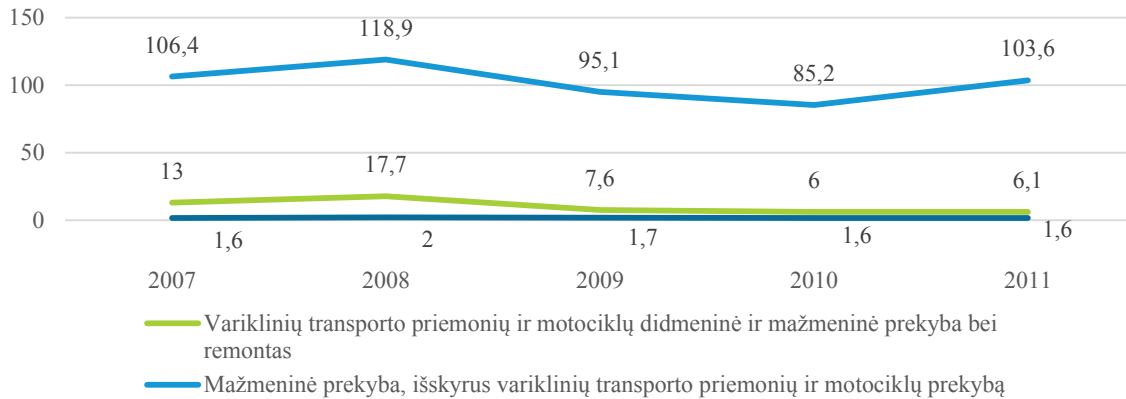
Apibendrinant gyventojų verslumą, galima pateikti šias išvagas:

- Pakruojo raj. gyventojų verslumas mažas;
- kuriamos pridėtinės vertės struktūroje dominuoja kasybos ir karjerų eksploatavimo veiklos pajamos.

Mažmeninė prekyba

Mažmeninės prekybos rodikliai rodo pirkimą nedideliais kiekiais arba namų ūkių pirkimą.

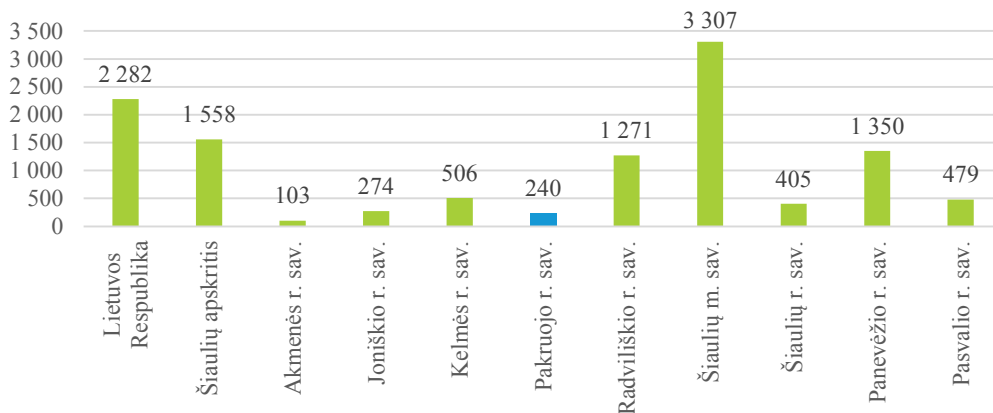
Vertinant 2007–2011 m. laikotarpį, Pakruojo rajone prekybos apyvarta mažėjo. Variklinių transporto priemonių ir motociklų didmeninė ir mažmeninė prekyba bei remontas sumažėjo 53,08 proc., mažmeninė prekyba, išskyrus variklinių transporto priemonių ir motociklų prekybą – 2,63 proc., o maitinimo ir gėrimų teikimo veiklos apyvarta 2011 m. grįžo į 2007 m. lygį (žr. 2.1.3.13 pav.).

2.1.3.13 pav. Prekybos apyvarta (be PVM), to meto kainomis, mln. Lt

Šaltinis: Statistikos departamentas

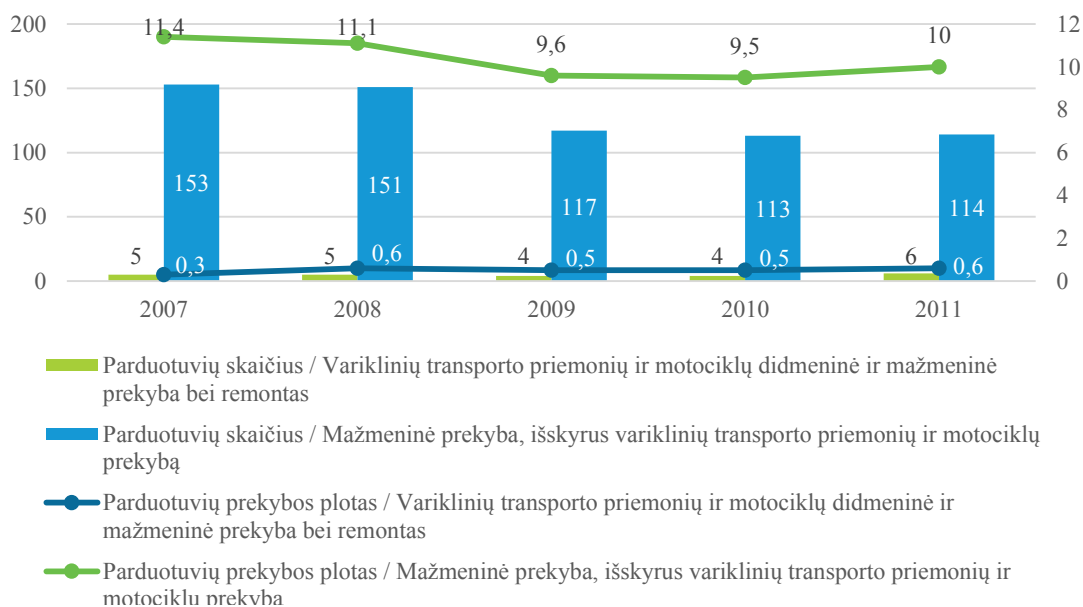
Vertinant apyvartą tenkančią vienam gyventojui, 2011 m. Pakruojo rajono savivaldybėje šis rodiklis buvo antras pagal mažumą lyginant su apskritimi ir aplinkinių rajonų savivaldybėmis. Nuo šalies rajonas atsiliko 9,5, nuo apskrities – 6,5 karto (žr. 2.1.3.14 pav.).

2.1.3.14 pav. Apyvarta (be PVM) vienam gyventojui, Lt 2011 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Analizuojant parduotuvių rodiklius, atitinkamu laikotarpiu variklinių transporto priemonių ir motociklų didmeninė ir mažmeninė prekyba bei remonto parduotuvių skaičius išaugo nuo 5 iki 6, o plotas išaugo dvigubai, nuo 0,3 iki 0,6 tūkst. m². Tuo tarpu mažmeninės prekybos, išskyrus variklinių transporto priemonių ir motociklų prekybą, parduotuvių sumažėjo – 39 vnt. (25,49 proc.), prekybos plotas – 12,28 proc. (žr. 2.1.3.15 pav.). Ekonominio nuosmukio laikotarpiu, sumažėjus prekių ir paslaugų paklausai, atitinkamai mažėjo pasiūla, kurios ilgalaikis sumažėjimas lėmė subjektų pasitraukimą.

2.1.3.15 pav. Parduotuvių skaičius ir parduotuvių prekybos plotas

Šaltinis: Statistikos departamentas

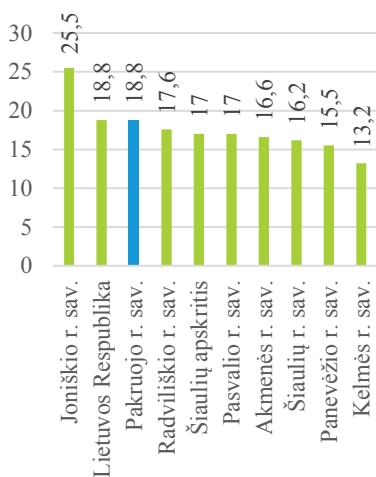
Apibendrinant mažmeninės prekybos rodiklius, stebimos šios tendencijos:

- analizuojamu laikotarpiu variklinių transporto priemonių ir motociklų didmeninės ir mažmeninės prekybos bei remonto parduotuvių ir prekybos plotas augo, tačiau apyvarta mažėjo dvigubai;
- analizuojamu laikotarpiu mažmeninės prekybos, išskyrus variklinių transporto priemonių ir motociklų prekybą, parduotuvių skaičius bei plotas mažėjo, o apyvarta krito tik 2,63 proc.;
- apyvarta, tenkanti vienam Pakruojo rajono gyventojui, buvo viena žemiausių lyginant apskrities ir aplinkinių savivaldybių mastu.

Žemės ūkis

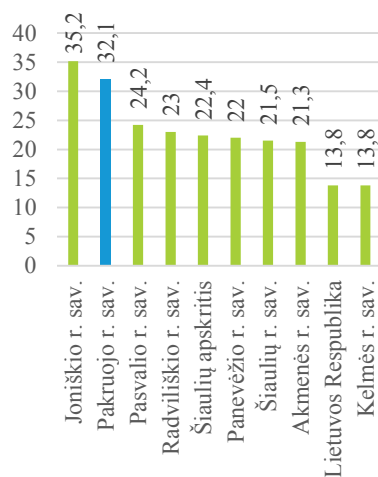
Naudojamos žemės ūkio naudmenos Pakruojo rajone sudarė apie 71 proc. teritorijos ploto. Didesnė naudojamos žemės ūkio naudmenų dalis analizuojamose teritorijose buvo tik Joniškio (71,76 proc.) rajone. Nenuostabu, jog rajono gyventojai daugiausiai ir dirba žemės ūkio sektoriuje. Pagal statistikos departamento teikiamus duomenis už 2003 ir 2010 m., ūkininkų ir šeimos ūkių plotas šalyje didėjo 2 kartais (nuo 9,3 iki 18,8 ha.). Pakruojo rajono ūkininkų ir šeimos ūkių dydis atitiko šalies rodiklį ir buvo antras lyginant su apskrities ir aplinkiniais rajonais (pirmas buvo Joniškio rajonas – 25,5 ha) (žr. 2.1.3.16 pav.). Pagal žemės ūkio bendrovių ir įmonių vidutinį ūkio dydį Pakruojo rajonas pirmavo tiek 2003, tiek 2010 m. (žr. 2.1.3.18 pav.)

2. Pakruojo rajono savivaldybės verslo situacijos analizė

2.1.3.16 pav. Ūkininkų šeimos ūkiai, ha, 2010 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas

2.1.3.17 pav. Ūkininkų šeimos ūkiai didesni nei 1 ha, 2010 m.

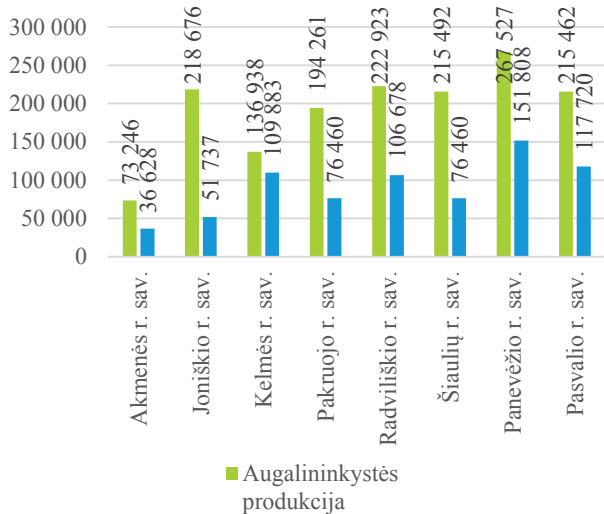
Šaltinis: Statistikos departamentas

2.1.3.18 pav. Žemės ūkio bendrovių ir įmonių vidutiniai ūkio dydžiai, 2010 m.

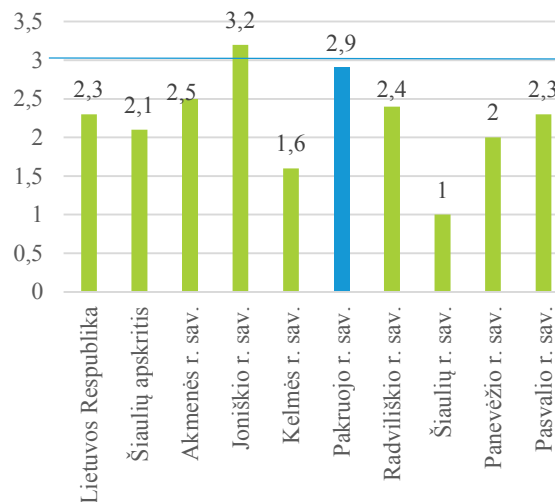
Šaltinis: Statistikos departamentas

Bendroji žemės ūkio produkcija 2007-2011 m. laikotarpiu Pakruojo rajone augo 16,32 proc. (nuo 232.745 iki 270.721 tūkst. Lt). Nemažą reikšmę turėjo teikiama ES ir nacionalinė parama, nauji technologiniai ir ūkininkavimo metodai. Didesnę dalį žemės ūkio produkcijos Pakruojuje sudarė augalininkystė (71,76 proc.) lyginant su gyvulininkyste (žr. 2.1.3.19 pav.). Augalininkystės produkcijos vertė 2007-2011 m. laikotarpiu rajone augo 11,18 proc., gyvulininkystės produkcijos – 31,8 proc. Pakruojo rajone lyginant su aplinkinėmis teritorijomis kiek labiau išvystytas augalininkystės sektorius. Augalininkystės produkcija sudarė 71,76 proc. visos bendrosios žemės ūkio produkcijos vertės.

2.1.3.19 pav. Augalininkystės ir gyvulininkystės produkcija, 2011 m., tūkst. Lt

Šaltinis: Statistikos departamentas

2.1.3.20 pav. Prikirptos vilnos kiekis, 2011 m., kg

Šaltinis: Statistikos departamentas

Apskirtyje ir aplinkiniuose rajonuose Pakruojis išsiskyrė prikirtos vilnos kiekiu. 2011 m. Pakruojuje prikirta 2,9 kg vilnos, kai tuo tarpu šalyje 2,3 kg, apskrityje 2,1 kg. Daugiausiai vilnos analizuojamoje teritorijoje prikirpo Joniškio rajono savivaldybė – 3,2 kg. (žr. 2.1.3.20 pav.).

2012 m. Pakruojo rajone daugiausiai pasėto ploto sudarė javai, kvietrugiai, rapsai kviečiai, miežiai ir daugiametė žolė.

Pagal 2013 m. rugpjūčio 1 d. duomenis ūkių registre Pakruojo rajone buvo 1.582 registruotų ūkininkų ir 63 partneriai.

Prie alternatyvios ne žemės ūkio veiklos skatinimo Pakruojo rajone ženkliai prisidėjo vykdomi ES lėšomis finansuojami projektai. Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos 2013 m. liepos mėnesio duomenimis, Pakruojo rajone pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 m. programos įgyvendinimą jau išmokėta paramos suma siekė 7.252.652 Lt. 2013 m. iki liepos mėnesio buvo surinkta 71 paraiška. Prašoma paramos suma šioms paraiškoms siekia 2.336.189 Lt. Iš jų, pasirašytos 4 sutartys, kurių bendra vertė – 11.601 Lt. Pagal išmokėtą paramos sumą populiariausias Pakruojo rajono savivaldybės programos:

- agrarinės aplinkosaugos išmokos (išmokėta suma 1.939.257 Lt, 26,74 proc. nuo visos paramos);
- žemės ūkio valdų modernizavimas (1.284.213 Lt, 17,71 proc.);

- vietos plėtros strategijų įgyvendinimas (1.025.775 Lt, 14,14 proc.);
- perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos (989.762 Lt, 13,65 proc.);
- žemės ūkio ir miškininkystės plėtra ir pritaikymo infrastruktūra (588.762 Lt, 8,12 proc.).

Lyginant Pakruojo rajoną su šalies situacija, Pakruojis išsiskyrė išmokama suma pagal programas: Žemės ūkio ir miškininkystės plėtra ir pritaikymo infrastruktūra ir Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos. Pakruojo rajone ūkininkai pagal šias programas paraiškų teikė mažiau lyginant su aplinkinėmis teritorijomis. Paraiškų pagal programas „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ ir „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ teikime Pakruojo rajono ūkininkai nepasizymėjo. Aktyviausiai alternatyvia ne žemės ūkio veikla užsiėmė Radviliškio ir Šiaulių rajono ūkininkai.

Pakruojo rajonas viršijo Lietuvos vidurkį pagal gaunamas išmokas projektams: Žemės ūkio ir miškininkystės plėtra ir pritaikymo infrastruktūra ir Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos.

Pakruojo rajone veikia 14 žemės ūkio bendrovių. Modernėjant ūkiams, žmonių rankų darbą vis dažniau keičia techninės inovacijos, žemės ūkis vis labiau mechanizuojamas. Didžiausioje pagal darbuotojų skaičių žemės ūkio bendrovėje dirbo 153 žmonės (žr. 2.1.3.4 lentelę).

2.1.3.4 lentelė. Didžiausios žemės ūkio bendrovės ir UAB užsiimančios žemės ūkio veikla Pakruojo rajone

Eil. nr.	Pavadinimas	Darbuotojų skaičius	Įmonės veiklos sritis
1.	Lygumų, ŽŪB	153	Gėlės ir dekoratyviniai augalai; Gyvuliai, žvėrys, paukščiai ir jų veisimas; Žemės ūkis, paslaugos
2.	Žvirblonių, ŽŪB	113	Žemės ūkis, paslaugos
3.	Žeimelio ŽŪB	104	Žemės ūkis, paslaugos
4.	Linkuvos ŽŪB	80	Gyvuliai, žvėrys, paukščiai ir jų veisimas; Žemės ūkis, paslaugos
5.	Pakruojo r. Guostagalio ŽŪB	75	Gyvuliai, žvėrys, paukščiai ir jų veisimas; Žemės ūkis, paslaugos
6.	Pelaniškiai, ŽŪB	75	Gėlės ir dekoratyviniai augalai; Gyvuliai, žvėrys, paukščiai ir jų veisimas; Žemės ūkis, paslaugos
7.	Žalgirio ŽŪB	74	Žemės ūkis, paslaugos
8.	Kalpokų ŽŪB	66	Žemės ūkis, paslaugos
9.	Šukioniai, UAB	46	Žemės ūkis, paslaugos
10.	Robusta, UAB	42	Žemės ūkis, paslaugos
11.	Pakruojo agrochemija, UAB	40	Chemijos pramonė, gaminiai; Žemės ūkis, paslaugos

Šaltinis: vz.lt

Apibendrinant:

- Pakruojo rajono savivaldybėje pajamos iš žemės ūkio veiklos augo;
- prie žemės ūkio augimo didesne dalimi prisidėjo augalininkystės produkcija.

Turizmas

Lietuvos Respublikos bendrajame plane Joniškio–Pakruojo rekreacinis arealas įvardinamas kaip gana mažo potencialo, sudarantis lokalinės svarbos rekreacinę sistemą. Rekreacijos perspektyvinės plėtros lygmuo taip pat įvardinamas žemiausiu, kur kuriami pavieniai rekreaciniai objektai ir lokalinės reikšmės rekreacinės sistemos. Plėtojant rekreaciją prioritetas – pažintinė rekreacija. Kitos vystytinos rekreacijos rūšys: poilsis gamtoje, pramoginė rekreacija, verslinė rekreacija.

Pakruojo rajono savivaldybėje išskiriami 9 draustiniai (1 geomorfologinis, 1 hidrografinis, 1 pedologinis, 2 botaniniai, 2 botaniniai-zoologiniai, 2 kraštovaizdžio), 9 gamtos paveldo objektai (2 rieduliai, 1 atodanga, 1 ozas, 5 medžiai) ir 1 biosferos poligonas¹.

Pakruojyje turistų skaičiaus augimui įtakos turi:

- 10 muziejų² – ekspozicijų. Žinomiausiais – Pakruojo dvaro rūmai.
- 392 nekilnojamojo kultūros paveldo objektai³. Tarp netradicinių objektų galima išskirti gausų vėjų malūnų sąrašą. Rajone stūkso 25 vėjo malūnai iš kurių 6 su technologine įranga.

1 Saugomų teritorijų valstybės kadastras

2 <http://muziejai.lt>

3 Kultūros vertybių registras

2. Pakruojo rajono savivaldybės verslo situacijos analizė

- Rajone esantys 2 piliakalniai⁴.
- 17 buvusių dvarų sodybų⁵.
- 2 bevardžiai ežerai⁶, esantys mūšos baseine ir 13 valstybinės reikšmės tvenkinių⁷,

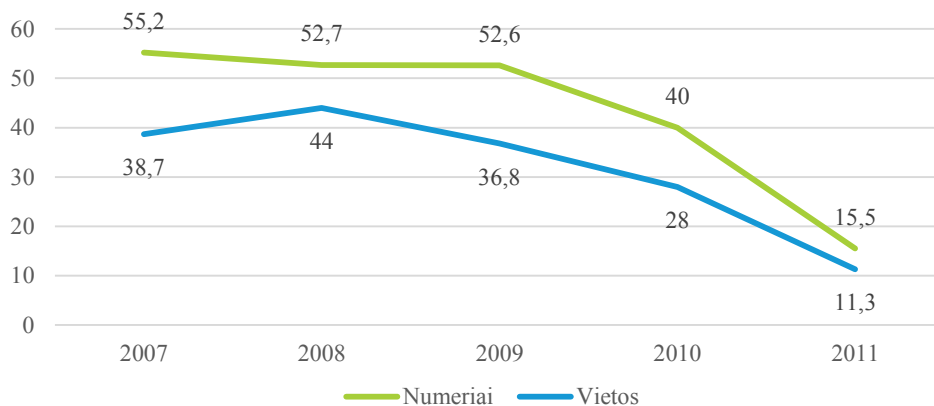
Pakruojo rajone veikia 12 maitinimo ir 2 apgyvendinimo įstaigos (žr. 2.1.3.5 lentelę). 5 maitinimo įmonės veikia Pakruojo mieste (iš, jų net 3 Vytauto Didžiojo g.) ir 7 – Pakruojo rajone.

2.1.3.5 lentelė. Maitinimo ir apgyvendinimo įstaigos

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas
Maitinimo įstaigos		
1.	Virgrira, UAB	Vytauto Didžiojo g. 68, LT-83159 Pakruojis
2.	Vigra, V. Jokantienės IĮ	Dariaus ir Girėno g. 44, LT-83155 Pakruojis
3.	Klevas, S. Maurušaitienės IĮ	Kuosiškiai, LT-83181 Pakruojo r.
4.	Užuovėja, A. Kairio IĮ, filialas	Padubysys, LT-83250 Pakruojo r.
5.	UAB „Pakruojo parkai“, karčiama „Traktierius“	Pakruojo k., LT-83166 Pakruojo r.
6.	Danutės Michailovienės IĮ	Naujamiesčio g. 2, Lygumai, Pakruojo r.
7.	UAB „Parketo gamyba“, kavinė „Gluosnis“	Vytauto Didžiojo 96, Pakruojis
8.	UAB „Pakruojo parketas“, restoranas „Kruoja“	Vytauto Didžiojo g. 32, Pakruojis
9.	Gojus, kavinė–baras, R. Tamašauskienės IĮ	Gimnazijos g. 20, Linkuva, 83435 Pakruojo r.
10.	Trys ereliai, kavinė, E. Mozūro IĮ	Varpo g. 3, Linkuva, 83444 Pakruojo r.
11.	Vygantas, UAB	Vilniaus g. 22A, 83157 Pakruojis
12.	MB „Pas Karoliną“	V. Didžiojo g. 82-2, Pakruojis
Apgyvendinimo įstaigos		
1.	Svečių namai „Kruoja“	Vytauto Didžiojo 32, Pakruojis
2.	Viešbutis „Stadala“ (Pakruojo dvaras)	Karčemos g. 111, Pakruojo k., Pakruojo r.

Šaltinis: Sudaryta darbo autoriaus, remiantis rekvizitai.lt, VšĮ Pakruojo turizmo informacijos centras

Remiantis statistikos departamento duomenimis, Pakruojo rajono savivaldybėje apgyvendinimo paslaugas 2011 m. teikė 2 viešbučiai. 2007–2011 m. laikotarpiu apgyvendinimo įstaigų numerių ir vietų užimtumas mažėjo atitinkamai 71,92 proc. ir 70,8 proc. per visą laikotarpį (žr. 2.1.3.21 pav.). Pagrindiniai lankytojai svečių namuose „Kruoja“ buvo darbininkai, o viešbutyje „Stadala“ apsistojo tik turistai.

2.1.3.21 pav. Apgyvendinimo įstaigų numerių ir vietų užimtumas, proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Skirtingai nei šalyje, rajone analizuojamu laikotarpiu apgyvendintų Lietuvos gyventojų skaičius augo – 35,57 proc. (nuo 627 iki 850), o užsieniečių mažėjo – 44,74 proc. (nuo 38 iki 21) ir bendrai apgyvendintų turistų skaičius išaugo 30,98 proc. Tuo tarpu šalyje Lietuvos apgyvendintų turistų skaičius mažėjo 15,25 proc., o užsienio turistų skaičius augo 18,24 proc.

⁴ <http://piliakalniai.lt>

⁵ Lietuvos dvarų duomenų bazė

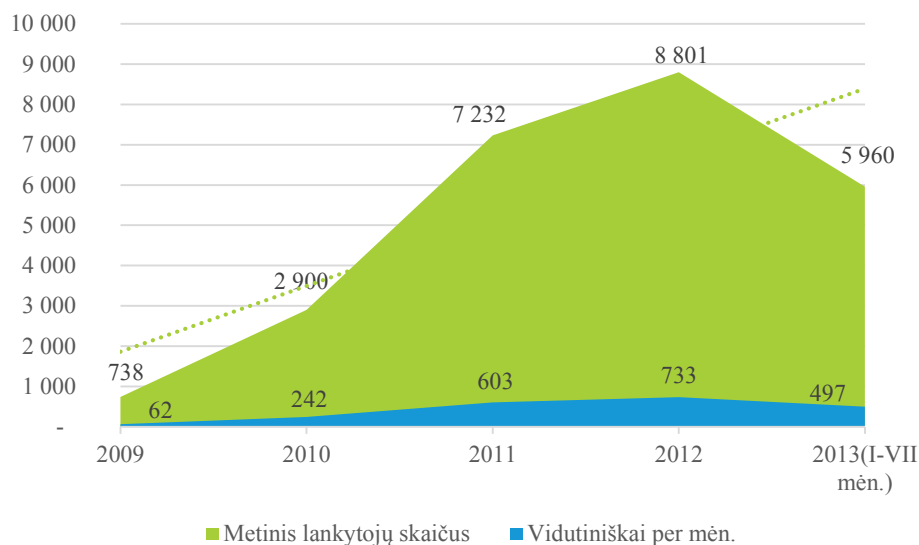
⁶ Lietuvos Respublikos ežerų klasifikatorius

⁷ Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimas dėl valstybinės reikšmės paviršinių vandens telkinių sąrašo patvirtinimo

Lyginant Pakruojo rajoną su apskrities ir aplinkinėmis savivaldybėmis, Pakruojuje apgyvendintų turistų skaičius buvo pats mažiausias. Pavyzdžiui, Akmenės ir Joniškio rajonuose, kurie 2011 m. taip pat turėjo po 2 apgyvendinimo įstaigas, apgyvendinamų turistų skaičius buvo 2-2,5 karto didesnis.

Apklausus apgyvendinimo sektoriaus atstovus paaiškėjo, kad pagrindinis mažą turistų skaičių lemiantis veiksnys yra neišplėtoti kelių infrastruktūra. Prie turistų skaičiaus augimo nemažai prisideda vykdoma turistų pritraukimo politika.

Turizmo plėtrą Pakruojo rajone skatina Pakruojo dvaro sodyboje įsikūręs VšĮ Pakruojo poilsio ir turizmo centras. Pagrindiniai centro tikslai yra turizmo plėtra, informacijos sklaida ir rajono reprezentavimas. Internetinėje svetainėje adresu: <http://www.pakruojistic.lt>, Pakruojo poilsio ir turizmo centras skelbia apgyvendinimo, maitinimo, edukacinių programų, kaimo turizmo, lankomų objektų, renginių, maršrutų ir kt. paslaugų informaciją.

2.1.3.22 pav. Metinis ir vidutiniškai per mėnesį apsilankančių lankytojų skaičius, 2009-2013 (I-VII mėn.) m.

Remiantis Pakruojo TIC pateikta informacija, Pakruojo dvarą kasmet aplanko vis daugiau turistų. Laikotarpiu nuo 2009-2012 m. lankytojų skaičius išaugo 11,9 karto. Kaip ir galima tikėtis, didžiausias turistų antplūdis būna vasaros laikotarpiu. Pagrindinė lankytojų skaičiaus augimą lėmusi priežastis – restauruojamas Pakruojo dvaro ansamblis (taip pat dažnai teiraujama dėl vietos švenčių). Pakruojo TIC specialisto nuomone, turistų skaičiaus augimą Pakruojo rajone galėtų lemti kaimo turizmo sodybų skaičiaus augimas (apgyvendinimo paslaugų pasiūla), dviračių takų infrastruktūros plėtra, plaukimu baidarėmis tinkamų upių gilinimas bei aktyvaus poilsio ir pramogų pasiūla.

Naudojant investicinių programų lėšas, Pakruojo dvaro sodybos pritaikymui turizmo reikmėms jau yra skirta 16,905 mln. Lt paramos. Šiuo metu dar yra įgyvendinami 5,207 mln. Lt vertės projektai. Pagal Lietuvos 2004 - 2006 m. bendrojo programavimo dokumentą įgyvendinti projektai: „Pakruojo dvaro sodybos pritaikymas turizmo reikmėms“ ir „Pakruojo dvaro sodybos pastatų ir jos teritorijoje esančios Kruojos upės pritaikymas viešiesiems turizmo poreikiams“. Naudojantis 2007 - 2013 m. Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų parama įgyvendintas projektas – „Dalis Pakruojo dvaro sodybos pastatų rekonstrukcija ir pritaikymas kultūros ir viešosioms reikmėms“. Ir pagal 2007 - 2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programą yra įgyvendinami projektai: „Dalis Pakruojo dvaro sodybos pastatų restauravimas ir pritaikymas turizmo reikmėms“ ir „Pietinės Pakruojo dvaro sodybos dalies pastatų rekonstravimas ir kompleksinis teritorijos sutvarkymas, pritaikant visuomenės poreikiams“.

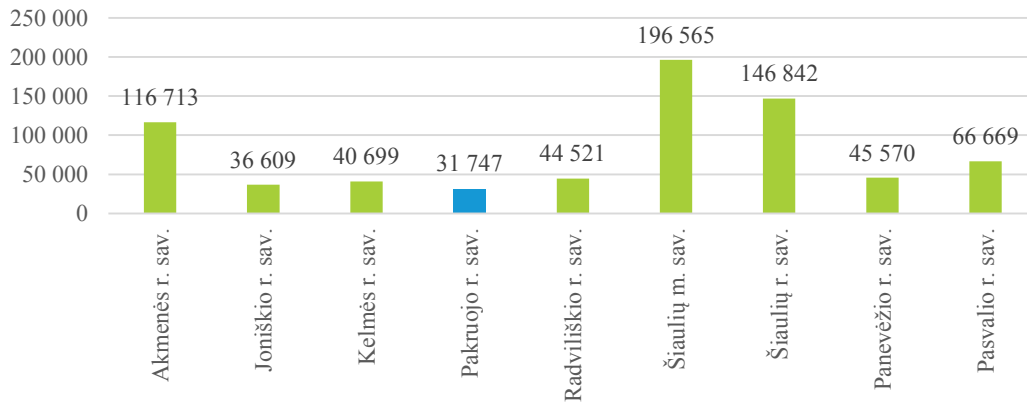
Apibendrinant Pakruojo rajone turizmo sektorių, išskiriami pagrindiniai akcentai:

- Pakruojo rekreacinis arealas yra gana mažo potencialo;
- rajonas išsiskiria vėjo malūnų gausa;
- apgyvendintų turistų skaičius rajone yra žemiausias lyginant su apskritimi ir aplinkiniais rajonais ir tendencingai mažėja;
- įgyvendinami turizmo investiciniai projektai daugiausia nukreipiami į vieną objektą – Pakruojo dvaro sodybą.

2. Pakruojo rajono savivaldybės verslo situacijos analizė

Statyba

2007-2012 m. laikotarpiu atliktų statybos darbų mažėjo tiek šalyje, tiek Šiaulių apskrityje. Šalyje statybos darbų mažėjo 42,89 proc., apskrityje – 14,34 proc., o Pakruojo rajono savivaldybėje – 20,55 proc. Pakruojuje atliktų statybos darbų vertė buvo mažiausia lyginant su apskritimi ir aplinkinėmis savivaldybėmis (žr. 2.1.3.23 pav.). Remiantis statistikos departamento informacija, 2013 m. Pakruojo rajone lyginant su aplinkiniais rajonais veikė mažiausiai – 11 statybos paslaugas teikiančių ūkio subjektų. Tačiau statybos sektoriaus subjektų skaičius išliko panašus visu nagrinėjamu laikotarpiu. Tai reiškia, kad bendrai statybos sektoriaus vystymas nėra perspektyvus Pakruojo rajono savivaldybėje.

2.1.3.23 pav. Atlikta statybos darbų savo jėgomis (be PVM) to meto kainomis, 2012 m., tūkst. Lt

Šaltinis: Statistikos departamentas

Siekiant padidinti veikiančių statybos įmonių pajamas iš šios veiklos, paprastai inicijuojama daugiau infrastruktūrinių projektų bei skatinamas vietos subjektų dalyvavimas teikiant statybos paslaugas.

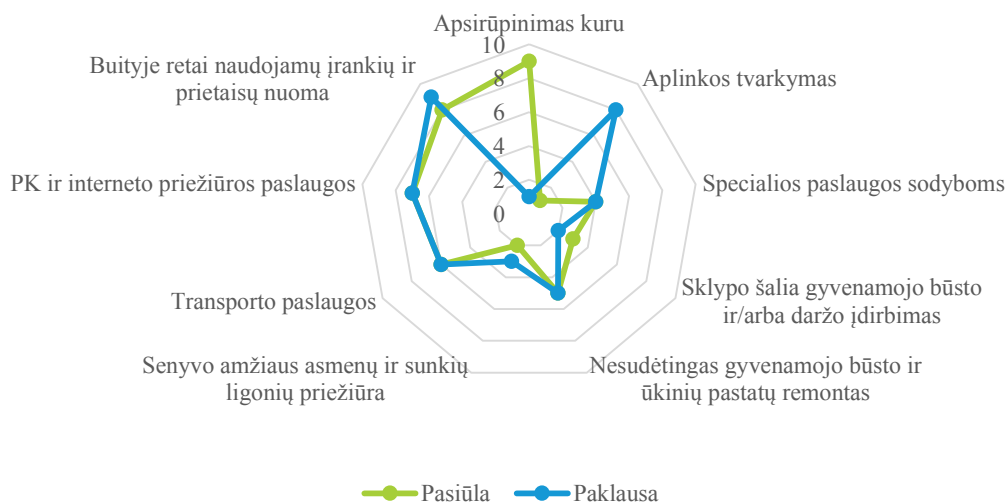

Apibendrinant:

- Pakruojo rajone atlikta statybos darbų suma buvo mažiausia apskrities ir aplinkinių rajonų lygiu bei dar mažėjo.

Kaimo bendruomenės

Kaip atskirą, savitą verslo sritį galima įvardinti Pakruojo kaimo bendruomenės. Remiantis Pakruojo rajono bendruomenių verslo vystymo galimybių studija (2012), išskiriamos pagrindinės konkurencingos verslo sritys. Konkurencingumas nustatomas pagal galimą paslaugų pasiūlą ir tų paslaugų paklausą.

2.1.3.24 pav. Įvairių kaimo bendruomenės galimų teikti paslaugų pasiūla ir paklausa, 2012 m.

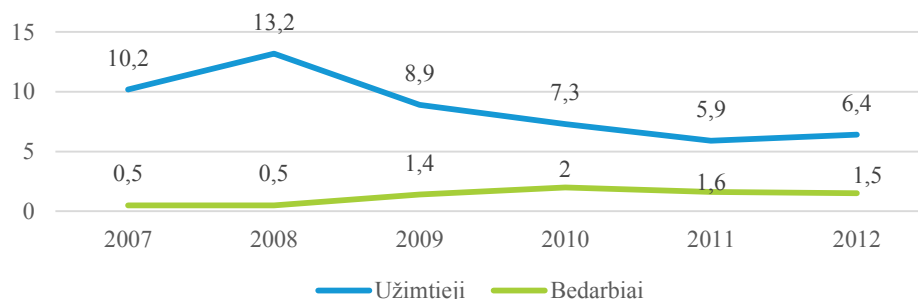
Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus, remiantis Pakruojo rajono bendruomenių verslo vystymo galimybių studija (2012)

Kaip matyti 2.1.3.24 pav., konkurencingiausios paslaugos – specialios paslaugos sodyboms, sklypo šalia gyvenamojo būsto ir/arba daržo įdirbimas, nesudėtingo gyvenamojo būsto ir ūkinių pastatų statyba, senyvo amžiaus asmenų ir sunkių ligonių priežiūra. Nuo diagramos centro nutolusios paslaugos mažiau konkurencingos.

Užimtumas

Remiantis Statistikos departamento duomenimis 2007–2012 m. laikotarpiu bedarbių skaičius šalyje išaugo 149,6 tūkst. arba 3,2 kartus. Pakruojo rajono savivaldybėje bedarbių skaičius taip pat augo – 1 tūkstančiu arba 3 kartais.

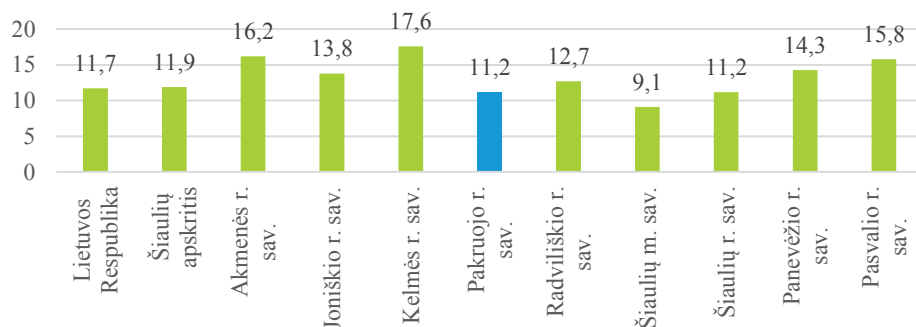
Augant bedarbių skaičiui, mažėjo ir užimtųjų skaičius. Pakruojo rajono savivaldybėje 2007–2012 m. laikotarpiu užimtųjų sumažėjo 3,8 tūkst. arba 37,25 proc. (žr. 2.1.3.25 pav.).

2.1.3.25 pav. Užimtųjų ir bedarbių skaičius, tūkst. asmenų

Šaltinis: Statistikos departamentas

Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Pakruojo rajono savivaldybėje buvo 11,2 arba 0,5 proc. p mažesnis nei šalyje ar 0,7 proc. p. nei apskrityje (žr. 2.1.3.26 pav.). Šis santykis lyginant su apskritimi ir aplinkiniais rajonais buvo vienas mažiausių (mažiausias Šiaulių miesto savivaldybėje – 9,1 proc.). Tačiau 2012 m. lyginant su 2007 m. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Pakruojo rajono savivaldybėje išaugo 4 kartus nuo 2,8 iki 11,2 proc.

2.1.3.26 pav. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, 2012 m. proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Remiantis Šiaulių teritorinės darbo biržos duomenimis, įregistruotų bedarbių skaičius per metus (nuo 2012 m. birželio mėn. iki 2013 m. birželio mėn.) mažėjo 14,73 proc., o įdarbintų asmenų skaičius augo sparčiau – 18 proc. 27,73 proc. augo siunčiamų į aktyvias darbo rinkos priemones asmenų skaičius. Didžiausia dalis (97,37 proc.) priemonių buvo remiamo įdarbinimo, iš kurių 93,92 proc. sudarė viešieji darbai. Nepaisant to, remiantis Šiaulių teritorinės darbo biržos Pakruojo skyriaus 2013 metų birželio mėn. informacija, bedarbių santykis su darbingo amžiaus gyventojais išaugo 15,05 proc.

2.1.3.6 lentelė. Šiaulių teritorinės darbo biržos Pakruojo skyriaus darbo rinkos rodiklių palyginimas

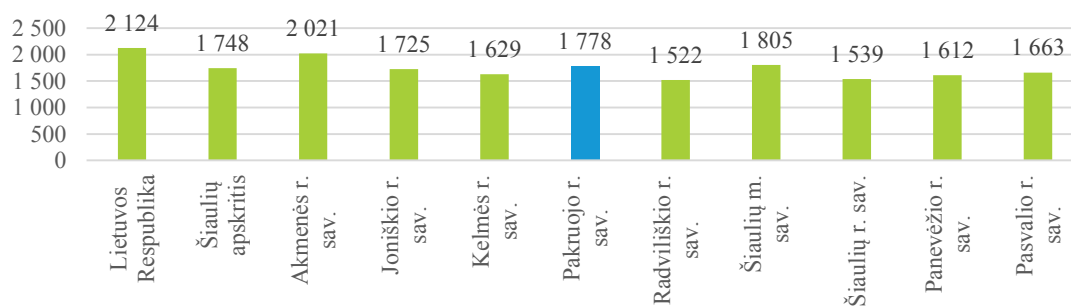
Per birželio mėnesį, tūkst.. (proc.)	2013	2012	Pokytis, proc.	
Įregistruota bedarbių	123	173	-28,9	↓
Įregistruota laisvų darbo vietų	106	74	43,24	↑
iš jų neterminuotam darbui	50	28	78,57	↑
Įdarbinta asmenų	125	99	26,26	↑
iš jų pagal neterminuotas darbo sutartis	84	68	23,53	↑
Nusiųsta į aktyvias darbo rinkos priemones	152	119	27,73	↑

2. Pakruojo rajono savivaldybės verslo situacijos analizė

Nuo metų pradžios:	2013	2012	Pokytis, proc.	
Įregistruota bedarbių	1013	1188	-14,73	↓
Įdarbinta asmenų	885	750	18	↑
Nusiųsta į priemones	424	401	-39,65	↓
Mėnesio pabaigoje	2013	2012	Pokytis, proc.	
Įregistruota bedarbių	1448	1427	1,47	→
iš jų: moterų	750	726	3,31	→
vyrų	698	701	-0,43	→
Bedarbių santykis su darbingo amžiaus gyventojais	10,7	9,3	15,05	↑

Šaltinis: Lietuvos darbo birža

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Pakruojo rajono savivaldybėje 2012 m. 16,29 proc. (346 Lt) atsiliko nuo šalies, tačiau 1,72 proc. lenkė apskrities vidurkį. Lyginant su apskrities ir aplinkinėmis savivaldybėmis Pakruojo rajono savivaldybė buvo trečia pagal vidutinį mėnesinį bruto darbo užmokestį (pirma – Akmenės r. sav. – 2.021 Lt, antra Šiaulių m. sav. – 1.805 Lt). (žr. 2.1.3.27 pav.).

2.1.3.27 pav. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, 2012 m. Lt

Šaltinis: Statistikos departamentas

Apibendrinant užimtumą Pakruojo rajono savivaldybėje, išskiriamos šios pagrindinės tendencijos:

- nepaisant paskutiniiais metais sumažėjusio bedarbių skaičiaus, jų išliko 3 kartais daugiau lyginant su 2007 m.;
- tendencingai mažėjantis užimtųjų skaičius;
- aukštas registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis;
- žemesnis už šalies, tačiau trečias, lyginant su apskrities ir aplinkinėmis savivaldybėmis, vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis.

2.1.4. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS EKONOMINĖS SITUACIJOS STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

Stiprybės	Silpnybės
žemės ūkio ir su ja susijusių sektorių plėtra; stiprus augalininkystės sektorius; stipri kaimo bendruomenė; priemonės, susijusios su paramos teikimu, konsultacinių paslaugų SVV plėtra; amatų skatinimas; susisiekimo infrastruktūros plėtros tobulinimas; komunalinės ir energetikos infrastruktūros plėtra.	Pakruojo rajonas patenka į Šiaulių ir Panevėžio miestų įtakos zoną; Pakruojo rajono savivaldybė nuo didžiųjų šalies miestų yra nutolusi dideliu atstumu, tai apsunkina rajono veiklą siekiant pritraukti investicijas į rajoną; rajono susisiekimo sistema išplėta tik kelių transportu, tačiau rajono nekerta magistraliniai keliai; rajone esanti geležinkelio linija vykdo tik krovinių transportą; maži transporto srautai; vyraujančios labai smulkios įmonės; neišvystyta dviračių transporto sistema; mažos ūkio subjektui tenkančios pardavimo pajamos; mažas apgyvendinamų turistų skaičius; aukštas registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis; didžioji dalis projektus įgyvendinančių įmonių nėra Pakruojo rajono savivaldybėje veikiančios įmonės.
Galimybės	Grėsmės
Pakruojo rajonas patenka į Valstybinį Lietuvos – Latvijos pasienio regioną; rajonas patenka į Šiaulių ir Panevėžio miestų įtakos zoną; didelis atstumas iki didžiulių Lietuvos miestų geležinkelio linija; augantys materialinių investicijų ir tiesioginių užsienio investicijų srautai; vėjo malūnų gausa; kultūros paveldas.	tendencingas gyventojų skaičiaus mažėjimas; mažėjantis, tačiau aukštas mirtingumas; sparčiausiai apskrityje mažėjantis gimstamumas; maža darbingo amžiaus gyventojų dalis; senstanti visuomenė; įgyvendinami turizmo projektai nukreipti į vieną objektą – Pakruojo dvaro sodybą; mažos statybos darbų apimtys; gana žemas vidutinis darbo užmokestis.

2.2. PASIRENGIMO PRITRAUKTI INVESTICIJAS INFRASTRUKTŪRA

2007–2013 m. laikotarpiu Lietuvoje teikiama ES struktūrinių fondų parama pagal 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir atskiras veiksmų programas, skirtas strategijai įgyvendinti. Lietuvoje projektai įgyvendinami nacionaliniu, regioniniu ir rajono lygmeniu. Išskiriamos keturios veiksmų programos: Žmoniškųjų išteklių plėtros, Ekonomikos augimo, Sanglaudos skatinimo ir Techninės paramos. Pagrindinis ES struktūrinės paramos panaudojimo tikslas – sparčiai gerinti sąlygas investuoti, dirbti ir gyventi Lietuvoje, kad ūkio augimo teikiama nauda pasiektų visus Lietuvos gyventojus. Atsižvelgiant į esamas priemones ir projektus, galima teigti, jog įgyvendinat numatomus projektus yra siekiamas minėto tikslo. Ne išimtis yra nauda verslo sektoriui, kurio būklės raida priklauso nuo įgyvendinamų projektų, reikšmingų verslo plėtrai bei investicijų pritraukimui.

Nacionaliniai (valstybės) projektai. Valstybės projektai yra skirti visuotinėms problemoms spręsti, tad savivaldybių lygmeniu jis yra ne visada tiesiogiai juntamas. Akivaizdų poveikį turi projektai, kurie yra išmatuojami ir yra galimi įvertinti. 2.2.1 lentelėje pateikiami valstybės lygmens projektai turintys (galintys turėti) teigiamą įtaką Pakruojo rajono verslo plėtrai ir investicijų pritraukimui.

2.2.1 lentelė. Nacionaliniai projektai galintys turėti reikšmingą įtaką Pakruojo rajono verslo aplinkai

Priemonė	Projektas	Projekto tikslas	Projekto vykdytojas	Projekto poveikis
Valstybinės reikšmės kelių ir geležinkelių infrastruktūros techninių parametrų gerinimas VP2-4.4-SM-01-V	Žvyrkelių asfaltavimo programa. II etapas. Vakarų Lietuvos (Šiaulių) regionas	Rekonstruoti valstybinės reikšmės kelius ir geležinkelius, tuo mažinti socialinius ir ekonominius regionų skirtumus.	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Įgyvendinus projektą sumažės išlaidos kelių priežiūrai, sumažės kelių naudotojų nuostoliai bei pagerės gyvenamoji aplinka. Įgyvendinus siūlomą Vakarų Lietuvos (Šiaulių) regiono žvyrkelių asfaltavimo projektą, 2010 metais Lietuvos valstybinių kelių tinkle žvyrkelių dalis sumažėtų iki 35,68%.
Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų renovavimas ir plėtra VP3-3.1-AM-01-V	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Pakruojo rajone (Pakruojo m., Pakruojo k.)	Modernizuoti ir išplėsti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą pagal nustatytuosius paslaugų kokybės, aplinkosaugos ir sveikatos apsaugos reikalavimus.	UAB „Pakruojo vandentiekis“	Projekto tikslas – viešai tiekiamo tinkamos kokybės geriamojo vandens ir tvarkomų nuotekų paslaugos išplėtimas Pakruojo rajono, Linkuvos ir Klovainių aglomeracijose. Projekto esmė – vandentvarkos infrastruktūros gerinimas Pakruojo rajone. Įgyvendinus projektą, bus užtikrintas ilgalaikis, technine ir ekonomine prasme vartotojams prieinamas socialiai būtinų vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimas. Sumažės paviršinių ir požeminių vandenų tarša, pagerės aplinkos būklė.
Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų renovavimas ir plėtra VP3-3.1-AM-01-V	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Pakruojo rajone	Modernizuoti ir išplėsti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą aglomeracijose pagal nustatytuosius paslaugų kokybės, aplinkosaugos ir sveikatos apsaugos reikalavimus.	UAB „Pakruojo vandentiekis“	Centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklų išplėtimas geriausiai užtikrintų savivaldybės funkcijų (prievolių) - aprūpinti gyventojus kokybišku vandeniu bei pagal reikalavimus išleidžiamų nuotekų tvarkymu – vykdymą. Kompleksiškai įgyvendinus visus projekte numatytus objektus, kompleksiskai bus užtikrintas kokybiško vandens tiekimas, reikalavimus atitinkantis nuotekų ir dumblo sutvarkymas ir sudaryta gyventojams centralizuotų paslaugų prieinamumo galimybė.

Šaltinis: *esparama.lt*

Regiono ir rajono lygmens projektai. Regioninės reikšmės projektus dažniausiai įgyvendina savivaldybės ir joms pavaldžios institucijos. Šie projektai dažnai yra įtraukiami į savivaldybių strateginius planus. Mažesnę dalį projektų įgyvendina savivaldybėms nepavaldžios institucijos ir organizacijos.

Numatomi įgyvendinti ES projektai identifikuoti Pakruojo rajono savivaldybės strateginiame plane.

Įgyvendinami (numatomi įgyvendinti) verslo aplinkai svarbūs projektai skirstomi į tiesioginę ir netiesioginę įtaką turinčius projektus. Reikšmingiausi verslo plėtrai turintys tiesioginį teigiamą poveikį projektai yra susiję su verslo produktyvumo didinimu ir verslo aplinkos gerinimu bei esmine ekonomine infrastruktūra. Kiti projektai, kurie gerina bendrą rajono gyvenamąją aplinką taip pat prisideda prie verslo aplinkos gerinimo, tačiau jų poveikis yra netiesioginis verslo aplinkai. Žemiau esančioje lentelėje, remiantis tinklalapiu *esparama.lt*, išskiriami reikšmingi verslo plėtrai tiesioginę įtaką turintys projektai.

2.2.2 lentelė. Reikšmingi verslo plėtrai projektai, turintys tiesioginę teigiamą įtaką verslo aplinkai

Projektas	Projekto tikslas	Projekto vykdytojas
Verslo produktyvumo didinimas ir verslo aplinkos gerinimas		
UAB "Acorus Calamus" gaminamos produkcijos eksporto vystymas tikslinėse užsienio rinkose	Skatinti įmones aktyviau ieškoti užsienio partnerių ir didinti pardavimą užsienio rinkose.	Uždaroji akcinė bendrovė „Acorus calamus“
UAB "Acorus Calamus" vykstančių verslo procesų bei standartizuotų Geros Vaistų Gamybos Praktikos (GVGP) procedūrų kompiuterizavimas	Skatinti labai mažas, mažas ir vidutines įmones (toliau šiame skirsnyje vadinama – MVĮ) diegti informacines technologijas ir sudaryti palankias sąlygas jų darbo našumui ir eksportui didinti.	Uždaroji akcinė bendrovė „Acorus calamus“
Pažangių vadybos metodų ir šiuolaikiškos valdymo sistemos diegimas UAB "Skalduva", siekiant darbo našumo ir verslo konkurencingumo didinimo bei šių rodiklių reikšmių artinimo prie ES vidurkio	Skatinti mažas ir vidutines įmones diegti šiuolaikiškus vadybos metodus ir valdymo sistemas, tuo sudaryti palankias sąlygas įmonių darbo našumui ir eksportui didinti.	Uždaroji akcinė bendrovė „Skalduva“
UAB "Acorus Calamus" eksporto potencialo vertinimas ir skatinimas tikslinėse užsienio rinkose	Skatinti įmones aktyviau ieškoti užsienio partnerių ir didinti pardavimą užsienio rinkose.	Uždaroji akcinė bendrovė „Acorus calamus“
UAB „Acorus Calamus“ gamybinės pakavimo įrangos modernizavimo pagal Europos Sąjungos farmacinėms įmonėms galiojančių teisės aktų reikalavimus projektas	Skatinti įmonių investicijas, kuriomis didinamas jų darbo našumas ir eksportas ar pradama naujų produktų gamyba.	Uždaroji akcinė bendrovė „Acorus calamus“
Įmonės produktyvumo didinimas modernizuojant gamybos procesą ir tobulinant produkcijos kokybines ir ekonomines charakteristikas	Skatinti tiesiogines vidaus investicijas ir naujų darbo vietų kūrimą.	Akinė bendrovė „Dolomitas“
UAB "Everas" investicijos į augalinės kilmės ekstraktų gamybą	Skatinti tiesiogines vidaus investicijas ir naujų darbo vietų kūrimą.	UAB „Everas“
Minkštųjų (Softgel) kapsulių gamyba Lietuvoje	Skatinti tiesiogines vidaus investicijas ir naujų darbo vietų kūrimą.	UAB „Mustonas“
Pakruojo miesto šilumos tiekimo tinklo rekonstrukcija II etapas	Modernizuoti šilumos tiekimo sistemą, siekiant didinti šilumos tiekimo patikimumą ir kokybę.	Uždaroji akcinė bendrovė „Pakruojo šiluma“
Esminė ekonominė infrastruktūra		
Rozalimo miestelio Naujakurių gatvės rekonstrukcija	Plėtoti regioninės reikšmės transporto infrastruktūrą, kelių jungtis su pagrindinėmis magistralėmis, formuoti reikiamo pralaidumo ir patikimumo susisiekimo infrastruktūros (gatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų) tinklą.	Pakruojo rajono savivaldybės administracija
AB LESTO elektros skirstomojo tinklo plėtra - kaimo sodybų elektrifikavimas	Modernizuoti elektros skirstymo sistemą, siekiant didinti elektros skirstymo patikimumą.	AB LESTO
Pakruojo kaimo Žemdirbių gatvės rekonstrukcija	Plėtoti regioninės reikšmės transporto infrastruktūrą, kelių jungtis su pagrindinėmis magistralėmis, formuoti reikiamo pralaidumo ir patikimumo susisiekimo infrastruktūros (gatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų) tinklą.	Pakruojo rajono savivaldybės administracija
Dokumentacijos, reikalingos Mikniūnų kaimo Trivalakių gatvės, Kauksnų kaimo Žaliosios gatvės ir Pakruojo kaimo Žemdirbių gatvės rekonstrukcijai, parengimas	Plėtoti regioninės reikšmės transporto infrastruktūrą, kelių jungtis su pagrindinėmis magistralėmis, formuoti reikiamo pralaidumo ir patikimumo susisiekimo infrastruktūros (gatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų) tinklą.	Pakruojo rajono savivaldybės administracija
Lygumų seniūnijos Kauksnų kaimo Žaliosios gatvės rekonstrukcija	Plėtoti regioninės reikšmės transporto infrastruktūrą, kelių jungtis su pagrindinėmis magistralėmis, formuoti reikiamo pralaidumo ir patikimumo susisiekimo infrastruktūros (gatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų) tinklą.	Pakruojo rajono savivaldybės administracija
Linksmučių kaimo Naujosios gatvės rekonstrukcija	Plėtoti regioninės reikšmės transporto infrastruktūrą, kelių jungtis su pagrindinėmis magistralėmis, formuoti reikiamo pralaidumo ir patikimumo susisiekimo infrastruktūros (gatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų) tinklą.	Pakruojo rajono savivaldybės administracija
Mikniūnų kaimo Trivalakių gatvės rekonstrukcija	Plėtoti regioninės reikšmės transporto infrastruktūrą, kelių jungtis su pagrindinėmis magistralėmis, formuoti reikiamo pralaidumo ir patikimumo susisiekimo infrastruktūros (gatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų) tinklą.	Pakruojo rajono savivaldybės administracija
Pakruojo miesto Vytauto Didžiojo gatvės rekonstrukcija	Plėtoti regioninės reikšmės transporto infrastruktūrą, kelių jungtis su pagrindinėmis magistralėmis, formuoti reikiamo pralaidumo ir patikimumo susisiekimo infrastruktūros (gatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų) tinklą.	Pakruojo rajono savivaldybės administracija
Pakruojo miesto centralizuoto šilumos tiekimo tinklo rekonstrukcija	Plėtoti regioninės reikšmės transporto infrastruktūrą, kelių jungtis su pagrindinėmis magistralėmis, formuoti reikiamo pralaidumo ir patikimumo susisiekimo infrastruktūros (gatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų) tinklą.	Uždaroji akcinė bendrovė „Pakruojo šiluma“

Šaltinis: esparama.lt

2. Pakruojo rajono savivaldybės verslo situacijos analizė

Nemaža dalis projektus įgyvendinančių pareiškėjų nėra Pakruojo rajono savivaldybėje veikiančios įmonės. Iš septynių įmonių įgyvendinančių (siekiančių įgyvendinti) verslo plėtros projektus, tik trys savo buveinę yra nurodę Pakruojo rajono savivaldybę. Likusios bendrovės registruotos Vilniuje (UAB „Everas“, UAB „Mustonas“, AB LESTO) ir Kaune (UAB „Acorus calamus“).

Pakruojo rajono savivaldybės 2007–2013 m. strateginiame plėtros plane taip pat yra numatytos priemonės, kurios turi tiesioginę įtaką verslo plėtrai.

- Su **paramos teikimu, konsultacinių paslaugų plėtra** ir SVV galimybių pasinaudoti teikiamomis paslaugomis susijusios priemonės:
 - √ Viešųjų paslaugų verslui programų įgyvendinimas Pakruojo rajone (atsakingas vykdytojas Pakruojo verslo informacijos centras, įgyvendinimas: nuolat teikiamos įvairios viešosios paslaugos verslui);
 - √ Intelektinės verslo atstovų nuosavybės plėtojimas (atsakingas vykdytojas VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras);
 - √ Viešųjų verslo informacinių ir konsultacinių paslaugų kokybės gerinimas Pakruojo rajone (atsakingas vykdytojas VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras);
 - √ Įmonių gyvybingumo didinimo ir verslumo skatinimo kompanijos įgyvendinimas (atsakingas vykdytojas VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras, 2008 m. ataskaitoje minima, jog įgyvendintos priemonės įmonių gyvybingumui didinti, bet jos nėra išskiriamos);
 - √ Smulkaus ir vidutinio verslo parama (SVV rėmimo fondas);
 - √ Verslo plėtra, sukuriant darbo vietas moterims (n/d).
- Su **modernizavimu ir naujų verslo paramos institucijų** verslui kūrimu susijusios priemonės:
 - √ VšĮ Pakruojo verslo informacijos centro modernizavimas (patalpos atnaujintos 2012 m. pagal Latlit projektą);
 - √ Amatų plėtra, panaudojant vietos amatų tradicijas ir vietos išteklius (Įgyvendinamas projektas „Pietinės Pakruojo dvaro sodybos dalies pastatų rekonstravimas ir kompleksinis teritorijos sutvarkymas, pritaikant visuomenės poreikiams“. Įgyvendinus projektą sutvarkytos patalpos bus pritaikytos Pakruojo rajono bendruomenėms, oficineje įsikurs amatų centras, dolomito, akmens dirbtuvės).
- Su **Pakruojo rajono susisiekimo infrastruktūros tobulinimu** susijusios priemonės:
 - √ Numatytos 53 priemonės susijusios su kelių infrastruktūra, tiesiant naujus ir rekonstruojant esamus kelius, gatves, apvažiavimus.
 - √ 9 priemonės susijusios su pėsčiųjų ir dviračių takų atnaujinimu.
 - √ 1 priemonė kelių infrastruktūros informacinė sistema.
 - √ 13 priemonių susijusių su techninės dokumentacijos rengimu.
- **Komunalinės ir energetikos infrastruktūros** plėtros projektai:
 - √ Pakruojo miesto pagrindinėje katilinėje 2 MW biokatilo su kondensaciniu ekonomazeriu, dirbančio šiaudu granulėmis, įrengimas (2009 metais bendrovė investavo 980 tūkst. litų į Pakruojo rajoninės katilinės 2 MW galios biokuru kūrenamo vandens šildymo katilo su pagalbinais įrenginiais statybą.).
 - √ Šiluminių tinklų rekonstrukcija („Pakruojo miesto centralizuoto šilumos tiekimo tinklų rekonstrukcija“, įgyvendinamas UAB „Pakruojo šiluma“).
 - √ Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros projektai (vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas, paruoštas 2010 m. UAB „Statybos strategija“).

Reikšmingi verslo plėtrai projektai, turintys netiesioginę teigiamą įtaką verslo aplinkai, kurie gerina bendrą Pakruojo rajono gyvenamąją aplinką bei skatinantys verslo teikiamų paslaugų ir gaminamų produktų poreikį, vartotojų pritraukimą. Tai projektai susiję su vietine ir urbanistine plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išsaugojimu bei pritaikymu turizmo plėtrai ir Pakruojo rajono savivaldybės darbuotojų administracinių gebėjimų stiprinimu ir viešojo administravimo efektyvumo didinimu. Netiesioginis šių projektų poveikis verslo aplinkai pasireiškė per bendros rajono aplinkos teigiamo įvaizdžio formavimą, turistų, atvykstančių į rajoną sporto, verslo, rekreacinius, kultūrinius ir laisvalaikio tikslais, pritraukimą, kokybiškesnį savalaikį viešųjų paslaugų teikimą.

- Su vietine ir urbanistine plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išsaugojimu bei pritaikymu turizmo plėtrai susiję ES projektai:
 - √ Pakruojo rajono kaimo gyvenamųjų vietovių infrastruktūros kompleksiška plėtra;
 - √ Pietinės Pakruojo dvaro sodybos dalies pastatų rekonstravimas ir kompleksinis teritorijos sutvarkymas, pritaikant visuomenės poreikiams;
 - √ Dalies Pakruojo dvaro sodybos pastatų restauravimas ir pritaikymas turizmo reikmėms;
 - √ Kruojos upės dalies valymas ir tvarkymas;
 - √ Didžiausio Lietuvoje Pakruojo dvaro pritaikymas daugiafunkcinio viešojo turizmo reikmėms;
 - √ Pakruojo rajono kaimo gyvenamųjų vietovių infrastruktūros kompleksiška plėtra (II etapas);
 - √ Pakruojo rajono Klovainių pagrindinės mokyklos pastato modernizavimas;
 - √ Pakruojo seniūnijos administracinio pastato modernizavimas.
- Su vietine ir urbanistine plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išsaugojimu bei pritaikymu turizmo plėtrai susiję projektai įtraukti į strateginį plėtros planą: Paveldo objektų ir gamtos vertybių pritaikymas efektyviam turizmui (Kompozitoriaus J. Pakalnio memorialinės sodybos gyvenamojo namo restauravimas; Steigvilių vėjo malūno restauravimas; Mikniūnų kaimo karčemos restauravimas; Rozalimo miško parko tvarkymas; Poilsiavietės įrengimas prie Mūšos upės Gedžiūnų girininkijos teritorijoje; Pakruojo krašto muziejaus „Žiemgala“ restauravimas; Pakruojo dvaro sodybos dalies pastatų ir jos teritorijoje esančios Kruojos upės pritaikymas viešiesiems turizmo poreikiams; Pakruojo dvaro sodybos pritaikymas turizmo reikmėms; Buvusios gaisrinės pastato restauravimas ir pritaikymas viešiesiems turizmo poreikiams, įkuriant meno mokyklą ir amatų centrą; Senosios regulos karmelitų vienuolyno ansamblio pritaikymas viešiesiems turizmo poreikiams; Siaurojo geležinkelio infrastruktūros sukūrimas; Projektai, atskleidžiantys ir puoselėjantys krašto savitumą; Patrauklų krašto įvaizdį formuojantys projektai; Vienuolyno restauravimas; Tryčių piliakalnio pritaikymas efektyviam turizmui, Joninių šventei, Ekstremalaus sporto plėtra Pakruojo rajone, pritaikant jaunimo reikmėms; Gamtos išteklių pritaikymas jaunimo reikmėms bei turizmo poreikiams įrengiant „Jaunimo saviraiškos parkus“; Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės bažnyčia; Peleniškių piliakalnio sutvarkymas), Turizmo informacinės sistemos plėtra Pakruojo rajone (Informacinių ženklų, filmų, standų, leidinių apie Pakruojo rajono lankytinas vietas parengimas, Linkuvos miesto galimybių studijos parengimas), Konferencinio, rekreacinio, sporto, kultūrinio turizmo infrastruktūros plėtra (Turizmo informacinio centro įkūrimas, Rekreacinės poilsio zonos sukūrimas ir plėtra; Krepšinio aikštelių įrengimas; BMX trasos tobulinimas, teniso kortų įrengimas; maudyklų įkūrimas ir kt.)

Projektai nukreipti į turizmo aplinkos gerinimą ir turistų pritraukimą nėra tiesiogiai susiję su verslo aplinka. Tačiau teigiamas poveikis verslo aplinkai pasireiškė dėl pritraukiamų turistų ir gyvenamosios aplinkos pagerėjimo.

- Su viešųjų paslaugų kokybe ir prieinamumu: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra, susiję ES projektai:
 - √ Pakruojo rajono savivaldybės politikų ir administracijos darbuotojų administracinių gebėjimų stiprinimas;
 - √ Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos dalių šilumos ūkio specialiojo plano keitimas;
 - √ Teritorijų planavimo dokumentų rengimas Pakruojo rajono savivaldybėje;
 - √ Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje esančių seniūnijų ir kaimų gyvenamųjų vietovių ribų nustatymo specialiojo plano parengimas;
 - √ Pakruojo ir Linkuvos miestų teritorijose žemės sklypų suformavimas prie esamų daugiabučių namų;
 - √ Pakruojo rajono plėtros tobulinimas, rengiant strateginio planavimo dokumentus;
 - √ Pakruojo miesto bendrojo plano rengimas;
 - √ Pakruojo rajono gyvulininkystės plėtros studijos parengimas;
 - √ Pakruojo rajono turizmo plėtros studijos parengimas;
 - √ Pakruojo rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano rengimas;
 - √ Pakruojo miesto teritorijos ribų patikslinimo plano rengimas;
 - √ Pakruojo miesto didžiųjų prekybos įmonių išdėstymo specialiojo plano rengimas;
 - √ Pakruojo rajono savivaldybės administracijos darbuotojų administracinių gebėjimų stiprinimas.

Minėti projektai skirti savivaldybės veiklos kokybės gerinimui ir įvairių planų rengimui. Šių projektų poveikis verslo aplinkai pasireiškė per verslui teikiamų viešųjų paslaugų geresnę kokybę ir sutrumpėjusį viešųjų paslaugų suteikimo laiką. Nors šie projektai netiesiogiai prisidės prie verslo plėtros skatinimo rajone, jų įgyvendinimas bus reikšmingas gerinant bendrą verslo aplinką.

2. Pakruojo rajono savivaldybės verslo situacijos analizė

Pakruojo rajonas bendradarbiauja kartu su Latvija ir įgyvendina bendrus projektus. Pagal 2007 - 2013 m. Latvijos - Lietuvos bendradarbiavimo per sieną programą įgyvendinami projektai:

- „Jungtinės valdymo priemonės skirtos Lielupės upės baseino vandens ištekliams pasienio regione“;
- „Psichosocialinio darbo gerinimas kuriant partnerystę tarp socialinių tarnybų“;
- „Tarpvalstybinių verslui palankių bibliotekų tinklo kūrimas“;
- „Inovatyvūs techniniai lietaus nuotekų valdymo sprendimai Ventos - Lielupės upių baseinuose“.

Pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007 - 2013 m. programos priemones yra įgyvendinti (įgyvendinami) projektai susiję su verslo aplinka:

- „Ūdekų kaimo Rožių gatvės rekonstrukcija“;
- „Vandens gręžinių Degėsių, Pamūšio (Klovainių sen.) ir Noreikių kaimuose išgręžimas“;
- „Pakruojo rajono Grikpėdžių, Pašvitinio seniūnijos Pamūšio kaimų ir Pašvitinio miestelio vandens kokybės gerinimas, įrengiant geležies šalinimo sistemas“;
- „Viešosios infrastruktūros plėtra Pakruojo rajono Rozalimo miestelyje“;
- „Viešosios infrastruktūros plėtra Pakruojo rajono Žeimelio ir Lygumų miesteliuose“.

2007-2013 m. strateginiame plane IV prioritetu išskiriama „Subalansuota žemės ūkio plėtra ir kaimo modernizavimas“. Tarp priemonių įvardinama: Fermų modernizavimas; Sausinimo sistemų ir jų hidrotechninių statinių rekonstrukcija bei rūgščių dirvų kalkinimas; Pakruojo rajono gyvulininkystės plėtros specialiojo plano parengimas; Ūkių modernizavimas; Ekologinių ūkių kūrimas, Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas; Miško ūkio plėtra, Parama pažeistų miškų atkūrimui; Įžuvinti Žvirblonių, Mikniūnų tvenkiniai; VVG veikla stiprinant kaimo gyvybingumą, gerinant gyvenimo kokybę ir puoselėjant krašto savitumą.

2.3. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS IR APLINKINIŲ RAJONŲ ŪKIO SUBJEKTŲ NUOMONĖS TYRIMO ANALIZĖ

Rengiant Pakruojo rajono verslo plėtros galimybių studiją, atlikti kokybinis ir kiekybinis viešosios nuomonės tyrimai (žr. 4, 5 priedus).

Respondentų vertinimu, pagrindinės Pakruojo rajono savivaldybės verslo aplinkos problemos:

- Kvalifikuotų darbuotojų trūkumas.
- Įstatymų/mokestinės bazės nepastovumas.
- Bendravimo tarp vietos valdžios ir verslininkų trūkumas.

Verslo subjektu nuomone, iš Pakruojo rajono savivaldybės administracijos darbuotojų labiausiai reiktų informacijos apie:

- Mokesčius ir lengvatas verslui.
- Reikalingas licencijas ir leidimus.
- Viešuosius pirkimus.

Pagrindinės viešosios paslaugos/lengvatos naudingiausios verslui būtų:

- Reklamos mokesčio lengvatos.
- Lengvatinių paskolų teikimas verslui.
- Nekilnojamojo turto mokesčio lengvatos.

Iš renginių verslo sektoriui labiausiai pasigendama:

- Mokymų.
- Konsultacijų.
- Mugių bei parodų.

Iš informacijos apie verslo galimybes sklaidos priemonių jaučiamas trūkumas:

- Konsultacijų ES paramos verslo klausimais.
- Internetinių svetainių.
- Informacijos (verslo, turizmo) centro (-ų) veiklos.

Be to, didžiąjai daliai verslininkų reikalinga informacija Pakruojo rajono savivaldybės tinklalapyje www.pakruojis.lt apie laisvus komercinės paskirties sklypus ir privatizuojamus objektus Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje. Pagrindiniai reikalingi duomenys: informacija apie įvestas komunikacijas pastate/sklype, informacija apie aplinkinius pastatus/sklypus, investavimo sąlygos ir pasiūlymai.

Verslo subjektų vertinimu, didžioji jų dalis per 5 metus planuoja investuoti į komercinę veiklą. Daugiausia jų, į įrangos atnaujinimą, verslo plėtrą rajone, darbuotojų kvalifikacijos kėlimą. Apie trečdalis verslininkų nurodė investuosią iki 50 tūkst. Lt.

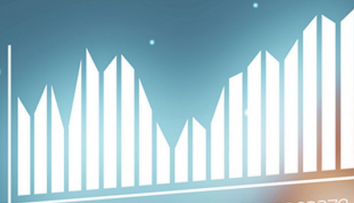
31415926535 8979323846 2643383279
5028841971 6939937510 5820974944
5923078164 0628620899 8628034825
3421170679 8214808651 3282306647
0938446095 5058223172 5359408128

31415926535 8979323846 2643383279
5028841971 6939937510 5820974944
5923078164 0628620899 8628034825
3421170679 8214808651 3282306647
0938446095 5058223172 5359408128

31415926535 8979323846 2643383279
5028841971 6939937510 5820974944
5923078164 0628620899 8628034825
3421170679 8214808651 3282306647
0938446095 5058223172 5359408128

3. Pakruojis rajono savivaldybės verslo plėtros strategija

31415926535 8979323846 2643383279
5028841971 6939937510 5820974944
5923078164 0628620899 8628034825
3421170679 8214808651 3282306647
0938446095 5058223172 5359408128

3.1. VERSLO PLĖTROS STRATEGIJA

Valstybės ilgalaikės plėtros strategija. 2002 m. lapkričio 12 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. IX-1187 patvirtintoje Valstybės ilgalaikės plėtros strategijoje numatoma valstybės politika, nukreipianti Lietuvos ekonomiką intelektualios produkcijos gamybos ir paslaugų teikimo link taip, kad ji generuodama pajamas būtų visavertė, bendradarbiauti ir konkuruoti sugebanti pasaulinė rinkos dalyvė. Konkurencinga ekonomika formuojama per pramonės ir verslo plėtrą, energetikos sistemos tobulinimą, transporto ir tranzito konkurencingos politikos įtvirtinimą, žinių ekonomikos ir elektroninio verslo tobulinimą, kaimo ir žemės ūkio plėtrą, finansų politiką, regionų plėtrą ir turizmo vystymą.

Investicijų pritraukimo 2011-2021 m. programa. Investicijų pritraukimo programą Lietuvoje ir strategines kryptis siūlo Investicijų pritraukimo 2011-2021 metais programa. Dokumentas nustato investicijų pritraukimo ir skatinimo Lietuvos Respublikoje sistemą, esamų investicijų projektų Lietuvoje išlaikymą ir palankios užsienio investuotojams aplinkos kūrimą. Vadovaujantis pateiktomis gairėmis siekiama didinti Lietuvos konkurencingumą ir šalies žinomumą investuotojų rate. Programa parengta vadovaujantis Penkioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. gruodžio 9 d. nutarimu Nr. XI-52 (Žin., 2008, Nr. 146-5870), nuostatomis.

Pagrindinis programos tikslas – pritraukti tiesiogines užsienio investicijas į Lietuvos Respubliką, gerinant Lietuvos Respublikos investicinę aplinką ir kuriant efektyvią TUI pritraukimo sistemą, nukreiptą į ilgalaikę Lietuvos Respublikos ūkio plėtrą, ekonomikos augimą ir visuomenės gerovės didinimą. Programos uždaviniai:

1. Padidinti TUI vienam gyventojui;
2. Padidinti sukuriamos produkcijos (paslaugų) eksportą;
3. Paskatinti Lietuvos Respublikoje naudoti inovacijas;
4. Padidinti Lietuvos Respublikos gamintojų paslaugų naudojimą gamyboje ir paslaugų kūrimo procese;
5. Paskatinti naujų ilgalaikių darbo vietų kūrimą;
6. Padidinti TUI prioritetiniuose sektoriuose.

Pirmenybė teikiama TUI, susijusioms su aukštų ir vidutiniškai aukštų technologijų sektorių plėtra arba didelės pridėtinės vertės produktus kuriančių įmonių gausinimu, aukštos kvalifikacijos darbo vietų kūrimu, reikiamos kvalifikacijos specialistų pritraukimu. Taip pat paslaugų, gamybos ir apdirbamosios pramonės įmonėms, siekiančioms aukštųjų ir vidutiniškai aukštų technologijų panaudojimo ir didelės pridėtinės vertės produktų kūrimo bei jų eksporto, investicijų projektams ir regionų skirtumų Lietuvoje mažinimui.

Investicijų pritraukimo programoje išskiriamos šios aukštą pridėtinę vertę kuriančios prioritetinės veiklos sritys:

1. **Paslaugos** (verslo paslaugos, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, logistika, medicinos paslaugos);
2. **Aukštesnę nei vidutinę pridėtinę vertę** Lietuvos Respublikoje kurianti gamyba aukštųjų technologijų srityje (biotechnologijos, šviesiosios technologijos bei informacinės technologijos ir telekomunikacijos, pažangiosios technologijos);
3. **Klasterizuota aukštesnės pridėtinės vertės tradicinė pramonė** (inžinerija, chemija, plastikai, maisto pramonė).

Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“. Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, patvirtinta 2012 m. gegužės 15 d. Nr. XI-2015 Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu.

Strategijos paskirtis – kurti tokią aplinką, kuri sudarytų sąlygas skleisti pažangos vertybėms. Išskiriamos trys esminės pažangos sritys – visuomenė, ekonomika ir valdymas. Pokyčiai šiose srityse įtvirtins pažangos vertybes ir remsis darnaus vystymosi principais.

Pokyčiai turi įvykti šiose pagrindinėse srityse:

Sumani visuomenė – laiminga visuomenė, kuri yra kiekvieno piliečio idėjoms, naujovėms ir iššūkiams atvira, solidari, savivaldi ir politiškai brandi.

Sumani ekonomika – lanksti ir gebanti konkuruoti pasaulyje, aukštą pridėtinę vertę kurianti ekonomika, grindžiama žiniomis, inovacijomis, verslumu ir socialiniu atsakingumu bei „žaliuoju“ augimu.

Sumanus valdymas – atviras ir skatinantis dalyvauti, rezultatyvus, atitinkantis visuomenės poreikius ir užtikrinantis geros kokybės paslaugas valdymas, kompetentinga ir priimanti kryptingus strateginius sprendimus valdžia.

Sumani ekonomika apima verslo aplinkos, socialinės verslo atsakomybės, darnaus išteklių panaudojimo ir ekonomikos integralumo sferas, kuriuose siekiama esminių pokyčių.

Verslo aplinkos siekiamybės:

- Supaprastinti verslo aplinką ir atsisakyti perteklinio, sudėtingo ir neskaidraus reguliavimo verslumą ir verslo plėtrą labiausiai ribojančiose srityse. Sukurti atvirą, skaidrią ir racionalią institucinę verslo aplinką.
- Formuoti pozityvią viešąją nuomonę apie verslą ir verslumą.
- Užtikrinti reikiamą intelektinių ir finansinių išteklių prieinamumą, jų formų įvairovę. Sustiprinti intelektinės nuosavybės apsaugą ir teisių į ją valdymą.
- Formuoti palankią atvirai konkurencijai verslo reglamentavimo sistemą.

- Aktyviai dalyvauti kuriant laisvą paslaugų rinką Šiaurės ir Baltijos valstybių regione.
- Kurti paprastą, skaidrią ir prognozuojamą mokesčių sistemą, kuri skatintų aukštą pridėtinę vertę kuriančių darbo vietų steigimą.
- Kurti moderniausias informacines technologijas ir skaitmeninę infrastruktūrą.
- Užtikrinti gyventojų judumo poreikį, sukuriant efektyvią integruoto viešojo susisiekimo sistemą, tinkamos kokybės ir šiuolaikišką infrastruktūrą ir plėtojant darnaus judumo iniciatyvas.

Socialinės verslo atsakomybės, darnaus išteklių panaudojimo siekiamybės:

- Ugdyti verslo socialinę atsakomybę ir bendruomeniškumą, tai suvokiant kaip šiuolaikinę verslo praktiką.
- Ugdyti aplinkai palankią verslo kultūrą ir skatinti „žaliosios“ ekonomikos vystymąsi, atliekant ne tik „žaliuosius“, bet ir darniuosius viešuosius pirkimus.
- Didinti paskatas verslui investuoti į „žaliąsias“ technologijas, prekes ir paslaugas.
- Diegti pažangias, išteklius tausojančias ir aplinkos taršą bei klimato kaitą mažinančias technologijas ir gaminius pramonės, energetikos ir transporto sektoriuose.
- Užtikrinti ekosistemų stabilumą ir saugoti biologinę įvairovę, darniai vystant miškininkystę ir tausojantį žemės ūkį bei žuvininkystę.

Ekonomikos integralumo siekiamybės:

- Skatinti pramonės ir paslaugų, mokslo tyrimų organizacijų integravimąsi į globalias ir Šiaurės ir Baltijos valstybių regiono verslo, kultūros, mokslo, švietimo sistemas, tampant svarbiais jų dalyviais.
- Mokslo ir tyrimų institucijų finansavimą prioritetiškai orientuoti į rinkai aktualių inovacijų kūrimą.
- Didinti verslo integraciją į tarptautinių vertės kūrimo grandžių aukštą pridėdamąją vertę kuriančias dalis.
- Kurti sąlygas verslo, švietimo, mokslo ir kultūros integracijai; sudaryti palankias sąlygas kūrybos ir kultūros pramonės plėtrai šalyje bei konkurencingumui tarptautinėse rinkose.
- Didinti įmonių ir organizacijų gebėjimą naudotis pasaulinių žinių tinklų teikiamomis galimybėmis.
- Dėti visas pastangas pritraukti pasaulio kompanijų investicijas į Lietuvą.
- Šalies ūkio struktūroje pasiekti tokios pramonės ir paslaugų dermės, kuri leistų kurti aukštą pridėdamąją vertę ir būtų mokslo bei kitų ūkio sektorių vystymosi katalizatorius.

Nacionalinės pažangos programa. 2012 m. lapkričio 28 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1482 patvirtinta Nacionalinė pažangos programa (toliau – NPP), skirta Lietuvos pažangos strategijai „Lietuva 2030“ įgyvendinti. Šioje programoje, jungiančioje pagrindines Lietuvos pažangos strategijos „Lietuva 2030“ ir Europos Sąjungos strategijos „Europa 2020“ nuostatas ir orientuotoje į pažangą, aprašomos ilgalaikių valstybės prioritetų įgyvendinimo kryptys, numatomas ES finansinės paramos, įskaitant 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos, panaudojimas ilgalaikiams valstybės prioritetams įgyvendinti. NPP skirta 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui.

Atsižvelgiant į Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“, Nacionalinėje pažangos programoje formuojami du prioritetai, apimantys Sumanios ekonomikos sritį:

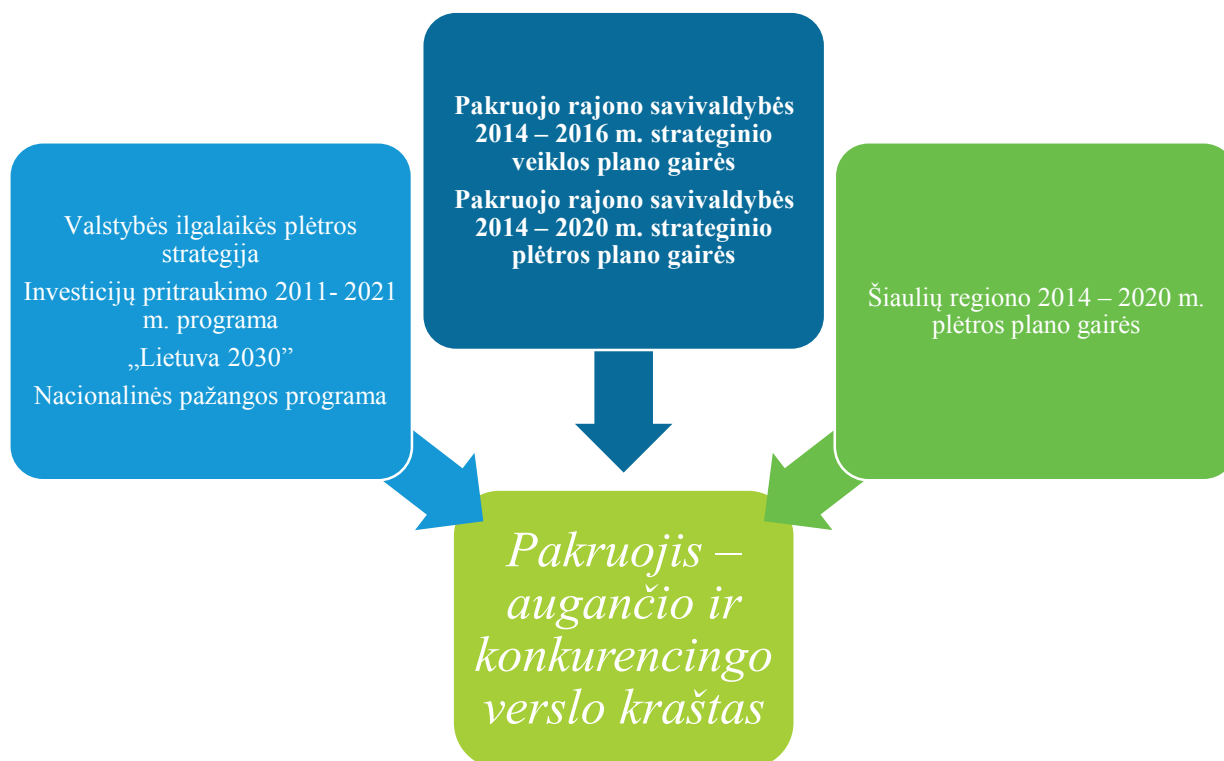
I PRIORITETAS. INTEGRALI, Į AUKŠTĄ PRIDĖTINĘ VERTĘ ORIENTUOTA EKONOMIKA:

1. **Tikslas.** Skatinti į globalias rinkas orientuotus vertės kūrimo tinklus.
2. **Tikslas.** Kurti paskatas inovatyvaus verslo plėtrai.
3. **Tikslas.** Skatinti verslo produktyvumą ir darnų vystymąsi.

II PRIORITETAS. AUGIMUI PALANKI EKONOMINĖ INFRASTRUKTŪRA:

4. **Tikslas.** Užtikrinti augimui palankią reguliacinę ir mokesčių aplinką.
5. **Tikslas.** Sukurti palankias sąlygas verslumui ir verslo plėtrai.
6. **Tikslas.** Sukurti tvarią, tolygią ir efektyvią ekonominę infrastruktūrą.
7. **Tikslas.** Didinti teritorinę sanglaudą regionuose.

Siekiant tolygaus verslo vystymo, formuluojama Pakruojo rajono verslo plėtros strategija derinama su ilgalaikėmis nacionalinės reikšmės verslo plėtros kryptimis bei rengiamais regioninės reikšmės strateginiais dokumentais.

3.1. pav. Pakruojo rajono verslo plėtros strategija

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

3.2. VERSLO STRATEGINĖS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS

Pagrindinis formuojamos Pakruojo rajono verslo plėtros strategijos tikslas – sukurti augimui ir konkurencingumui palankias aplinkos sąlygas.

3.2.1. lentelė. Pakruojo rajono savivaldybės verslo plėtros priemonių planas 2014–2020 m.

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas	Atsakingas vykdytojas	Galimi finansavimo šaltiniai
1 TIKSLAS. Sudaryti palankias sąlygas verslui kurtis ir augti					
1 Uždavinys. Skatinti verslumą, naujų įmonių kūrimąsi ir plėtrą					
1.1.1.	Viešųjų paslaugų verslui programos parengimas	Parengta viešųjų paslaugų verslui teikimo programa	2014–2020	Pakruojo verslo informacijos centras (toliau – Pakruojo VIC)	Valstybės biudžeto lėšos, Savivaldybės biudžeto lėšos, privačios lėšos
1.1.2.	Viešųjų paslaugų verslui programos įgyvendinimas	Suteiktos viešosios paslaugos verslui	2014–2020	Pakruojo VIC	Valstybės biudžeto lėšos, Savivaldybės biudžeto lėšos, privačios lėšos
1.1.3.	Intelektinės verslo atstovų nuosavybės plėtojimas	Parengtas mokymo paslaugų paketas verslo gebėjimams didinti Apmokyti Pakruojo rajono verslo atstovai	2014–2020	Pakruojo VIC	Valstybės biudžeto lėšos, ES fondai, kita užsienio valstybių parama ir privačios lėšos
1.1.4.	Įmonių gyvybingumo didinimo ir verslumo skatinimo kompanijos įgyvendinimas	Įgyvendintos priemonės įmonių gyvybingumui padidinti	2014–2020	Pakruojo VIC	Valstybės biudžeto lėšos, Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondai, kita užsienio valstybių parama ir privačios lėšos
1.1.5.	Smulkaus ir vidutinio verslo paramos fondo (toliau – SVV fondo) nuostatų koregavimas	Pakoreguoti SVV fondo nuostatai	2014	Pakruojo rajono savivaldybė (toliau – PRSA)	Savivaldybės biudžeto lėšos
1.1.6.	SVV fondo paramos teikimas	Paremta verslo įmonių ir ūkininkų – 200	2014–2020	PRSA	Savivaldybės biudžeto lėšos
1.1.7.	Informacijos apie galimybes pasinaudoti ES struktūrinių fondų teikiama parama sklaida	Suorganizuoti renginiai – 20	2014–2020	Pakruojo VIC	Valstybės biudžeto lėšos, Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondai, kita užsienio valstybių parama
2 Uždavinys. Sudaryti palankią mokestinę aplinką ir atlikti poveikio vertinimą					
1.2.1.	Darbo grupės sudarymas dėl mokestinių lengvatų keitimo ir efektyvinimo	Sudaryta darbo grupė	2014	PRSA	Savivaldybės biudžeto lėšos
1.2.2.	Žemės, nekilnojamojo turto mokesčių dydžių reguliavimas	Peržiūrėti ir pakoreguoti taikomi žemės ir nekilnojamojo turto mokesčių dydžiai	2014–2020	PRSA	Savivaldybės biudžeto lėšos
1.2.3.	Tyrimo, kuriuo įvertinama, ar didėja įplaukos į biudžetą, jei yra taikomos mokestinės lengvatos, atlikimas	Atliktas tyrimas	2014–2020	PRSA	Savivaldybės biudžeto lėšos
3 Uždavinys. Sudaryti sąlygas jaunam verslui kurtis					
1.3.1.	Patalpų jaunam verslui kurtis išskyrimas	Išskirtos patalpos	2014	PRSA	Savivaldybės biudžeto lėšos
1.3.2.	Lengvatų tarifų patalpų nuomai teikimas	Inkubuotos įmonės	2014–2020	PRSA	Savivaldybės biudžeto lėšos

3. Pakruojo rajono savivaldybės verslo plėtros strategija

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas	Atsakingas vykdytojas	Galimi finansavimo šaltiniai
2 TIKSLAS. Gerinti verslo aplinką ir didinti jo konkurencingumą					
1 Uždavinys. Efektyvinti senas ir kurti naujas verslo paramos institucijas					
2.1.1	Papildomos darbo vietos sukūrimas	Sukurta darbo vieta	2014	Pakruojo VIC	Valstybės biudžeto lėšos, Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondai, kita užsienio valstybių parama
2.1.2	Amatų plėtra, panaudojant vietos amatų tradicijas ir vietos išteklius	Įkurtas amatų centras	2014–2020	PRSA	Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondai, kita užsienio valstybių parama
2 Uždavinys. Sukurti palankią investavimui aplinką					
2.2.1	Savivaldybėje esančio laisvo komercinės, sandėliavimo, pramonės paskirties turto inventorizacijos ir stebėsenos atlikimas	Atliktas savivaldybėje esančio laisvo žemės, pastatų turto tyrimas Atnaujintas turto sąrašas	2014–2020	PRSA	Savivaldybės biudžeto lėšos
2.2.2	Investavimui atvirų sklypų Pakruojo miesto pramonės teritorijoje parengimas	Investavimui parengti sklypai Įrengtos inžinerinės komunikacijos Parengti detalieji planai	2014–2020	PRSA	Savivaldybės biudžeto lėšos
2.2.3	Investuotojams patrauklios savivaldybės įvaizdžio kūrimas	Organizuoti pristatymai ir prezentacijos	2014–2020	PRSA	Savivaldybės biudžeto lėšos
3 Uždavinys. Sudaryti palankias sąlygas konkurencingo žemės ūkio verslo vystymui					
2.3.1	Sąlygų įmonių klasterizacijai sudarymas	Parengta įmonių klasterizacijos galimybių studija	2016	PRSA	Valstybės biudžeto lėšos, Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondai, kita užsienio valstybių parama
2.3.2	Seminarų ir mokymų apie klasterių kūrimą ir jų naudą organizavimas	Surengti mokymai, seminarai	2014–2020	PRSA	Valstybės biudžeto lėšos, Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondai, kita užsienio valstybių parama
2.3.3	Kaimo bendruomenės narių verslumo įgūdžių ugdymas	Surengti mokymai, seminarai	2014–2020	Pakruojo vietos veiklos grupė (toliau – Pakruojo VVG)	Valstybės biudžeto lėšos, ES fondai, kita užsienio valstybių parama
2.3.4	Kaimo turizmo ir amatų plėtros skatinimas	Surengti mokymai, seminarai–7	2014–2020	Pakruojo VVG Pakruojo VIC	Valstybės biudžeto lėšos, Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondai, kita užsienio valstybių parama
2.3.5	Turgaus aikščių Žeimelyje, Pašvitinyje, Lygumuose, sutvarkymas	Sutvarkytos turgaus aikštės	2014–2020	PRSA	Valstybės biudžeto lėšos, Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondai, kita užsienio valstybių parama, privačios lėšos
4 Uždavinys. Pakruojo rajono įmonių ryšių su vietos valdžia ir užsienio šalimis stiprinimas					
2.4.1	Savivaldos darbuotojų ir verslininkų susitikimų organizavimas	Suorganizuota „verslo valanda“–28	2014–2020	PRSA	Savivaldybės biudžeto lėšos
2.4.2	Bendradarbiavimo vietos ir tarptautiniu mastu su įvairiomis institucijomis stiprinimas	Užmegzti nauji ir palaikomi esami partnerystės ryšiai	2014–2020	Pakruojo VIC	Valstybės biudžeto lėšos, Savivaldybės biudžeto lėšos, ES fondai, kita užsienio valstybių parama, privačios lėšos
2.4.3	Paramos Pakruojo rajono verslo įmonėms teikimas ieškant partnerių, organizuojant verslo kontaktų mugės	Suorganizuotos kontaktų mugės–7	2014–2020	Pakruojo VIC	Savivaldybės biudžeto lėšos

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

3.2.2. lentelė. Pakruojo rajono savivaldybės verslo plėtros priemonių plano pagrindimas

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Priemonės pagrindimas	Aktualumas tikslinei (verslininkų) grupei ⁸
1.1.1.	Viešųjų paslaugų verslui programos parengimas	VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras verslininkams teikia nemokamas ir mokamas paslaugas. Parengta viešųjų paslaugų verslui teikimo programa turėtų identifikuoti neatlygintai teikiamas konsultavimo paslaugas. Numatomas kasmetinis viešųjų paslaugų verslui programos atnaujinimas.	Labai aktualu
1.1.2.	Viešųjų paslaugų verslui programos įgyvendinimas	Priemonės 1.1.1. įgyvendinimas. Būtina užtikrinti nuolatinį viešųjų paslaugų verslui teikimą.	Labai aktualu
1.1.3	Intelektinės verslo atstovų nuosavybės plėtojimas	Didelis išregistruojamų ir bankrutuojančių įmonių skaičius iš dalies atkleidžia verslumo stoką rajone. Būtina apmokyti, parengiant ir nuolatos atnaujinant mokymo paslaugų paketą verslo gebėjimams didinti.	Labai aktualu
1.1.4	Įmonių gyvybingumo didinimo ir verslumo skatinimo kompanijos įgyvendinimas	Būtina užtikrinti tolimesnę Pakruojo VIC dalyvavimą projektinėse iniciatyvose, kurių rezultatas būtų padidintas Pakruojo įmonių gyvybingumas ir užtikrintas verslumo skatinimo kompanijų įgyvendinimas.	Aktualu
1.1.5	Smulkaus ir vidutinio verslo paramos fondo (toliau – SVV fondo) nuostatų koregavimas	Pakoreguoti SVV fondo nuostatai turėtų apimti šiai dienai formuojamos aktualios paramos teikimą, orientuotą į: • naujas darbo vietas kuriančias įmones; • apgyvendinimo ir maitinimo paslaugas teikiančias įmones; • įmones, pristatančias unikalius produktus; • įmones, diegiančias inovatyvias technologijas; • įmones, plėtojančias mokslinę ar intelektualią veiklą; • įmones, siekiančias kurti klasterius; • bendradarbiavimo su viešuoju sektoriumi siekiančias įmones.	Labai aktualu
1.1.6	SVV fondo paramos teikimas	Įvertinus SVV fondo suteiktą paramą 2009–2012 m. laikotarpiu nustatytas maksimalus metinis paramą gavusių subjektų skaičius –26. Atsižvelgiant į tai, numatomų parenti verslo įmonių ir ūkininkų –200.	Labai aktualu
1.1.7	Informacijos apie galimybes pasinaudoti ES struktūrinių fondų teikiama parama sklaida	Prasidėjus 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui, būtina organizuoti galimybes pasinaudoti ES struktūrinių fondų lėšomis pristatančius renginius. Siūloma daugiau renginių organizuoti periodo pradžioje.	Labai aktualu
1.2.1	Darbo grupės sudarymas dėl mokesčių lengvatų keitimo ir efektyvinimo	Įvertinus taikomus žemės, nekilnojamojo turto mokesčių dydžius nustatyta, kad Pakruojo rajone lyginant su aplinkinėmis teritorijomis taikomi didžiausi mokesčių dydžiai. Siūloma sudaryti darbo grupę mokesčių dydžiams nustatyti.	-
1.2.2	Žemės, nekilnojamojo turto mokesčių dydžių reguliavimas	Įvertinus taikomus žemės, nekilnojamojo turto mokesčių dydžius nustatyta, kad Pakruojo rajone lyginant su aplinkinėmis teritorijomis taikomi didžiausi mokesčių dydžiai. Peržiūrėti ir pakoreguoti taikomi žemės ir nekilnojamojo turto mokesčių dydžiai.	Labai aktualu
1.2.3	Tyrimo, kuriuo įvertinama, ar didėja įplaukos į biudžetą, jei yra taikomos mokesčių lengvatos, atlikimas	Siūloma kasmet atlikti tyrimą, kuriuo būtų nustatyta, ar didėja įplaukos į biudžetą, jei yra taikomos mokesčių lengvatos.	-
1.3.1	Patalpų jaunam verslui kurtis išskyrimas	Pakruojo mieste išskirti patalpas, kuriose būtų verslo vykdymui reikalingos komunikacijos (elektra, vanduo, šildymas).	Labai aktualu
1.3.2	Lengvatinių tarifų patalpų nuomai teikimas	Patalpų nuomai nustatyti lengvatinius tarifus bei inkubuoti įmones, veikiančias ne daugiau kaip 3 metus.	Labai aktualu
2.1.1	Papildomos darbo vietos sukūrimas	Pastaraisiais metais stebimas Pakruojo VIC teikiamų paslaugų apimtys sumažėjimas, kurį iš dalies lėmė žmoniškųjų išteklių (darbo jėgos) nepakankamumas. Siūloma atkurti vadybininko etatą.	-
2.1.2	Amatų plėtra, panaudojant vietos amatų tradicijas ir vietos išteklius	-	
2.2.1	Savivaldybėje esančio laisvo komercinės, sandėliavimo, pramonės paskirties turto inventarizacija ir stebėseną	Pakruojo VIC nuomone, atsiranda interesantų, kurie domisi laisvomis komercinės, sandėliavimo, pramonės paskirties patalpomis. Siūloma atlikti savivaldybėje esančio laisvo žemės, pastatų turto tyrimą, o parengtą sąrašą kasmet atnaujinti.	Labai aktualu
2.2.2	Investavimui atvirų sklypų Pakruojo miesto pramonės teritorijoje parengimas	Pakruojo rajono verslininkams bei potencialiems investuotojams aktualūs investavimui parengti sklypai su įrengtomis inžinerinėmis komunikacijomis bei parengtais detaliaisiais planais.	Labai aktualu
2.2.3	Investuotojams patrauklios savivaldybės įvaizdžio kūrimas	Verslo plėtra ir investicijų pritraukimas susiję. Atkreipus investuotojų dėmesį kuriami verslai, steigiamos įmonės. Teigiamas efektas – augantis ūkio subjektų skaičius, didėjančios MI ar TUI. Dėl to būtina inicijuoti rajono pristatymus ir prezentacijas.	-
2.3.1	Sąlygų įmonių klasterizacijai sudarymas	Žemės ūkis užima reikšmingą dalį bendroje Pakruojo verslo struktūroje. Siekiant padidinti žemės ūkio įmonių konkurencingumą, siūloma parengti žemės ūkio įmonių klasterizacijos galimybių studiją, kuri apimtų produkto vertės kūrimo grandinę nuo sėjos įmonių iki skerdienos paruošimo.	-
2.3.2	Seminarų ir mokymų apie klasterių kūrimą ir jų naudą organizavimas	Siekiant paskatinti domėtis, siūloma surengti mokymus, seminarus apie klasterių kūrimą ir jų naudą.	-

⁸ Aktualumas nustatytas remiantis Pakruojo rajono savivaldybės verslininkų ir aplinkinių rajonų verslo atstovų nuomonės tyrimo ataskaitos ir Pakruojo r. sav. verslo nuomonės tyrimo duomenimis.

3. Pakruojo rajono savivaldybės verslo plėtros strategija

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Priemonės pagrindimas	Aktualumas tikslinei (verslininkų) grupei ⁸
2.3.3	Kaimo bendruomenės narių verslumo įgūdžių ugdymas	Siekiant padidinti kaimo bendruomenių verslumą, siūloma surengti verslumo įgūdžius gerinančius mokymus ir seminarus.	Aktualu
2.3.4	Kaimo turizmo ir amatų plėtros skatinimas	Siekiant padidinti kaimo turizmo kūrimo galimybe besidominčių asmenų skaičių, siūloma surengti mokymus ir seminarus.	-
2.3.5	Turgaus aikščių Pašvitinyje, Lygumuose, sutvarkymas	Žeimelyje, Linkuvoje, Rozalime Siekiant sustiprinti Pakruojo rajono kaip žemės ūkio krašto įvaizdį, siūloma atgaivinti turgaus prekybą.	-
2.4.1	Savivaldos ir verslininkų organizavimas	darbuotojų susitikimų Apklausų metu nustatytas savivaldos darbuotojų ir verslininkų susitikimų organizavimo poreikis. Siūloma kartą per ketvirtį organizuoti viešojo ir privataus sektoriaus diskusijas („verslo valandas“).	Labai aktualu
2.4.2	Bendradarbiavimo vietos ir tarptautiniu mastu su įvairiomis institucijomis stiprinimas	Būtina skatinti verslo įmonės bendradarbiauti su vietos ir užsienio partneriais.	-
2.4.3	Paramos Pakruojo rajono verslo įmonėms teikimas ieškant partnerių, organizuojant verslo kontaktų mugės	Kontaktų mugė – greitas ir efektyvus būdas užmegzti naujus ryšius. Siūloma kontaktų mugės organizuoti bent kartą į metus.	-

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

3.3. PASIŪLYMAI PAKRUOJO RAJONO VERSLO PLĖTRAI

Apibendrinant galimybių studijoje pateiktą medžiagą, galima teikti tokias išvadas ir pasiūlymus dėl Pakruojo rajono verslo aplinkos gerinimo:

- Didžioji dalis Pakruojo rajono verslo aplinkos demografinių, ekonominių ir socialinių rodiklių yra blogesni už šalies, regiono ir aplinkinių savivaldybių. Tai rodo, kad verslo aplinkos gerinimo priemonės yra būtinos siekiant paskatinti verslo sektoriaus plėtrą.
- Pakruojo rajono savivaldybė iš kitų išsiskiria teigiamais žemės ūkio veiklos rodikliais, todėl plečiant verslą būtina įvertinti esamus resursus ir jau suformuotą teritorijos įvaizdį.
- Be derlingos žemės ir dolomito naudingųjų iškasenų, Pakruojo rajonas neturi esminių konkurencinių pranašumų prieš kitas aplinkines savivaldybes, todėl vienintelis būdas paskatinti verslo plėtrą – verslo aplinkos mikroklimato rajone sukūrimas, kompleksiška panaudojant turimus išteklius bei paramos verslui priemones.
- Remiantis apklausos rezultatais bei orientuojantis į augančio ir konkurencingo verslo plėtrą Pakruojo rajone, išskiriamos reikšmingos verslo aplinkos gerinimo priemonės. Jos orientuotos į paramos verslui teikimą, mokestinės aplinkos gerinimą, asocijuotų verslo struktūrų veiklos stiprinimą, konkurencingo žemės ūkio plėtojimą, patrauklios investavimui aplinkos kūrimą.
- Rengiant Pakruojo rajono savivaldybės verslo plėtros studiją, lygiagrečiai siūloma parengti ir patvirtinti aiškias paramos verslui priemones, įtvirtinti paramos verslui prioritetus, parengti aiškias paramos verslui priemonių įgyvendinimo schemas ir tvarkas. To nepadarius, paramos verslui teikimo tvarka liks nereglamentuota, o paramos verslo sektoriui veiksmams liks sunkiai įgyvendinami.
- Rengiant verslo plėtros studiją, o taip pat ir kitų savivaldybės strateginių dokumentų priemonių planus, siūloma numatyti aiškius planų stebėsenos rodiklius ir šių dokumentų įgyvendinimo stebėsenos tvarkas bei metodikas. Nevykdant parengtos verslo plėtros strategijos, bus sunku įgyvendinti pagal šią strategiją įgyvendinamų veiksmų efektyvumą, bei ateityje įtraukti į šią strategiją efektyvesnes verslo aplinkos ir investicinio klimato gerinimo priemones.

4. Pakruojo rajono verslo plėtros galimybių studijos priežiūros, rodiklių ir vertinimo sistema

4.1. STUDIJOS ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪROS VYKDYMAS

Pakruojo rajono verslo plėtros galimybių studijos įgyvendinimo priežiūros sistema yra skirta kontroliuoti studijos įgyvendinimą, vertinti priemonių poveikį Pakruojo rajono savivaldybei ir prireikus papildyti ar koreguoti studiją. Ši sistema apibrėžia studijos įgyvendinimo institucinę struktūrą, kasmetinį įgyvendinimo darbų ciklą, studijos koregavimą, o taip pat įgyvendinimo rodiklių ir vertinimo sistemas.

Verslo plėtros galimybių studijos (toliau – VPGS) įgyvendinimo priežiūros sistema. Pakruojo rajono savivaldybės VPGS įgyvendinimo priežiūrą vykdo Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Strateginės plėtros ir statybos skyrius ir VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras. Savivaldybės administracijos padaliniai ir Savivaldybės įsteigtos įstaigos (pagal kompetenciją) renka informaciją, reikalingą VPGS įgyvendinimo metinių priežiūros ataskaitų parengimui, ją apdoroja, susistemina ir pateikia Savivaldybės Strateginės plėtros ir statybos skyrius ir VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras. Savivaldybės Strateginės plėtros ir statybos skyrius ir VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras rengia studijos įgyvendinimo metines priežiūros ataskaitas, kuriose aprašomas praėjusių metų VPGS įgyvendinimas bei jos poveikis Pakruojo rajono savivaldybei.

Ataskaitoje pateikiama ši pagrindinė informacija:

- ataskaitinis laikotarpis;
- apibrėžiami pagrindiniai įgyvendinti pokyčiai (priemonių įgyvendinimo lygis, panaudotos lėšos, pasiekti rodikliai);
- pateikiama veiksnių, turėjusių įtakos priemonių įgyvendinimui ataskaitiniu laikotarpiu, analizė;
- nurodoma, kurias sektorinės studijos dalis reikia taisyti ar papildyti dėl išorės ar vidinių veiksnių nulemtų pokyčių.

4.1.1. lentelė. VPGS įgyvendinimo priežiūros institucinė struktūra ir funkcijos

Institucinis lygmuo	Pagrindinės funkcijos
• Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Strateginės plėtros ir statybos skyrius,	• Metinėms priežiūros ataskaitoms būtinos informacijos surinkimas, apdorojimas, susistemimas ir pateikimas Savivaldybės Strateginės plėtros ir statybos skyriui.
• Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Strateginės plėtros ir statybos skyrius	• Metinių priežiūros ataskaitų rengimas; • studijos koregavimo/papildymo poreikio nustatymas; • studijos koregavimas/papildymas (esant poreikiui).

Šaltinis: Sudaryta autoriaus

Studijos koregavimas – tai procedūra, kurios metu studijos prioritetai, tikslai, uždaviniai arba priemonės yra papildomi naujais, keičiami arba atmetami. Studijos koregavimo/papildymo poreikį nustato Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Strateginės plėtros ir statybos skyrius ir VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras. Šis skyrius (esant poreikiui) taip pat atlieka studijos koregavimo/papildymo darbus.

Pakruojo rajono savivaldybės verslo plėtros galimybių studija bus įgyvendinama ją integruojant į Pakruojo rajono savivaldybės strateginį plėtros planą 2014–2020 m. Šis plėtros planas bus įgyvendinamas rengiant Savivaldybės veiklos planus, kuriuos kasmet tvirtins Savivaldybės taryba.

4.2. STUDIJOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO RODIKLIAI

Pakruojo rajono savivaldybės VPGS įgyvendinimo priežiūros rodikliai ir vertinimo sistema. VPGS įgyvendinimas turi būti nuolat stebimas pasitelkiant vertinimo rodiklius, įgalinančius nustatyti pokyčius ir palyginti esamą minėtų rodiklių būklę su užsibrėžtais tikslais. Tuo tikslu VPGS įgyvendinimo būklei bei jos poveikiui Pakruojo rajono savivaldybei įvertinti yra nustatyti vertinimo rodikliai. Siekiant detaliau vertinti VPGS įgyvendinimo pažangą, nustatytos rodiklių reikšmės 2012-2013 m. ir 2020 m. (siekiamas rodiklis studijos įgyvendinimo laikotarpio pabaigoje). Siekiamų rodiklių reikšmės nustatytos remiantis ankstesnių metų statistinių rodiklių reikšmėmis, planuojamais šalies vidurkio rodikliais.

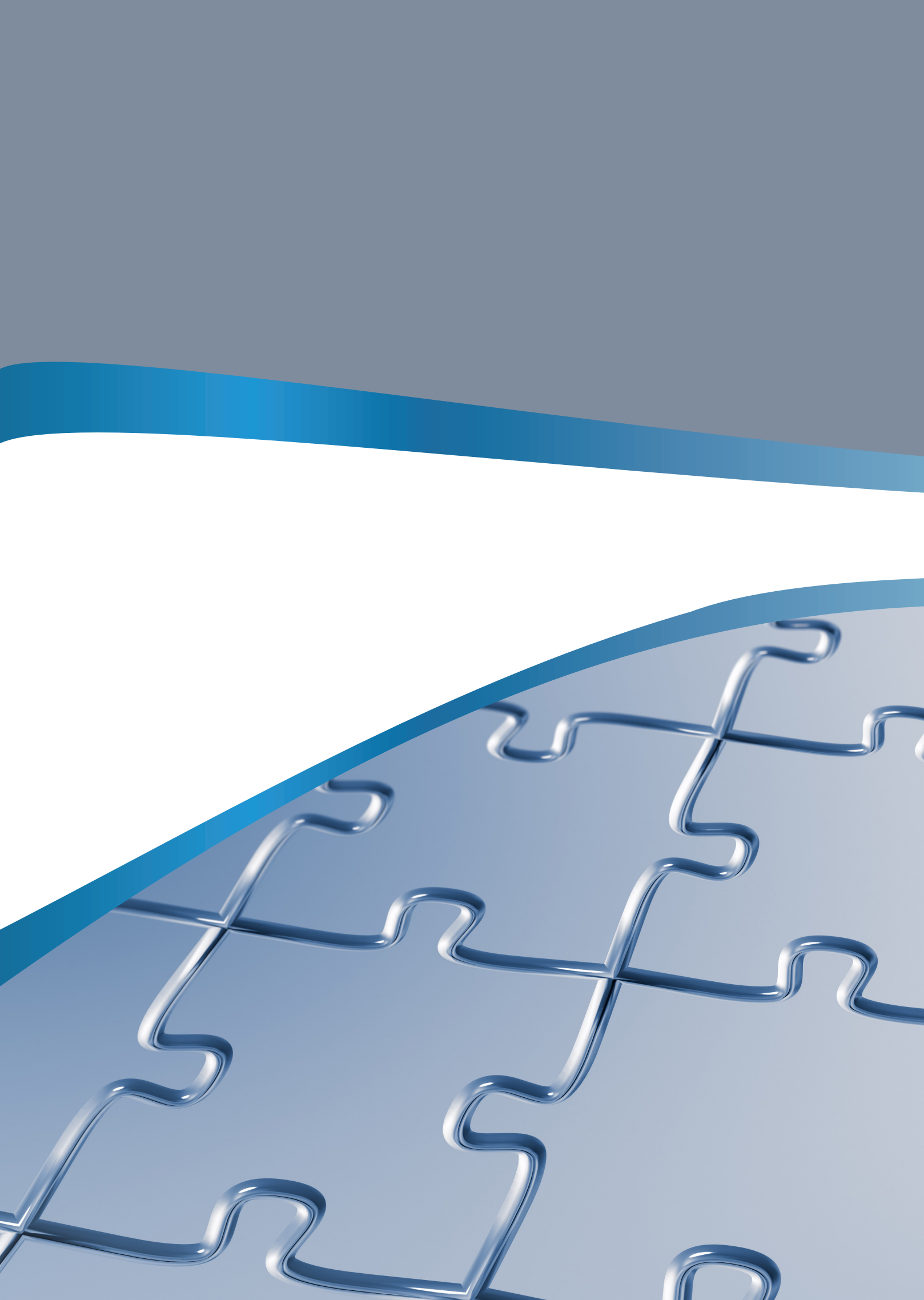
4.2.1. lentelė. Pakruojo rajono savivaldybės verslo plėtros galimybių studijos įgyvendinimo rodiklių sistema

Eil. Nr.	Vertinimo rodiklis	Esama situacija (2011-2013 m.)	Siektina reikšmė 2020 m.	Informacijos šaltinis
1.	Verslumo lygis, proc.	10,07	20,00	Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Strateginės plėtros ir statybos skyrius ir VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras
2.	Verslo subjektų skaičiaus augimas, proc.	0	20	Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Strateginės plėtros ir statybos skyrius ir VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras
3.	TUI, tenkančios vienam gyventojui, Lt	4.421	6.500	Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Strateginės plėtros ir statybos skyrius ir VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras
4.	MI, tenkančios vienam gyventojui, Lt	3.935	6.000	Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Strateginės plėtros ir statybos skyrius ir VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras
5.	Sukurtų žemės ūkio klasterių skaičius	0	2	Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Strateginės plėtros ir statybos skyrius ir VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras
6.	Paremtų verslo įmonių skaičius	n. d.	200	VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras
7.	Įgyvendintų viešosios ir privačios partnerystės projektų skaičius	0	2	VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras

Pagrindinis VPGS įgyvendinimo vertinimo rodiklių duomenų šaltinis – Pakruojo rajono savivaldybės Strateginės plėtros ir statybos skyrius ir VšĮ Pakruojo verslo informacijos centras, Savivaldybei pavaldžios įstaigos, nevyriausybinis sektorius. Pasirinkti rodikliai yra realūs, tikslūs ir teisingi. Taip pat jie turi aiškią informacijos surinkimo ir pagrindimo sistemą, kad kiekvienais metais būtų galima įvertinti efektą ir poveikį bei įtaką Savivaldybės plėtrai.

4.2.3. lentelė. VPGS įgyvendinimo vertinimo sistema

Vertinimas	Vertinimo laikotarpis	Ataskaitos rengimo laikotarpis
Kasmetinis vertinimas (atliekamas išsamus VPGS įgyvendinimo eigos vertinimas, VPGS koregavimo poreikio vertinimas)	Ataskaita už praėjusius studijos įgyvendinimo ataskaitinius metus	Einamųjų ataskaitinių metų I ketvirtis
Galutinis vertinimas (atliekamas išsamus VPGS viso įgyvendinimo periodo eigos vertinimas)	Ataskaita pasibaigus visam VPGS įgyvendinimo laikotarpiui (galutinis viso laikotarpio vertinimas)	2021 m. I ketvirtis

Priedai

Verslo plėtra reglamentuojantys ES ir Lietuvos teisės aktas

Sritis	ES teisės aktai		Lietuvos teisės aktai	
	Teisės akto pavadinimas	Trumpas aprašymas	Teisės akto pavadinimas	Trumpas aprašymas
Verslo kūrimas	2011 m. vasario 23 d. Komisijos komunikatas COM(2011) 78 Europos Parlamentui, Tarybai, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Smulkiojo verslo akto Europai apžvalga“	Smulkiojo verslo akte Europai pateikiama išsami MVĮ politikos sistema, skatinamas verslumai ir teisės aktuose ir politikos formavimo procese įtvirtinamas principas „visų pirma galvokime apie mažuosius“, kuriuo siekiama sustiprinti MVĮ konkurencingumą.	Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtotos strategija	Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtotos strategija parengta siekiant subalansuoti nacionalinę ir regioninę ekonomikos raidą.
	2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje	Šioje direktyvoje pateikiamos bendrosios nuostatos, skirtos padėti paslaugų teikėjams naudotis įsisteigimo laisve ir laisvam paslaugų judėjimui palengvinti, kartu užtikrinant aukštą paslaugų kokybę.	Lietuvos Respublikos Paslaugų įstatymas 2009 m. gruodžio 15 d. Nr. XI-570	Šis įstatymas nustato įsisteigimo laisvės, laisvės teikti paslaugas ir ūkinės paslaugų teikimo veiklos laisvės įgyvendinimo sąlygas, kartu sudaro prielaidas užtikrinti aukštą paslaugų kokybę. Šis įstatymas taip pat nustato šių laisvių įgyvendinimo principus, administracinio supaprastinimo priemones Lietuvos Respublikoje ir Lietuvos Respublikos kompetentingų institucijų administracinio bendradarbiavimo su valstybių narių kompetentingomis institucijomis ir Europos Komisija sistema siekiant užtikrinti tinkamą įsisteigimo laisvės, laisvės teikti paslaugas ir ūkinės paslaugų teikimo veiklos laisvės įgyvendinimą.
	2003 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/58/EB iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 68/151/EEB dėl tam tikrų bendrovių tipų informacijos atskleidimo reikalavimų	Šia direktyva sudarytos sąlygos visuomenei greičiau ir lengviau gauti reikalingą informaciją apie bendroves. Tuo pačiu supaprastinti bendrovėms taikomi informacijos atskleidimo reikalavimai.		
Prekių ir (ar) paslaugų rinka	Komisijos komunikatas Europos parlamentui, tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui Prekyba, augimas ir tarptautinė arena Prekybos politika – svarbiausia ES 2020 m. strategijos sudėtinė dalis 2010.11.9 KOM(2010) 612 galutinis	Šis komunikatas – pagrindinė strategijos „Europa 2020“ išorės aspekto sudedamoji dalis, jame nagrinėjama, koks turi būti prekybos ir investicijų politikos indėlis siekiant šio tikslo ir apskritai vykdančią išorės politiką.		
	2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 764/2008, kuriame išdėstomos procedūros, susijusios su nacionalinių techninių taisyklių taikymu produktams, kurie kitose valstybėse narėse teisėtai parduodami, ir kuriuo panaikinamas Sprendimas 3052/95/EC	Šio reglamento tikslas – stiprinti vidaus rinkos veikimą, gerinant laisvą prekių judėjimą.	Lietuvos Respublikos 2009–2013 metų eksporto plėtros strategija	Strategijos tikslas – vykdyti veiksmingą ir kryptingą prekių ir paslaugų eksporto plėtros ir skatinimo politiką, didinti įmonių konkurencingumą ir nustatyti priemones, kurių įgyvendinimas skatins aukštųjų ir vidutiniškai aukštų technologijų diegimą ir kokybiškų paslaugų teikimą, sudarys sąlygas su mažiausiomis sąnaudomis efektyviai prekiauti su užsienio partneriais ir siekti teigiamo užsienio prekybos balanso
	2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas 768/2008/EB dėl bendrosios gaminių pardavimo sistemos, panaikinant Sprendimą 93/465/EEB	Šiame sprendime išdėstoma bendra bendrųjų principų ir orientacinių nuostatų sistema, nustatanti, kaip rengti Bendrijos teisės aktus, kuriais derinamos gaminių pardavimo sąlygos		
	2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje	Šioje direktyvoje pateikiamos bendrosios nuostatos, skirtos padėti paslaugų teikėjams naudotis įsisteigimo laisve ir laisvam paslaugų judėjimui palengvinti, kartu užtikrinant aukštą paslaugų kokybę.	Lietuvos Respublikos Paslaugų įstatymas 2009 m. gruodžio 15 d. Nr. XI-570	Šis įstatymas nustato įsisteigimo laisvės, laisvės teikti paslaugas ir ūkinės paslaugų teikimo veiklos laisvės įgyvendinimo sąlygas, kartu sudaro prielaidas užtikrinti aukštą paslaugų kokybę. Šis įstatymas taip pat nustato šių laisvių įgyvendinimo principus, administracinio supaprastinimo priemones Lietuvos Respublikoje ir Lietuvos Respublikos kompetentingų institucijų administracinio bendradarbiavimo su valstybių narių kompetentingomis institucijomis ir Europos Komisija sistema siekiant užtikrinti tinkamą įsisteigimo laisvės, laisvės teikti paslaugas ir ūkinės paslaugų teikimo veiklos laisvės įgyvendinimą.
	2006 m. lapkričio 28 d. Europos Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos	Šia direktyva nustatoma bendra pridėtinės vertės mokesčio (PVM) sistema	Lietuvos Respublikos Pridėtinės Vertės Mokesčio įstatymas 2012-12-20 Nr. IX-751	Šis įstatymas nustato apmokestinimą pridėtinės vertės mokesčiu (toliau – PVM), taip pat apmokestinamųjų asmenų, PVM mokėtojų ir kitų asmenų prievolės, susijusias su šio mokesčio mokėjimu.
	2001 m. gruodžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/95/EB dėl bendros gaminių saugos	Šios direktyvos tikslas – užtikrinti, kad į rinką išleisti gaminiai būtų saugūs.	Lietuvos Respublikos Produktų saugos įstatymas Lietuvos Respublikos Seimas 2012-11-06 Nr. VIII-1206	Šis įstatymas nustato valstybinio produktų saugos reguliavimo bei jų valstybinės saugos ekspertizės, produktų saugos valstybinės ir visuomeninės kontrolės pagrindus, informacijos apie nesaugius produktus teikimo ir perdavimo tvarką, gamintojų, platintojų ir paslaugų teikėjų pareigas bei atsakomybę už nesaugių produktų pateikimą į Lietuvos Respublikos rinką.
	1999 m. birželio 16 d. Europos Komisijos komunikatas COM(1999) 299 „Abipusis pripažinimas vidaus rinkos veiksmų plano kontekste“	Komunikate aptariami sunkumai, su kuriais susiduriama siekiant sėkmingai taikyti abipusio pripažinimo principą. Trūksta informacijos apie principo ekonominį poveikį. Valstybėse narėse, į kurias gabenamos prekės, vartotojų apsaugos pagrindais taikomos visai nereikalingos kontrolės priemonės.	Lietuvos Respublikos Vartotojų teisių apsaugos įstatymas 2013-05-07 Nr. I-657	Šis įstatymas apibrėžia vartotojų teises, vartotojų teisių apsaugos sritis, nustato vartotojų teisių apsaugos institucinę sistemą, vartotojų teisių apsaugos institucijų kompetenciją, reglamentuoja vartotojų švietimą, vartotojų ir pardavėjų, paslaugų teikėjų santykius, vartotojų teisių gynimo ne teisme tvarką ir atsakomybę už teisės aktų, reglamentuojančių vartotojų teisių apsaugą, pažeidimus.

Sritis	ES teisės aktai		Lietuvos teisės aktai	
	Teisės akto pavadinimas	Trumpas aprašymas	Teisės akto pavadinimas	Trumpas aprašymas
Verslo plėtra	2001 m. spalio 8 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2157/2001 dėl Europos bendrovės įstatų ir 2001 m. spalio 8 d. Tarybos direktyva 2001/86/EC, papildanti Europos bendrovės įstatus dėl darbuotojų dalyvavimo priimančiais sprendimais	Šis reglamentas nustato sąlygas ir būdus įsteigti bendrovę bendrijoje, kaip Europos akcinę bendrovę.	Lietuvos Respublikos įstatymas dėl darbuotojų dalyvavimo priimančiais sprendimais Europos bendrovėse 2005 m. gegužės 12 d. Nr. X-200	Šio įstatymo tikslas – užtikrinti darbuotojų dalyvavimą priimančiais sprendimais Europos bendrovėse.
	Komisijos komunikatas Europos parlamentui, tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui II bendrosios rinkos akto Dvylika svertų naujajam augimui 2012 10 03 COM(2012) 573 final	Šiame komunikate siūlomi keturi naujojo augimo skatinimo veiksniai: 1. visiškai integruotų tinklų sukūrimas bendroje rinkoje; 2. piliečių ir įmonių judumo tarp valstybių skatinimas; 3. skaitmeninės ekonomikos rėmimas visoje Europoje; 4. socialinio verslumo, sanglaudos ir vartotojų pasitikėjimo skatinimas.	Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikė strategija	Generalinis strateginis tikslas – sukurti aplinką šalies materialinei ir dvasinei gerovei plėtoti, kurią apibendrintai nusako: stabilė ekonominė plėtra, sveika gamtinė aplinka dabar ir ateities kartoms, asmens saugumas fizine, teisine ir socialine prasme, žmogaus kapitalo plėtra, pilietinės visuomenės plėtra.
	Komisijos komunikatas Europos parlamentui, tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui Bendrosios rinkos akto Dvylika svertų augimui skatinti ir pasitikėjimui stiprinti „Bendros pastangos skatinti naujajam augimui“ 2011.4.13 KOM(2011) 206 galutinis	Šiame komunikate siūloma dvylika svertų augimui skatinti ir pasitikėjimui stiprinti bendromis pastangomis skatinti naujajam augimui.	Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“	Šio strateginio dokumento paskirtis – žadinti ir vienyti idėjas, kurių įgyvendinimas garantuotų visuomenės gerovę, piliečių orumą ir valstybės saugumą.
	Komisijos komunikatas Europos parlamentui, tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui Pramonės politika. Konkurencingumo gerinimas KOM(2011) 642 galutinis	Šis komunikatas – nauja metinė iniciatyva, kuria konkrečiai siekiama nagrinėti valstybių narių konkurencingumą, remiantis 2011 m. Europos konkurencingumo ataskaita ir Komisijos dokumentu Valstybių narių konkurencingumas ir politika	Pramonės plėtojimo vidutinės trukmės politika ir jos įgyvendinimo strategija Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. liepos 5 d. nutarimu Nr. 789	Pramonės politikos strateginis tikslas – sukurti tvirtą veiklos pagrindą efektyviai veikiantiems rinkos subjektams ir tobulinti tas sritis, kuriose rinka nepakankamai veiksminga. Svarbiausieji veiklos principai: remti tik tas veiklos sritis, kurių pačios įmonės remti neįstengia, šalinti prekybos barjerus, mažinti administracinę reguliavimą, didinti investicijas į mokslo tyrimus ir darbuotojų kompetenciją, plėtoti verslo paslaugų sektorių ir infrastruktūrą. Tai sudarys palankias konkurencijos sąlygas, leis ūkio subjektams efektyviau veikti, skatins konkurencingumą.
	Komisijos komunikatas Europos parlamentui, tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui Pramonės politika. Konkurencingumo gerinimas KOM(2011) 642 galutinis	Šis komunikatas – nauja metinė iniciatyva, kuria konkrečiai siekiama nagrinėti valstybių narių konkurencingumą, remiantis 2011 m. Europos konkurencingumo ataskaita ir Komisijos dokumentu Valstybių narių konkurencingumas ir politika	Lietuvos Respublikos Konkurencijos įstatymas 2012-03-22 Nr. VIII-1099	Šio įstatymo tikslas – saugoti sąžiningos konkurencijos laisvę Lietuvos Respublikoje.
Parama verslui	2009 m. lapkričio 19 d. Europos Komisijos komunikatas COM(2009) 615 Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui „Privačiųjų ir viešųjų investicijų telkimas ekonomikai gaivinti ir ilgalaikiams struktūriniais pokyčiams skatinti. Viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystės plėtojimas“	Šiame komunikate aptariamos viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystės plėtojimo galimybės.		
	Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1998/2006 2006 m. gruodžio 15 d. dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai	Šis reglamentas taikomas pagalbai, teikiamai įmonėms (yra apribojimų).	2007-2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programa Efektyviausios verslo rėmimo formos naudojant Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšas	Vizija – iki 2015 m. Lietuva turi pasiekti kai kurių senųjų ES šalių narių socialinio ir ekonominio išsivystymo lygį.
	2011 m. gruodžio 7 d. Europos Komisijos komunikatas COM(2011) 870 Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui „Geresnių MVĮ galimybių gauti finansavimą veiksmų planas“	MVĮ dažnai kyla didelių sunkumų gauti finansavimą, kurio reikia jų augimui ir inovacijų diegimui. Tai yra analizuojama šiame komunikate.	Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymas 2007 m. gruodžio 4 d. Nr. X-1346	Šis įstatymas nustato smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų sampratą, smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams taikomas valstybės paramos formas.
	Komisijos komunikatas Europos parlamentui, tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui „Smulkusis verslas dideliame pasaulyje – nauja partnerystė, kuria MVĮ padedama pasinaudoti pasaulinėmis galimybėmis“	Šiame komunikate siūloma apžvelgti galiojančias paramos sistemas, kuriomis gali pasinaudoti MVĮ, nustatomos pagrindinės probleminės sritys, siūlomos priemonės, kuriomis naudojantis Europos lygmens veiksmai gali turėti didžiausią pridėtinę vertę, ir nustatomi pagrindiniai principai dėl nuosekliausio ir veiksmingiausio ribotų finansinių išteklių panaudojimo prioritėtinėse rinkose, kaip antai Kinijoje, Brazilijoje, Indijoje, Rusijoje, JAV ar Japonijoje. Juo siekiama nustatyti nuoseklesnę ir veiksmingesnę ES strategiją dėl MVĮ rėmimo tarptautinėse rinkose, pasiūlyti, kaip geriau joms teikti informaciją ir pagalbą, siekiant patekti į naujas rinkas ir ieškoti tinkamų partnerių, ir taip geriau panaudoti esamus išteklius.	Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymas 2007 m. gruodžio 4 d. Nr. X-1346	Šis įstatymas nustato smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų sampratą, smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams taikomas valstybės paramos formas.

Sritis	ES teisės aktai		Lietuvos teisės aktai	
	Teisės akto pavadinimas	Trumpas aprašymas	Teisės akto pavadinimas	Trumpas aprašymas
Palankios aplinkos inovacijoms diegimas	2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1906/2006, nustatantis įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo Septintosios bendrosios programos veiksmuose ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės (2007–2013 m.)	Bendroji programa, skirta Bendrijos veiklai mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje, įskaitant demonstracinę veiklą	Ilgalaikė mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros strategija 2003 m. gruodžio 22 d. nutarimu Nr. 1646	Valstybės ilgalaikės raidos strategijos pagrindinis tikslas – sukurti aplinką, palankią kilti šalies materialinei ir dvasinei gerovei, kurią apibendrintai nusako žinių visuomenė, saugi visuomenė ir konkurencinga ekonomika.
	Komisijos komunikatas tarybai, Europos parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui Bendrijos inovacijų politikos peržiūra besikeičiančiame pasaulyje	Šio komunikato tikslas – nustatyti likusias spragas ir pasiūlyti politikos gaires, kaip jas pašalinti.	Aukštųjų technologijų plėtros 2011–2013 metų programa Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2011 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. V-1/4-2	Šios strategijos paskirtis – sutelkti ir efektyviai valdyti valstybės išteklius – kurti konkurencingą, naujausiomis technologijomis ir kvalifikuotais žmogiškaisiais ištekliais grindžiamą žinių ekonomiką.
Verslo aplinkos gerinimas	2007 m. liepos 10 d. Komisijos komunikatas COM(2007)394 dėl verslo aplinkos supaprastinimo įmonėms įmonių teisės, apskaitos ir audito srityse	Šis komunikatas apžvelgia administracinės naštos mažinimo naudą ir galimybes	Mokslo ir technologijų parkų plėtros koncepcija 2003 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 963	Programos tikslas – padėti plėtoti Lietuvoje jau esamas aukštųjų technologijų kryptis, perspektyvias pasaulio mastu ir turinčias mokslinį potencialą, kuris įgalina gaminti produktus, konkurencingus pasaulinėje rinkoje.
	Komisijos komunikatas tarybai, Europos parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui Žinių taikymas praktikoje: į įvairialypę ES naujovių strategija	Šiuo komunikatu siekiama suformuluoti temas naujovių politikos diskusijoms nacionaliniu ir Europos lygiu. Jame išdėstytos svarbiausios suplanuotos ar toliau tęsiamos iniciatyvos, nustatomi nauji veiklos barai, ir ypač pristatoma tikslingesnė strategija, skirta padėti sukurti ir parduoti naujus naujoviškus produktus ir paslaugas perspektyviose srityse – „pirmaujančiose rinkose“.	Mokslo ir technologijų parkų veiklos planavimo ir vertinimo sistemos tobulinimo rekomendacijos 010 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. 4-130	Ši Mokslo ir technologijų parkų plėtros koncepcija (toliau vadinama – Koncepcija) ir jos pagrindu priimti ekonominiai bei politiniai sprendimai turi skatinti parkų, o kartu atskirų Lietuvos regionų ir visos valstybės ekonomikos plėtrą, sudaryti sąlygas sparčiau diegti ūkyje inovacijas, skatinti glaudesnę studijų, mokslo ir verslo visuomenės bendradarbiavimą, didinti užimtumą.
Intelektinės nuosavybės apsauga	2007 m. liepos 10 d. Komisijos komunikatas COM(2007)394 dėl verslo aplinkos supaprastinimo įmonėms įmonių teisės, apskaitos ir audito srityse	Šis komunikatas apžvelgia administracinės naštos mažinimo naudą ir galimybes	Valstybės ilgalaikės raidos strategija Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187	Valstybės ilgalaikės raidos strategijos pagrindinis tikslas – sukurti aplinką plėtoti šalies materialinei ir dvasinei gerovei, kurią apibendrintai nusako žinių visuomenė, saugi visuomenė ir konkurencinga ekonomika.
	2011 m. kovo 20 d. Tarybos sprendimas 2011/167/ES, kuriuo leidžiama tvirtiau bendradarbiauti kuriant bendrą patentinę apsaugą	Ši direktyva reglamentuoja teisinę autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugą vidaus rinkos sistemoje, ypač atsižvelgiant į informacinę visuomenę.	Lietuvos Respublikos Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas 2003 m. kovo 5 d. Nr. IX-1355	Šis Įstatymas nustato: autorių teises į literatūros, mokslo ir meno kūrinius (autorių teises); atlikėjų, fonogramų gamintojų, transliuojančiųjų organizacijų ir audiovizualinio kūrinio (filmo) pirmojo įrašo gamintojų teises (gretutines teises); duomenų bazių gamintojų teises (<i>sui generis</i> teises); autorių teisių ir gretutinių teisių įgyvendinimą, kolektyvinį administravimą ir gynimą, taip pat <i>sui generis</i> teisių įgyvendinimą ir gynimą.
Intelektinės nuosavybės apsauga	2009 m. vasario 26 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 207/2009 dėl Bendrijos prekės ženklų	Reglamentas taikomas Bendrijos prekės ženklui skirtoms prekėms arba paslaugoms	Lietuvos Respublikos Patentų įstatymas 2010-12-23 Nr. I-372	Šiuo įstatymu įteisinami išradimai kaip pramoninės nuosavybės objektai, reglamentuojamos asmenų teisės ir pareigos, atsirandančios sukūrus išradimus, ir suteikiama šiems išradimams teisinė apsauga.
	2002 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino	Reglamentas taikomas Bendrijos dizainui	Lietuvos Respublikos Prekių ženklų įstatymas 2012-11-08 Nr. VIII-1981	Šis Įstatymas nustato pramoninio dizaino teisinę apsaugą, registraciją ir naudojimą Lietuvos Respublikoje, Lietuvos Respublikos dizaino registro tvarkymą.
	Tarybos direktyva 1986 m. gruodžio 16 d. dėl puslaidininkinių įtaisų topografijų teisinės apsaugos (87/54/EEB)	Šios direktyvos nuostatos reglamentuoja puslaidininkinių gaminių topografijų teisinę apsaugą valstybių narių priimanam įstatymų nuostatomis	Lietuvos Respublikos Dizaino įstatymas 2012-11-08 IX-1181	Šis įstatymas nustato prekių ženklų teisinę apsaugą, registraciją ir naudojimą Lietuvos Respublikoje, Lietuvos Respublikos prekių ženklų registro tvarkymą.
			Lietuvos Respublikos Puslaidininkinių gaminių topografijų teisinės apsaugos įstatymas 2012-11-08. Nr. VIII-791	Šis įstatymas nustato puslaidininkinių gaminių topografijų teisinę apsaugą ir reglamentuoja fizinių ir juridinių asmenų teises bei pareigas, atsirandančias sukūrus ir naudojant puslaidininkinių gaminių topografijas.

Sritis	ES teisės aktai		Lietuvos teisės aktai	
	Teisės akto pavadinimas	Trumpas aprašymas	Teisės akto pavadinimas	Trumpas aprašymas
Verslumo ugdymas	2012 09 10 COM(2012) 495 final Komisijos komunikatas Europos parlamentui, tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintos sistemos (2010–2018 m. ES jaunimo strategijos) įgyvendinimo 2012 m. Tarybos ir Komisijos bendros ataskaitos projektas	Šis komunikatas – ES jaunimo reikalų ataskaitos projektas, kuriam turi pritarti Taryba. Prie jo pridėti du tarnybų darbiniai dokumentai. Viena apžvelgiama jaunimo padėtis ES, kitame analizuojami veiksmai, kurių imtasi pagal ES jaunimo strategiją	Nacionalinė jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programa 2010 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1715	Strateginis tikslas – sukurti palankią aplinką (sąlygas) jauno žmogaus vertingam gyvenimui ir saviraiškai Lietuvoje.
	Europos jaunimo paktas (Briuselio Europos Vadovų Taryba 2005 M. kovo 22–23 d. pirmininkaujantios valstybės narės išvados. I Priedas)	Jaunimo paktu siekiama pagerinti Europos jaunimo ugdymą, mokymą, mobilumą, profesinę integraciją ir socialinę įtrauktį, sudarant sąlygas suderinti profesinę veiklą su šeimyniniu gyvenimu. Šiuo paktu turėtų būti užtikrinta iniciatyvų šiose srityse darna ir duotas postūmis aktyviam, nuolatiniam pastangų mobilizavimui jaunimo labui.		
	Europos Komisijos baltoji knyga naujas postūmis Europos jaunimui	Šiuo dokumentu siekiama Europos Sąjungos (ES) sprendimų priėmimo procesą atverti asmenims, kuriems tie sprendimai turės poveikio, o tai reiškia ir jaunimui.	Lietuvos Jaunimo politikos Baltoji knyga	dokumentas, kuriuo siekiama numatyti ilgalaikes gaires ir sukurti bei toliau tobulinti jaunimo politiką reglamentuojančią teisinę bazę. Šiuo dokumentu apibūrinamos pagrindinės jaunimo veiklos savykos, konstatuojama situacija, identifikuojamos problemos bei jų sprendimo būdai, bendradarbiaujant jaunimui ir valstybinėms institucijoms pariteto principu grįstose struktūrose.
	Komisijos komunikatas Europos parlamentui, tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui Veiksnių planas „Verslumas 2020“ Verslumo dvasios atkūrimas Europoje	Planas grindžiamas trimis ramsčiais: verslumo ugdymo ir mokymo plėtra; tinkamos verslui aplinkos kūrimas; sektiniais pavyzdžiais ir ryšių su konkrečiomis grupėmis užmezgimu.	Ekonominio raštingumo ir verslumo ugdymo strategija Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004-06-02 įsakymu Nr. ISAK-835	Ši strategija aprėpia bendrojo lavinimo mokyklų mokymo turinio ir ugdymo proceso pakeitimus ir papildymus, siekiant įdiegti ekonominio raštingumo mokymą ir verslumo ugdymą. Strategijoje suformuluojami pagrindiniai tikslai ir uždaviniai, kuriuos reikia įgyvendinti įvedant ekonominio raštingumo mokymą ir verslumo ugdymą bendrojo lavinimo mokyklose.
	Komisijos komunikatas 2020 Europa Pažanga, tvaraus ir integracinio augimo strategija Briuselis 3.3.2010 KOM(2010) 2020 galutinis	Šioje strategijoje iškelti trys vienas kitą papildantys prioritetai: –pažangus augimas: žiniomis ir inovacijomis pagrįsto ūkio vystymas. –tvarus augimas: tausiau išteklius naudojančio, ekologiškesnio ir konkurencingesnio ūkio skatinimas. –Integracinis augimas: didelio užimtumo ūkio, kuriame užtikrinta socialinė ir teritorinė sanglauda, skatinimas.	2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482	Programa suplanuota integruotai ir orientuota į pažangą. Programos prioritetai: 1. visuomenės ugdymas, mokslas ir kultūra, 2. veikli ir solidari visuomenė, 3. ekonominiams augimui palanki aplinka, 4. aukštą pridėtinę vertę orientuota, integrali ekonomika, 5. visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas, 6. kultūra, 7. regioninė plėtra, 8 sveikata visiems
	2009 m. balandžio 27 d. KOM(2009) 200 galutinis Komisijos komunikatas tarybai, Europos parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui ES jaunimo strategija. Investicijos ir galimybių suteikimas Atnaujintas atvirasis koordinavimo metodas, taikomas sprendžiant jaunimo problemas ir suteikiant jiems daugiau galimybių	Šiame komunikate išdėstyta Europos būsimo jaunimo politikos strategija.	Lietuvos Respublikos Jaunimo politikos pagrindų įstatymas 2003 m. gruodžio 4 d. Nr. IX-1871 Aktuali 2005-11-22	Šis Įstatymas nustato jaunimo politikos įgyvendinimo principus, jaunimo politikos įgyvendinimo sritis, jaunimo politikos įgyvendinimo organizavimą ir valdymą.

Pakruojo verslo informacijos centro kiekybiniai rodikliai

Rodiklis	Matavimo vienetas	2009	2010	2011	2012	Pokytis	
		Pasiektas rezultatas				vnt.	
Suteikta verslo informacijos paslaugų apsilankius VIC ir įvairiomis ryšio priemonėmis	paklausimų sk.	1.608	914	500	300	-1.308	↓
	val.	600	146	100	60	-540	↓
Suteikta konsultacijų	konsultuotų asmenų sk.	280	242	200	131	-149	↓
	val.	310	478	400	365	55	↑
Suorganizuota mokymų ir verslo informacinių sklaidos renginių	dalyvių sk.	375	122	34	74	-301	↓
	val.	135	56	35	21	-114	↓
Parengta paraiškų (projektų) įstaigos veiklos plėtojimui	sk.	0	4	0	1	1	↔
Pritrauktos lėšos įstaigos veiklos plėtojimui	tūkst. Lt	0	128,9	102,5	0	0	↔
Darbas su regiono tikslinėmis grupėmis (bendruomenės, jaunimas, moterys, žmonės su negalia ir kt.)	renginių sk.	10	7	12	1	-9	↓
	dalyvių sk.	159	85	134	9	-150	↓
	parengtų paraiškų skaičius, iš jų:	5	5	8	7	2	↑
	skaičius paraiškų gavusių finansavimą	4	5	7	6	2	↑
Verslumą ir verslo kultūrą ugdančių priemonių (geriausios įmonės konkursai, gerosios verslo patirties sklaida, verslo dienos, mugės, parodos, atvirų durų dienos ir kt.) įgyvendinimas	renginių sk.	3	2	3	2	-1	↔
	dalyvių sk.	60	70	53	35	-25	↓
VIC tinklalapyje apsilankę lankytojai	sk.	5.674	2.950	2.500	1.500	-4.174	↓

Šaltinis: VĮ Pakruojo verslo centro 2009–2012 m. veiklos ataskaitos

Mokesčių tarifai Pakruojo rajone ir aplinkinėse teritorijose

	Nekilnojamojo turto mokestis	Žemės mokesčio tarifas	Verslo liudijimų kaina	Rinkliava už išorinę reklamą
Akmenės r. sav.	0,3-1 proc.	Tarifas įvairios paskirties žemei svyruoja nuo 0,6 iki 1,5 proc. Apleistai-4 proc.	300-1.440 Lt/m	145-365 Lt metams.
Joniškio r. sav.	0,9-1 proc.	Tarifas įvairios paskirties žemei svyruoja nuo 0,8 iki 1,8 proc. Apleistai-4 proc.	60-2.000 Lt/m	Ant pastatų 50-100 Lt/1m ² ; ant stacionarių reklaminių stendų – 100 Lt/1m ² . Už kilnojamąją reklamą – 10 Lt/1m ² ; už trumpalaikę išorinę reklamą – 2 Lt/1m ² parai.
Kelmės r. sav.	0,5-1 proc.	Tarifas įvairios paskirties žemei svyruoja nuo 0,5 iki 4 proc. Apleistai-4 proc.	120-1.530 Lt/m	Ant pastatų 50-150 Lt. Už išorinę kilnojamą reklamą – 50 Lt.
Pakruojo r. sav.	1 proc.	Tarifas įvairios paskirties žemei svyruoja nuo 0,3 iki 4 proc. Apleistai-4 proc.	120-4.800 Lt/m	Išorinė reklama 10-20 Lt. Trumpalaikė reklama – 2,0 Lt/1m ² .
Radviliškio r. sav.	0,8-1 proc.	Tarifas įvairios paskirties žemei svyruoja nuo 0,8 iki 4 proc. Apleistai-4 proc.	150-2.450 Lt/m	Išorinė reklama 100-150 Lt/1 m. Trumpalaikė reklama – 50 Lt. Išorinė reklama ant juridinio ar fizinio asmens nuosavybės teise priklausančio pastato, objekto, sklypo – 25 Lt.
Šiaulių m. sav.	0,6-1 proc.	Tarifas įvairios paskirties žemei svyruoja nuo 0,28 iki 1,13 proc. Apleistai-4proc.	1.000-2.300 Lt/m	Išorinė reklama 50-100 Lt/1m ² . Trumpalaikė reklama 0,6-2 Lt/parai, 72-120 Lt/metams Išorinė reklama ant juridinio ar fizinio asmens nuosavybės teise priklausančio pastato, objekto, sklypo – 50 Lt.
Šiaulių r. sav.	0,7 proc.	Tarifas įvairios paskirties žemei svyruoja nuo 0,25 iki 4 proc. Apleistai-4 proc.	1.530-3.500 Lt/m	Išorinė reklama 50-75 Lt/1m ² . Išorinė reklama ant Savivaldybei priklausančios valstybinės žemės – 10 Lt/1m ² mėnesiui Trumpalaikė reklama 2,0 Lt/1m ² .
Panevėžio r. sav.	0,3 proc.	Tarifas įvairios paskirties žemei svyruoja nuo 0,2 iki 3,2 proc. Apleistai-4 proc.	120-1.530 Lt/m	Išorinė reklama – 5-7 Lt/mėn., 50-75 Lt/m. Išorinė kintama reklama – 9-13 Lt/mėn., 100-150 Lt/m. Išorinė reklama ant Savivaldybei priklausančios valstybinės žemės ar pastatų – 9 Lt/mėn., 100 Lt/m. Išorinė kintama reklama ant Savivaldybei priklausančios valstybinės žemės ar pastatų – 17 Lt/mėn., 200 Lt/m. Trumpalaikė reklama 2,0 Lt/1m ² parai.
Pasvalio r. sav.	0,5-1 proc.	Tarifas įvairios paskirties žemei svyruoja nuo 0,75 iki 2 proc. Apleistai-4 proc.	120-1.530 Lt/m	Išorinė reklama ant Savivaldybei priklausančios valstybinės žemės ar pastatų – 30-50 Lt/1m ² metams. Išorinė reklama ant privačių statinių ar kitų objektų – 50 Lt. Trumpalaikė reklama 2,0 Lt/1m ² parai.

2013

Pakruojo r. sav. verslo nuomonės tyrimas

Kokybinio tyrimo ataskaita

Ši ataskaita – tai dalis Pakruojo rajono savivaldybės administracijos ir UAB „Eurointegracijos projektai“ atlikto tyrimo, kurio metu yra siekiama atskleisti kaip verslo atstovai vertina Pakruojo rajono savivaldybės situaciją, kokias problemines sritis išvelgia bei kokias ateities perspektyvas numato. Šios ataskaitos duomenys bus panaudoti rengiant Pakruojo r. sav. verslo plėtros galimybių studiją.

Tyrimo metodika. Verslas – neatskiriama nūdienos visuomenės dalis. Kaip teigia Pruskus, verslo galia daro vis didesnį poveikį ir įtaką įvairioms visuomenės gyvenimo sritims. Jis ne tik turi įtakos kuriant šalies įvaizdį, inicijuojant pokyčius darbo rinkoje, bet ir formuojant vartotojų kultūrinės preferencijas (2002)¹. Norint atskleisti, kaip verslininkai vertina verslo aplinkos situaciją Pakruojo r. sav. buvo atliekamas kokybinis tyrimas. Ši tyrimo metodologija žymi konstruktyvistinį arba natūralistinį (Lincoln, Guba, 1985), interpretyvųjį požiūrį (Smith, 1983) arba postmoderniąją perspektyvą (Quantz, 1922)². Tyrimo duomenys buvo renkami naudojant grupinių diskusijų (focus grupių) metodą. Šis metodas apima organizuotą mažos grupės diskusiją, kurios metu pasirinkta tema yra plėtojamas pokalbis su tiriamaisiais. Grupės „fokusavimas“ nusakomas dvejopai (Luobikienė, 2000)³:

- 1) Diskusijoje dalyvaujantys žmonės turi būti panašūs pagal tam tikrą kriterijų.
- 2) Pokalbio metu siekiama surinkti informaciją viena apibrėžta tema arba eile siauresnių temų, naudojant atvirus klausimus, diskusiją.

Šio tyrimo imtis yra grindžiama tikslinės atrankos principais. Pagrindinis kriterijus, darantis įtaką informanto pasirinkimui – verslininko statusas. Įvairių verslo kryptių atstovai telefonu buvo kviečiami dalyvauti tyrime ir išsakyti savo nuomonę. Vykdam pirmą potencialių tyrimo dalyvių kvietimą buvo atlikta 173 skambučiai. Atsižvelgiant į tai, jo ne visi kviešti verslininkai turėjo galimybę sudalyvauti tyrime, galutinę tyrimo imtį sudarė 12 informantų⁴. Pastarieji atstovavo įvairias komercinės veiklos sritis: mažmeninę prekybą, medienos ruošą, prekybą, statybos ir remonto paslaugas bei ūkininkystę.

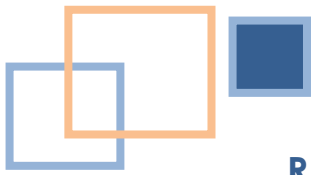
Norint užtikrinti tyrimo duomenų patikimumą, pokalbis su verslo atstovais buvo įrašomas, o vėlesniame tyrimo etape – transkribuojamas. Siekiant išlaikyti interviu išrašų autentiškumą, pastarieji nebuvo taisomi, o pateikiami originalia versija. Laikantis anonimiškumo principo, tyrimo ataskaitoje nėra pateikiama informacija, kuri leistų identifikuoti informantų tapatybes.

¹ Pruskus V., 2003. Verslo etika. Vilnius: Enciklopedija.

² Cituojama Leonavičius, 2003. Sociologija. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.

³ Luobikienė I., 2000. Sociologija: bendrieji pagrindai ir tyrimų metodika. Kaunas: KTU.

⁴ Pagrindinės priežastys, dėl kurių informantai atsisakė dalyvauti tyrime – laiko trūkumas; atostogos; sustabdyta įmonės veikla; dalyvavimas „Agrovizijoje 2013“ bei manymas, kad tyrimas nieko nepasikeis.

VERSLO ATSTOVŲ POŽIŪRIS Į PAKRUOJO R. SAV. VERSLO APLINKĄ: TYRIMO REZULTATŲ ANALIZĖ

Šiame skyriuje pateikiama tyrimo rezultatų analizė yra pristatoma kelių siužetinių linijų pagrindu: aptariant verslo subjektų požiūrį į dabartinę verslo situaciją, jos problematiką, atskleidžiant informacijos sklaidos pakankamumo vertinimą bei identifikuojant galimas verslo sektoriaus gerinimo kryptis.

Bendras verslo aplinkos situacijos vertinimas ir probleminės sritys

Tyrimo dalyvių visų pirma buvo teiraujamas, kaip jie bendrai vertina Pakruojo r. sav. verslo aplinką, tačiau tiriamieji šiuo klausimu vieningos nuomonės neturėjo. Dalis verslininkų buvo nusiteikę pozityviai ir teigė, kad verslo aplinka šiame regione yra pakankamai palanki: „Normaliai vertinam“, „Palanki, niekas nedraudžia tau dirbti, niekas negina“. Likusi nuomonės pusė mano, kad Pakruojo r. sav. pasižymi sudėtinga verslo situacija, kuri sąlygoja neigiamą vertinimą: „Neigiamai, dėl daug ko, bet aišku, Pakruojis čia negali spręst, nu aišku, kažkiek gali. O šiaip tai nu ką – dėl žmonių, dėl darbinimo, dėl požiūrio į darbą, socialinio skirstymo, čia daug kas atsiranda“. Informantai pripažįsta, kad norėdami išsaugoti savo verslą turi veikti aktyviai, nes tik tokiu būdu galima užtikrinti vykdomos komercinės veiklos plėtrą: „Jeigu pats nelendi, neini, tai iš to verslo nieko ir nebus. Reikia pačiam judėti, nejudėsi – niekas tavęs nepastums ir neatneš nieko“.

Siekiant atskleisti holistinį verslo aplinkos situacijos vertinimą, taip pat yra svarbu identifiкуoti pagrindines problemas, kurias išvelgia patys verslo sektoriaus atstovai. Nekvestionuojamai galima teigti, kad verslo subjektų požiūriu, Pakruojo r. sav. verslo aplinkos sąlygas labiausiai apsunkina socialinės paramos netolygumai bei jos neigiamas poveikis darbo jėgai, ypačingai nekvalifikuotai. Ši problema, kaip prioritetinga, buvo pabrėžiama kiekvienos diskusijos metu, prakalbus apie regiono verslo problematiką. Apklaustieji teigia, kad darbuotojų klausimas Pakruojo rajonui yra itin opus: „Paskutiniu metu <...> labai rimtai pradedu galvoti apie uždarymą. Nes nors ir yra atidirbta viskas, kažkur gaut žaliavos, kažkur parduot, sakykim, bet nėra žmonių. O šito visko aš jau nesugalvoju. Gali kažką sugalvot, kažką nauja gaminti, parduot, bet nu vis tiek. Kas nuo manęs priklauso, nu tai nemiegi naktį, nu bet kai nėra žmonių jau nieko nepadarysi“, „Ir mes uždarysim iš tikrųjų ne dėl to, kad mes bankrutuojam ar mes nemokam

„ Jūs pasakykit, kuris žmogus eis į darbą, jeigu jis gauna, nu kad ir minimaliai 350 ar 315 Lt <...> Gauna visą maitinimą, nu pavyzdžiui, pas ką vaikai yra - makaronus gauna, malkas gauna, pinigus primoka. Kam dirbt? Kas eis į darbą? Jūs pasakykit, kuriam reikia eit į darbą? “

dirbti, mes uždarysim todėl, kad nebėra, ką samdyti, nebėra kam patikėti darbą“. Informantų išartys rodo, jog pastarieji yra linkę kaltinti valdžios institucijas, už pasirinktą klaidingą socialinės

paramos strategiją, slopinančią potencialių darbuotojų motyvaciją ir iniciatyvumą įsitraukiant į darbo rinką: „Čia valdžia jau padarė savo darbą šitoj vietoj“, „Nu, tai jeigu žmones atpratino dirbt, atpratino galvot, nu apie ką dabar kalbėt“. Diskusijos dalyviai nuogaštuoja, jog vietinis verslas nėra pajėgus konkuruoti su dabartinėmis socialinės paramos sąlygomis: „Žmogus turintis individualią įmonę, sakykim mažą, kiek jis gali įdarbinti ir kiek jisai gali algos išmokėt, palyginus su tiek, kiek dabar valdžia moka studentui užbaigus, sakykim, gal 650 Lt. per mėn. Tai ar eis jis už tuos 800 Lt?“. Darbo jėgos klausimas tampa itin aktualus kalbant apie žemiausios grandies darbuotojus: „Žemiausios, nuo žemiausios nieko nėra. Jūs nerasit nieko, nei traktorininko, nei statybininko, nieko nerasit, nes niekas nenori dirbt. Visi pasako – nėra darbo“.

Tyrimo metu savo nuomonę išsakę verslininkai teigia, kad socialinės paramos kontekste keičiasi darbdavio – darbuotojo santykis, deja ne teigiamų pokyčių kryptimi. Apklaustieji, remdamiesi įgyta patirtimi, sako, jog kartais patys tampa darbuotojų manipuliacijų taikiniu bei neturėdami kitos išeities, turi sutikti su darbuotojų keliamomis sąlygomis, kurios ne visuomet tenkina abi derybininkų puses: „Pasako – jeigu aš tiek ar tiek negaunu, aš keliu sparnus <...>, o įmonė gerus specialistus stengiasi išsaugot“, „Darbuotojas pabuvęs pusę metų, vos nepretenduoja į darbdavio vietą ir klausia – kiek tu man mokėsi?“, „Darbuotojai įsivaizduoja, kad dabar mes kviečiam jį, duodam darbo, tai dabar mes turim melstis prieš jį, bučiuot ranką, kažką žadėt, nes jo akys tokios, jis nebežino ko iš tavęs prašyt, nes jam valdžia viską už dyką duoda, o jis pas tave eina tarnaut, tu engi jį“. Kaip teigia verslininkai, kai kurie darbuotojai manipuliacijos strategiją taiko ne tik dirbdami, bet ir dalyvaudami pradinuose pokalbiuose, į kuriuos jie privalo atvykti pagal darbo biržos reikalavimus (žr. žemiau esantį pav.).

Kaip yra dabar?

„Iš pradžių tos moteriškės atrodo ir stiprios, ir viską. Bet kai reikia dirbt, tai atsiveda vaikučius su savim kartu apsšnargliavusius. Ir kaip tą štampą uždėt dabar? Žiūri į žmogų ir iš tikrųjų sudėtinga“

Kaip galėtų būti?

„Galėtų visi pokalbiai su tais žmonėm būt filmuojami ir fiksuojami prie darbo biržos atstovų, kad jie negalėtų manipuliuot savo vaikais. Arba sako – mano mama ligoninėj guli, man reikia prižiūrėt, slaugyt – uždėk štampą“

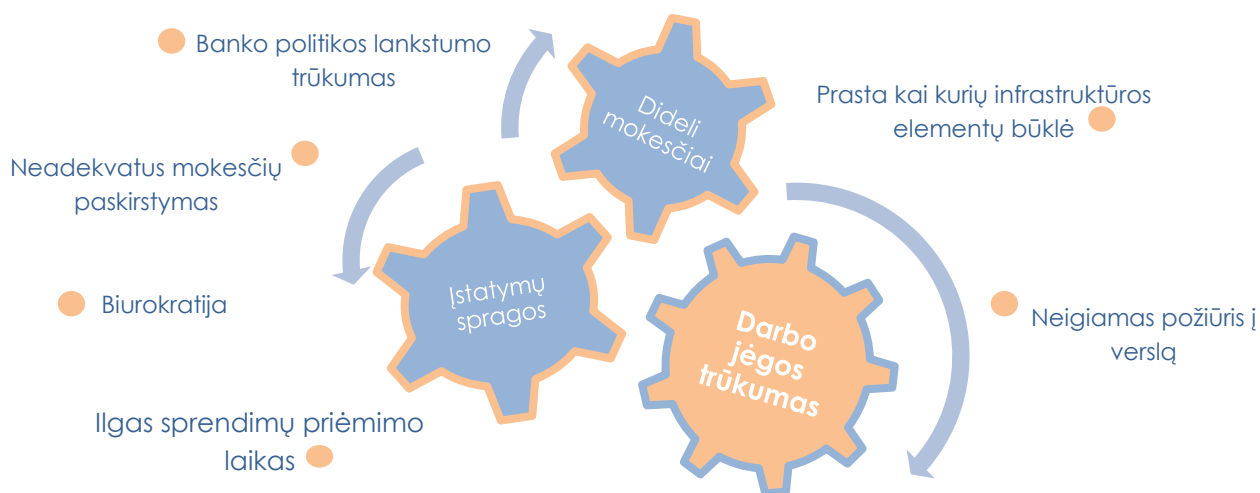
Aptardami darbo biržos vaidmenį socialinėje visuomenės struktūroje, tiriamieji yra linkę pabrėžti tikslingesnę jos paslaugų vartotojų grupių apibrėžimą ir organizacijos misijos siaurinimą: „Birža – ji turi būt reikalinga tik ligoniam, invalidam padėt. Jeigu esi darbingas – prašom dirbt“.

Kalbėdami apie darbuotojų trūkumo problemą, verslininkai taip pat nuogaustauja dėl dabartinio jaunosios kartos požiūrio, ypačingai tų jaunuolių, kurių gyvenamoje aplinkoje yra propaguojamas gyvenimas iš socialinių išmokų: „Vienos mokyklos mokytoja kalbėjo, kad rašo vaikai tokių vizijų, ką planuoja užaugę dirbti ir sako, viskas – beveik 90 proc. asocialių šeimų vaikų rašo: „Mano vizija kaip ir mamytės, gaut 2 tūkst. į mėnesį pašalpa“ – ir viskas, va vizija, suprantat. Tai va, prašau, tai kas iš jų bus“. Informantų teigimu, dalis jaunimo net negalvoja apie integraciją į Lietuvos darbo rinką ir savo darbinis planus realizuoja tapdami socialinės paramos vartotojais arba iškeldami į kitas šalis: „Dabar žmonės rajone baigia ir viskas prasideda. Jie gauna diplomą, jie darbo nebeieško, jie stoja į darbo biržą, pastovi. Jo pirmas žingsnis ne ieškot darbo, bet į darbo biržą atsistot, kad nereiktų to sveikatos draudimo susimokėt. O paskui jau dairosi, jau ieško pažinčių į užsienį, nes jei jau yra išvažiuavę ten sesuo, brolis, tai ir visas šeimos arealas ten, jau viskas“. Verslininkai yra linkę manyti, jog didesniuose regionuose jaunimo situacija yra geresnė bei jaunų darbuotojų įtraukimo galimybės yra didesnės: „Mes gyvenam provincijoje, o miestuose, tai aš suprantu, dideliame mieste – Šiauliuose, tai galbūt ir to jaunimo yra <...> provincijoje nėra ką pasiimt. Arba prasigėrę šitie, arba išvažiuojantys arba, kaip pasakyt, virš 50 m. ir daugiau“.

Dar viena potencialių darbuotojų grupė – vyresni gyventojai, tačiau tyrimo dalyviai teigia, kad pastarieji daugeliu atvejų nėra fiziškai pajėgūs dirbti siūlomose darbinėse pozicijose: „Tie virš 50 m. jau nebenori dirbt, tai man kojas skauda, tai man galva nedirba“. Darbo jėgos klausimu, apklaustų verslininkų atseitės nuotaikos yra pakankamai pesimistiškos: „Manau, kad greitai užsidarys, nes nebėra žmonių. Arba atidarys sienas ir leis kažkokiems imigrantams dirbti, kaip ir visoje Europoje – kaip mes važiuom, kažkur papildėm, taip, manau, ir mums turėtų būti kažkas“.

Darbuotojų trūkumas, apklaustųjų teigimu, yra bene didžiausia rajono problema, tačiau ne vienintelė. Diskusijos dalyviai kalbėdami apie Pakruojo r. sav. verslo aplinką įvardijo ir kitas, ne mažiau aktualias problemas (žr. 1 pav.).

1 pav. Pakruojo rajono savivaldybės verslo aplinkos problemos

Verslo aplinkos problematikos pobūdis, tiriamųjų teigimu, atsiskleidžia jau verslo steigimo pradžioje. Nors kai kurie informantai teigia, kad steigiant nuosavą verslą labiausiai reikia noro ir iniciatyvos („Aš manyčiau, kad nėra labai sunku pradėti, reikia tik norą didelį turėti, jeigu turėsi noro, tai gali padaryt“), likę pabrėžia pradinio kapitalo poreikį („Norint pradėti verslą, tai aš galvoju, kad reikia kapitalo“, „Ypač tokiu sunkmečiu, kai visi išvažiuoja iš Lietuvos, pinigų neturi, tai ir verslą steigti yra sunku“).

„Tegul vieną kartą jie atskiria, kas yra maža įmonė ir kas yra didelė įmonė. Dabar kas yra „Maxima“ ir maža individuali įmonė – įstatymai yra visiškai tapatūs. Jeigu aš turiu sumokėti baudą 15 tūkst., tai man viskas – bankrotas – uždės kažkas, o jei „Maximai“ motutei, tai ji numes tą 15 tūkst. ir toliau dirbs nusijuokusi. O įstatymai Lietuvoje, tai kaip sakant, nežino, kas yra smulkus, mažas verslas ir kas yra didelis verslas“

„Pasak informantų, verslo pradžioje įmonės veiklą itin neigiamai veikia pakankamai dideli mokesčiai, kurie neatsižvelgia į gaunamas pajamas („Nuo pirmos dienos ar tu turėjai pinigų, ar neturėjai, bet mokesčius visų pirma turėsi sumokėti nuo pirmų verslo dienų, nors gali kapstyti skolose“) ar organizacinių darinių

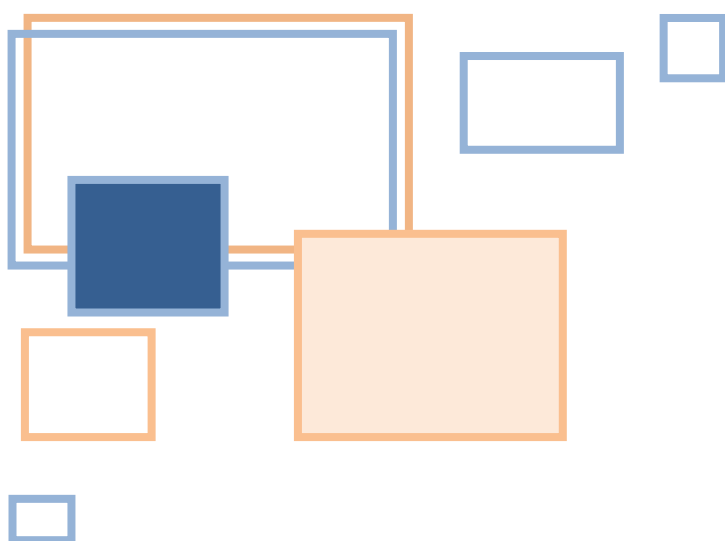
skirtumus. Vienas iš informantų taip pat išreiškė nepasitenkinimą turto mokesčiu, kurio dydis verčia mąstyti apie kitą įmonės registravimo vietą: „Turto mokestis Pakruojo rajone yra didelis. 1 proc., tai sakyčiau aš tikrai didelis <...> sakykim įmonė gali turėti tą brangų turtą, kurio vertė yra įvertinta arti milijono <...> tai jeigu nuo tos sumos mokėti vieną procentą, tai gaunasi apie 10 000 Lt. Tikrai nenormalu. Ta veikla ten nevyksta taip, kad galėtum tokius pinigus mokėti. Tai išeitis, na kokia išeitis? Tikriausiai išeitis viena, turbūt reiktų registruoti įmones ne Pakruojo rajone, o kažkur kitur, galbūt net užsienyje, ką ir padarė, pvz. Maximos“.

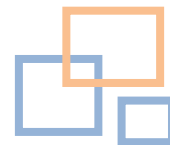
Tyrimo dalyviai kalbėdami apie įstatymų problematiškumą suvokia, jog pastarieji daugeliu atvejų yra determinuojami nacionalinės valstybės politikos, tad neatsižvelgia į Pakruojo r. sav. verslo aplinkos specifiškumą, problemas ir poreikius: „O įstatymai ne Pakruojoje kuriami, Vilniuj. Tai vat jeigu jie ten sugalvojo ką – ir mus liečia“. Pasak diskusijos dalyvių, sklandžią verslo plėtrą taip pat apsunkina biurokratinių reikalavimų gausa, kuri verčia laiką investuoti ne į praktinę naudą turinčius darbus, bet į dokumentacijos klausimų sprendimą: „Tai yra pačioj pradžioj įsikūrimas. Tai kokius kryžiaus kelius reikėjo mums praeiti, kad kol įkūrėm...“, „Dėl visų tų tokių dokumentų tvarkymo. Reikalingos topogramos, detalūs planai. Planą pasakė iš karto – „tai mes per pusę metų padarysim“. Per pusę metų... tai palaukit, mes nunešėm ir reikia parašo, užneškit į antrą aukštą. Aš sakau – pasirašykit ir aš pati nunešiu šiandien, dabar. Bet ne, jisai turi būti ant stalo 10 d. pas kažką“. Biurokratinių reikalavimų vykdymas, pasak verslininkų, yra neatskiriamas nuo užsitęsusių problemų sprendimo laiko: „Terminai. Man buvo pasakyta, kad nuo registracijos dienos metai laiko, kuomet aš atsidarysiu įmonę. Nu vargo kelius reikia praeiti, atvirai sakau <...> ne kiekvienas gali atlaikyti“.

Tyrimo dalyvių taip pat buvo teirujamasi, kaip pastarieji vertina jų verslo aplinką supančios infrastruktūros būklę. Bendruoju požiūriu ji yra vertinama teigiamai: „Daugiau ar mažiau ji yra palanki, mes patys prisiderinam prie tos infrastruktūros. Čia gi vieno kelio per Pakruojį ir visą Lietuvą nepratampysi <...> buvo ir bus tie užkampiai“. Kaip probleminę sritį verslo atstovai paminėjo tik kelių infrastruktūros netolygumus: „Turiu omenyje, kad kelias pas mus yra toks padarytas, nu 50 m. netvarkytas, ir negali pravažiuoti, negali transportas pravažiuoti, atvežti produkciją <...> dabar surinkom kelis šimtus žmonių parašų, nuėjo iki savivaldybės, tai dabar jau lygtais žada kažką daryti“, „Tai vis tiek dirbam tiek metų, mokam tiek mokesčių, tai kažkaip galai nesueina. Aš net nežinu apie nieką kitą, kad net pravažiuoti negalima. Ir dabar tas kelias toks kaip juodžemis, ten tuo žvyro net nebėra, tai apie ką kalbėt?“. Verslo atstovai taip pat mano, kad infrastruktūros būklės gerinimas ne visuomet yra vykdomas tikslingai, lėšas nukreipiant į labiausiai pokyčių reikalaujančias sritis: „Eilutė [finansavimo] yra tarkim Pramonės gatvei atsirado 7 mln., kuri dar yra normali ir galima dar važiuoti, o kur negalima pravažiuoti, tai nėra pinigų. Dirba ne tą darbą, kurį jis turi daryti“. Ūkio sritį atstovaujantys verslininkai taip pat pabrėžia kelių mokesčių mokėjimo tvarkos neadekvatumą: „Turim vilkiką ir mažą su priekaba. Nebevarom techninių, nebevažiuojam <...> Tai kodėl aš turiu mokėt už metus, o dirbt tik mėnesį? Kodėl ir čia ko nors neįvesti. Kaip buvo seniau, tau užpildydavo čekių knygutę ir čia jei aš važiuoju – užpildau, nevažiuoju – nepildau kelių mokesčiui, o dabar mokėk“.

Apibendrinant galima teigti, jog diskusijoje dalyvavę verslininkai Pakruojio r. sav. verslo aplinką vertina nevienareikšmiškai. Apklaustieji yra linkę manyti, kad norėdami išsaugoti ir plėtoti komercinę veiklą, verslininkai turi būti aktyvūs ir iniciatyvūs, todėl, kad šis regionas taip pat pasižymi specifine problematika, kuri dažnai apsunkina pozityvią verslo plėtrą.

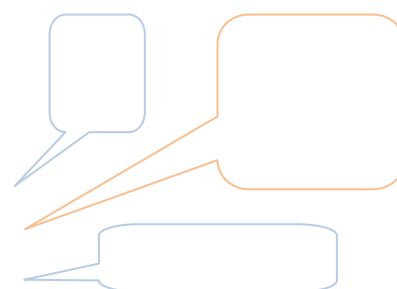

Tarpinstitucinis bendravimas ir informacijos pakankamumo klausimas

Šiame skyriuje bus pristatomi tyrimo rezultatai, atskleidžiantys, kaip diskusijoje dalyvavę verslininkai vertina tarpinstitucinį bendradarbiavimą, tiek su vietos valdžios atstovais, tiek su kitomis institucijomis. Taip pat bus pateikiama informantų nuomonė apie informacijos, aktualios verslo subjektams, pakankamumo vertinimą, jį iliustruojant autentiškais tiriamųjų pasisakymais.

Kalbant apie verslo aplinką, negalima nekalbėti apie tarpinstitucinį bendradarbiavimą bei jo paramą verslui. Diskusijų metu tyrimo dalyvių buvo teiraujama ar jie naudojami Pakruojo r. sav. teikiamomis paslaugomis bei kaip vertina pastarųjų kokybę. Verslininkai sutinka, jog bendradarbiavimas su vietos savivaldos atstovais yra būtinas: „Nu reikia naudotis. Sutartis sudarai ir visa kita, tai kaip nesinaudosi, turi naudotis“. Galima daryti prielaidą, jog savivaldybės atstovų teikiamų paslaugų kokybės vertinimo pobūdį sąlygoja verslininkų įgyta nevienareikšmiška patirtis. Dalis informantų yra nusiteikę pozityviai ir jiems suteiktų paslaugų kokybę vertina palankiai: „Aš irgi apie savivaldybę Pakruojo nieko blogo neturiu pasakyti, iš tikrųjų kiek teko ten nueiti ar ką, tai problemos buvo išspręstos teigiamai“. Tuo tarpu kita nuomonės pusė atstovauja kritiškiau nusiteikusių verslininkų požiūrį ir teigia, kad daugeliu atvejų teikiamų paslaugų kokybė verčia abejoti jas teikiančių specialistų kompetencija bei apsunkina pačių verslo atstovų veiklą. Informantai yra linkę manyti, kad šiam regionui taip pat yra nesvetima ir korupcijos problema: „Nu ką savivaldybė, ten yra visą gyvenimą pas juos tuščias biudžetas ir pas juos ką nueisi, tą negausi. Visi darbo reikalai yra tvarkomi kažkaip pažinčių keliu“.

„Didžiausia problema – kompetencijos trūkumas tiek savivaldybėj, tiek pačioj veterinarijoj. Kreipėmės su klausimu, pvz., kiek padaryt kriauklių ir kurioj vietoj. Sako – mes nežinom, jūs darykit, o mes tada žiūrėsime. Nu tai irgi, pinigų išleidom begalę, o tikrai tiek nereikėjo tam objektui <...> Nu čia daug kas prisidengia Europos direktyvom, čia Europos Sąjunga. Žinot, kaip buvo senais laikais <...> parašo, kad rašo, o patys prisiburia“

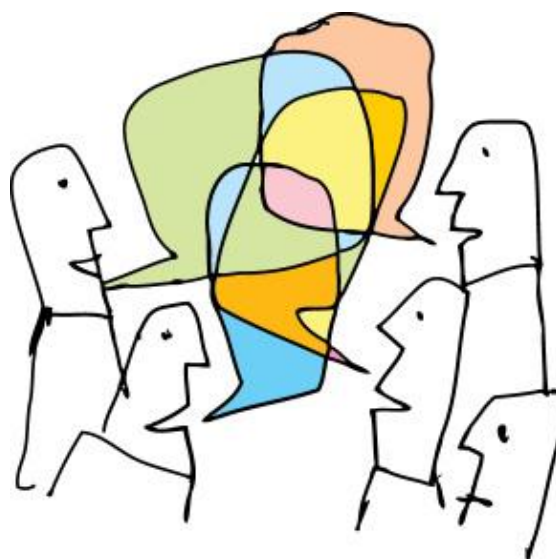

„Pavyzdys, nuėjom mes pas tą architektą Pakruojo pasiteiraut kaip yra su tuo objektu ar jis ypatingas, ar paprastas, nes viskas priklausė nuo to. Sako keičiasi statybos įstatymas, klausiu tada – kaip pagal tą naują įstatymą? Tai sako – „žinai, aš dar neskaičiau, nežinau“. O aš va stoviu su statybininkais ir nežinau ar bus ypatingas pastatas, ar ne. Sako – „Davai darom kaip ypatingą“. O pasirodo buvo paprastas. Pagal ypatingą, tai ten ir tos signalizacijos pridėta, visi tie dūmų šalinimo mechanizmai, kurie nebus panaudoti“

Diskusijoje dalyvavę verslininkai yra linkę teigti, jog institucijų darbuotojų atsakomybės už savo veiksmus baimė juos verčia papildomai domėtis ir eikvoti savo laiką tam, kad būtų patenkinti informaciniai poreikiai: „Atsakingi asmenys sako – aš savo kėdę saugau, aš bijau pasirašyti, nes nežinau. Tai kas tada žino? Tada aš lendu į internetą, traukiu tuos įstatymus, suprantat, užsiimi tuo darbu, kuriuo nereikėtų. Viską turi žinot, o jeigu kurioj srity nežinosi, tai tave ir suvaro“.

Informacijos trūkumo problemą dažniau akcentavo mažesni verslo subjektai: „Nepakanka. Įvairiais klausimais. Mažiems iš tikrųjų, kaip pasakyti, nėra nei informacijos, kas liečia dėl visų patikrinimų, nėra informacijos kas liečia darbo biržą, vienu žodžiu, mes kažkaip esam užguiti iš tikrųjų, nors iš vienodai mokesčius mokam“. Nors verslo atstovai ir pabrėžė didesnės informacijos sklaidos poreikį, ne visi iš jų buvo linkę sutikti, kad informacijos apskritai nėra: „Šiaip tai, kad negaunam negalim sakyti, aišku, bet ta informacija yra ryškiai per maža“. Tyrimo dalyviai, kalbėdami apie verslo ir valdžios santykį informacijos pakankamumo kontekste, mano, kad situaciją galėtų pagerinti juristo atstovavimas verslo interesams: „Kas mūsų atstovas yra – Kanauka? Aš galvoju, kad neturėtų būti iš verslo tas žmogus, nes jis yra šališkas žmogus, jis yra suinteresuotas. Todėl aš galvoju, kad verslininkų atstovas turėtų būt kažkoks juristas, kuris žino įstatymus, kad būtų, pavyzdžiui, kai atvažiuoja koks tikrintojas, mes pasiskambinam atstovui ir jis mus gina, nes jis žino įstatymus. Mes galbūt visų įstatymų negalim žinot, bet tarkim jeigu atėjo mūsų tikrint kažkas, mus puola tam tikros įstaigos ir mums reikia pagalbos. Na, kad kažkoks verslo atstovas atvažiuoja ir tiesiog padeda kovot su valdžios atstovais, tai yra būtina, nes kitaip neįmanoma“. Informantai teigė, jog netolimoje ateityje patys planuoja kooperuotis tam, kad jų nuomonė būtų išgirsta, o į interesus – atsižvelgta: „Tai va ir mes kada čia ruošiamės po visų vasaros karščių kažką, apsijungsim. Kaip sako juristą vieną, mokės ten kažkiek kiekviena įmonė ir iš tikrųjų, kad mes irgi būtumėm žmonės, kad į mumis irgi kažkas kojų nevalytų. Žinotume, kad galim pasikonsultuot“. Nors informantai teigia, kad jų atstovas visų pirma turėtų pasižymėti aukšta teisine kompetencija, jų nuomone, vis tik labai svarbu, kad jis taip pat suvoktų kaip veikia verslo sistema: „Jis turi išmanyti kaip gyventi šitam kaily [verslininko] arba bent pagyventi šitam kaily...“.

Visi tyrimo dalyviai vienareikšmiškai sutinka, kad norint stiprinti verslo ir valdžios dialogą, reikėtų organizuoti šių grupių atstovų susirinkimus: „Jie būtini, privalomi“. Tačiau pabrėžtina, jog šių susirinkimų metu turėtų būti konstruktyviai svarstomi

aktualiausių problemų sprendimo būdai, suteikiant teisę išsakyti nuomonę abiejų pusių atstovams. Pasak verslininkų, minėto pobūdžio susitikimai galėtų didinti tiek valdžios atskaitomybę, tiek padėti susipažinti su ateities planais, numatomais darbais: „Va taip va susėsti visiems, savivaldybei išdėstyti savo metų planą, turėtų būti atskaitomybė, ką jie nuveikė per tuos metus <...> Turėtų būti verslui pasakyta, kad bus va tokie ir tokie dalykai organizuojami, tarkim asmenys, kurie dirba tokioje ar tokioje šakoje turi dalyvauti susirinkime ir išdėstyti viską. Ūkininkams galbūt vieną programą, parduotuvėms kitą programą. Nu kad išdėstyti, kas bus daroma šiais metais, kur bus investuojama, kur bus laisvos vietos. Kad galėtų, pavyzdžiui, Pakruojo ūkininkas ar pardavėjas laiku į tą vietą pakliūti, o ne kad ateitų kažkoks ateivis iš kažkur“.

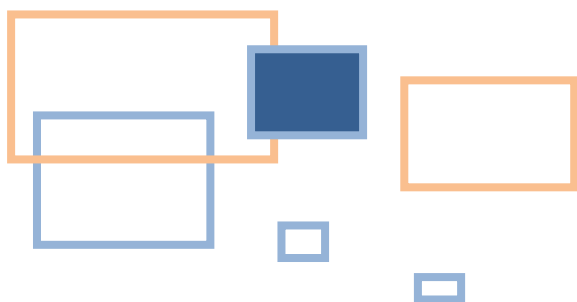
Atsižvelgiant į tyrimo duomenis galima teigti, jog diskusijoje dalyvavę verslo atstovai kur kas prasčiau vertina savo bendradarbiavimą su kitomis institucijomis, tokiomis kaip maisto ir veterinarijos tarnyba, policija ir pan. Informantų teigimu, jų veiklą apsunkina įvairūs apribojimai, itin griežta kontrolė bei negatyvus požiūris jų atžvilgiu: „Dar Sodroj mokesčius susitvarkai, bet kada tų tikrintojų milijonas... Aš suskaičiavau, pas mane atvažiuoja 14 kontrolių. Tai klausykite ir kiekvienas atvažiuavęs rodo savo tiesas, tą pažymėjimą kiša“, „Mane kas dar žemina, kai tave patikrina, viskas normaliai <...> tu važiuoji pasirašyti ant akto ir niekad aš nesu girdėjusi, kad sakytų kokią instanciją: „gerai, paderinkime laiką, kada jums būtų palanku atvažiuoti pasirašyti ant akto“. Visi pasako: „tai dabar žiūrėkim grafiką, kada aš turėsiu laiko tave priimti“ <...> tu susiplanavęs darbą, turi pats eiti dirbti, turi viską savo anuliuoti ir eiti praverti pono duris ir eiti pasirašyti“. Tyrimo dalyviai taip pat pabrėžė, jog griežti reikalavimai yra taikomi ne visiems, komercinė veikla užsiimantiems asmenims: „Ateina į parduotuvę, jeigu nėra šilto vandens – nebėga iš čiaupo – viskas, uždaro parduotuvę – skaitosi neatitinka sanitarinių sąlygų. O auto parduotuvės, kur mašinos važiuoja, kur nei vandens ten <...> nieko nėra – ir reiškią galima. Tai jei jau galima – tai visiems galima arba negalima“. Situacinius netolygumus verslo atstovai taip pat pastebi lygindami smulkaus verslo ir didesnių įmonių atstovų informuotumo lygį: „Yra dabar irgi nauji įstatymai, yra ir planiniai patikrinimai. Juk įmonėse Norfoje, Saulutėje visi prieš 10 d. žino, kad mes jus tikrinsim. Visos instancijos, ar ten gamtos apsaugos, praneša. O mes tai ką – tave trukdo, pradaro duris šiandien tave jau mes tikrinam. Tu mesk visus darbus ir viskas. Tai mes irgi tokie pat mokesčių mokėtojai, mes irgi norim turėti savo, kaip pasakyti, normalų gyvenimą ir normalias išeigines ir žinot savo normalų darbą, susidaryt savo darbo grafiką“.

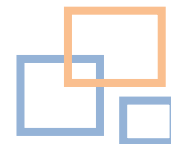
Pasak informantų, pasipiktinimą intensyvia verslo veiklos tikrinimų programa kelia dar ir tai, kad patys patikrinimus vykdančios institucijų atstovai nesilaiko keliamų reikalavimų: „Bet yra kitos instancijos, va Pakruojo policija <...> tiesiog prieš mėn. buvo paskelbtos tokios žiaurios akcijos, kad draskė visus, netikrino bet draskė. Jeigu net žmonės nebenorėjo dirbt, suprantat, ateina ir nežinai, ten patikrina ar akcizinės prekės <...> tikrina viską, tikrina sanitarinę knygutę, nors patys be

chalatų, be sanitarinių ir tikrina, tuos garantinius tikrina, nu vienu žodžiu viską tikrina. Tai aš manau, jeigu policija perima visą darbą, tai nebereikia veterinarijos tarnybos, graužikų, kad būtų programos“. Diskusijos dalyviai su pasigerėjimu kalba apie tautiečių sėkmės istorijas užsienyje ir teigia, kad kitose šalyse yra sukuriamos kur kas geresnės verslo sąlygos: „Man tai gražu pasižiūrėt, kai rodo per emigrantus, pavyzdžiui, savo bute atsidarė kepyklėlę, kepa tortus, nu ir viskas galima. O čia neįmanoma Lietuvoj. Pas mumis šitaip padarytų kas nors, iškeptų tortą, tai jam viskas, šakės. <...> O jiems viskas – ir visos sąlygos, ir visi leidimai išduoti, viskas leidžiama. Čia gi, Jėzus Marija, sanepideminė, kai atvažiuoja“.

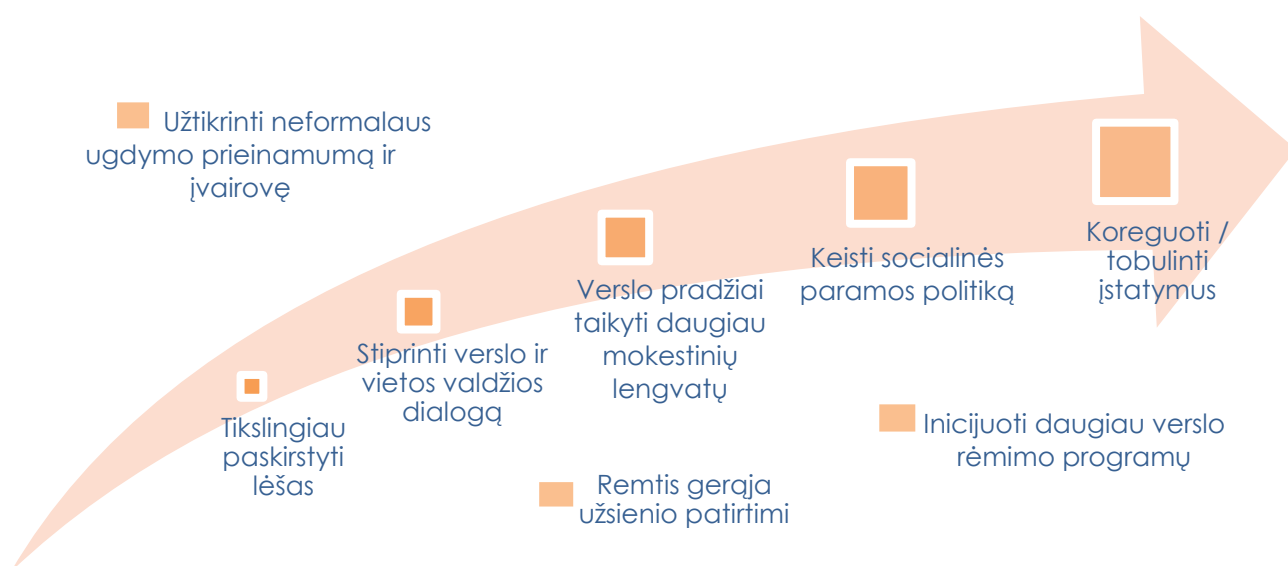
Atsižvelgiant į tyrimo dalyvių išsakytas mintis galima teigti, jog verslo atstovų bendradarbiavimas su kitų institucijų darbuotojais yra viena iš pokyčių reikalaujančių sričių. Tyrime dalyvavę verslininkai mano, jog jų veiklą teigiamai veiktų nuolatiniai valdžios ir verslo atstovų susitikimai, jeigu jų turinys būtų susijęs su aktualių klausimų svarstymu. Bendradarbiavimas su kitomis rajono institucijomis tyrimo dalyviams kelia pakankamai didelę įtampą, kuri tik dar labiau apsunkina vykdomos komercinės veiklos plėtros sąlygas.

Atsižvelgiant į tai, jog tyrimo dalyviai vertindami dabartinę Pakruojo rajono savivaldybės situaciją atskleidė jos problemines sritis, pastarųjų taip pat buvo prašoma išsakyti, kokius problemų sprendimo būdus būtų galima taikyti. Šioje ataskaitos dalyje bus pristatomos pagrindinės informantų įvardintos verslo situacijos gerinimo kryptys.

Siekiant gauti kuo daugiau įvairiapusiškesnės informacijos, tiriamųjų buvo prašyta atsakyti į klausimą – jeigu Jūs turėtumėte sprendimų priėmimo teisę, kokių veiksmų visų pirma imtumėtės, siekdami pagerinti Pakruojo r. sav. verslo aplinką? Tyrimo dalyviai pateikė pakankamai platų pasiūlymų / veiksmų spektrą, kuris yra glaudžiai susijęs su probleminėmis regiono sritimis.

2 pav. Pakruojo r. sav. verslo aplinkos gerinimo kryptys: informantų nuomonė

Kalbėdami apie Pakruojo r. sav. aplinkos gerinimo kryptis, tyrimo dalyviai visų pirma akcentavo įstatyminės bazės gerinimo poreikį bei pabrėžė, jog į jos kūrimo procesą turėtų būti įtraukiami asmenys, kuriems reiks jais vadovautis: „Aš pirma pasiklausčiau žmonių kurdamas tam žmogui įstatymą ar jam jis priimtinas, ar ne <...> turėtų būti įstatymai koreguojami ir dar kartą tą patį sakau – pirmiausiai nuo Vilniaus turėtų pradėti, kad suprastų galų gale dideli ponai, kas yra mažas, smulkus verslas ir kas yra dideli rykliai iš tikrųjų ir nebūtų įstatymai tapatinami“, „Pirmiausiai, įstatymus koreguoti visus <...> kad ne sau kurtų įstatymus, o kurtų verslui“. Informantai mano, kad daugiau dėmesio turėtų būti skiriama ir įmonių statusų koncepcijoms: „Atskirti kas yra individuali įmonė ir kas yra UAB. Mokesčiai individualiai įmonei yra kur kas net gi didesni, o aš pvz., kaip įmonės savininkė <...> daug kur važiuoju, gali būti ir avarija ir dar kas nors, bet man biuletenis nepriklauso, esu antrarūšis žmogus“.

Informantai sutartinai teigė, jog prioritetas taip pat turėtų būti teikiamas socialinės politikos spragų šalinimui, didinant darbuotojų norą dirbti ir tuo pačiu tolygiau paskirstant

mokesčių našta: „Sakykim, kiek čia yra tų darbuotojų dirbančių, kurie moka visus mokesčius ir kiek proc. tų bedarbių, tai tikrai labiausiai pikta yra, kada aš matau, kiek mūsų toj apylinkėj yra pijokų ir jie kažkaip tai pragyvena <...> sėdi darbo biržoj ir pinigus išleidžia ne padalinęs, kad visam mėn., o per tris dienas“. Vienas iš tyrimo dalyvių buvo linkęs manyti, kad rajono žmogiškuosius resursus įtraukti į darbo rinką būtų galima tik tuo atveju, jeigu būtų nutrauktas socialinių išmokų teikimas: „Jeigu jūs žinotumėt, kad nuo liepos pirmos bus nuimtos visos pašalpos, absoliučiai visos, socialinės, darbo visos, jūs per 3 d. darbą susirastumėt. Ir visi atrastų, visi dirbtų ir nebūtų tiek įmonių, kiek galėtų žmonės įdarbinti. Dabar įmonės stovi ir žmonių nėra“.

Pasak verslo atstovų, verslui palankią aplinką kurti reikia ne vienerius metus, todėl dar viena dėmesio reikalaujanti sritis – švietimo ir darbo rinkos balanso užtikrinimas. Informantai teigia, kad švietimo sistema turėtų sugebėti atskleisti vaiko gabumus, jį sudominti bei nukreipti teigiama profesinės karjeros linkme: „Jeigu 15 m. vaiko neužkabinsi ir tada traukinys jau nuvažiavo. O jeigu sakysi 14 m. - atėik čia, pasėdėk šalia, pabūk ir tada – patinka, motyvacija yra? Ir pirmyn. <...> Anksčiau stojant buvo konkursas 1:10, o dabar ne konkursus sukelia, o grupių padaro daugiau. Ir viskas. Atėjo 100 ir gerai – tris grupes padarysim, todėl, kad krepšeljį gauna“. Diskusijos dalyviai teigia, kad norint sulaukti teigiamų pokyčių reikia visų pirma suformuoti ateities viziją – strategiją, kuri kompleksiskai apimtų visas, su verslu susijusias sritis: „Pirmiausia turėtų būti išdėliota kažkokia strategija, ne vienų, o kelių metų, kokio 5 – mečio <...> Ir tiek švietimas, tiek sportas, tiek kultūra irgi turėtų būt nepamiršti, labai svarbu iš tikrųjų. Turėtų būti sporto klubai, nu kad jaunimas turėtų kur eit sportuot, o ne bambalius gert“. Kuriant verslui palankią aplinką, kaip mano apklaustieji, reikėtų daugiau investuoti ir į pramogų infrastruktūrą, kuri vaikus atitolintų nuo neigiamos gatvės įtakos: „Sporto salės kažkokios ar ten futbolo aprangos, tai turėtų iš tikrųjų valstybė investuot į jaunimą. Nuo to mes turim pradėti. Šiai dienai tai sugadinta karta yra iš tikrųjų ir nu va tarkim 6 val. vakaro turgus užsidaro ir aš išeinu 7 val. iš darbo, tai Pakruojy viskas, nieko tik tai tie su bambaliais rankoj ir viskas, daugiau nieko visiškai. Tai kaip jauna šeima gali likt Pakruojy, jeigu čia vaikam perspektyvos jokios tobulėti nėra?“.

Diskusijoje dalyvavę verslo atstovai mano, kad reikėtų daugiau verslo rėmimo programų bei mokesčių lengvatų, skirtų verslo pradžiai: „Tam jaunam žmogui atsidaryt, jam duot sąlygas iš mokesčių pusės, tuos metus nemokėt mokesčių, bet jam jau tas gyvenimas prasidėtų, jisai

nebijotų". Verslininkų požiūriu, valdžios atstovai teigiamai turėtų vertinti jau vien tai, kad pats žmogus sugeba susikurti sau darbo vietą ir taip ne tik nereikalauja iš valstybės paramos, bet ir pats ją remia mokėdamas mokesčius: „O aš skaitau, jeigu žmogus turi kioskelį, jis yra patentininkas, jis dirba su šeima, kažką turi, tai irgi čia yra didelis valdžiai plusas. Jis ne našta valstybei yra iš tikrųjų jis nevaikšto po darbo biržas, neieško ten tų pašalpų – viskas. Kiekvienas žmogus yra didžiausias plusas, jeigu jis tikrai nori dirbti. Turėtų būti skatinama, tik eikit ir dirbkit“. Verslininkai mano, kad ieškant tinkamo problemos sprendimo būdo reikėtų atsižvelgti į teigiamą užsienio patirtį ir adaptuoti Lietuvoje jų taikomus modelius: „Tai nuvažiuokit, padarykit modelį kaip užsieny, nesunkus dalykas gi“. Tiriamųjų požiūriu, kitose šalyse yra kur kas palankesnė verslo aplinka, kuri didina verslininkų motyvaciją, neriboja jų veiklos: „Nu truputį galėtų pasižiūrėt pagal užsienio, sakykim, ten atidarytas įmones. Ten viskas lengviau. Paklauskite tų lietuvių, kurie yra atsidarę užsienį, nu bent jau paprasčiausi pavyzdžiai. Jie visi patenkinti ir tiesiog iš Lietuvos veža į užsienį prekes, jie gyvena, jie prekiauja, jie džiaugiasi, kad jų mokesčiai neužspaudžia. Tai jiems dar lieka didžioji dalis, o kas čia lieka? <...> Va toks va paprasčiausias pavyzdys, pasiimtų pavyzdį iš užsienio ir truputį viską čia palengvintų“.

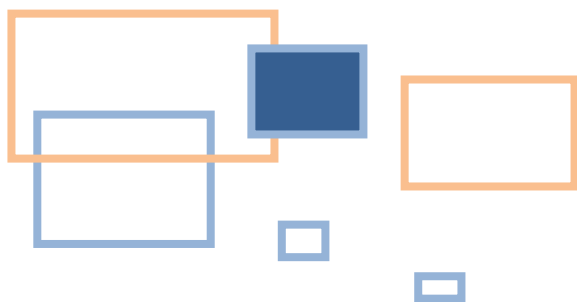
Be visų minėtų priemonių / veiksmų, tyrimo dalyviai taip pat teigė, kad norint gerinti verslo aplinką reikia stiprinti vietos verslo ir valdžios dialogą bei tikslingiau paskirstyti lėšas, jas nukreipiant į problematiškiausius sritis. Verta pastebėti, kad paskirstymo poreikį tiriamieji įžvelgia ne tik svarstydami finansavimo klausimus, bet ir kalbėdami apie verslo struktūros išsidėstymą konkrečioje geografinėje zonoje, mažinat konkurencijos mastus: Mes bijom labiausiai konkurencijos, nes jau esam kaip ir seniai įsikūrę, bijom kažko ateinančio iš šono. Pas mumis daug ko trūksta, bet jeigu ateitų, tai ateitų tik prekyba maisto prekėmis arba, sakykim, ten buvo 5 aludės ir nei vienos kavinės nėra. Ir iš tų 5 aludžių lieka viena, o kitos jau užsidarinėja <...> jei būčiau mūsų seniūnė, nežinau su kuo bendradarbiausiu ar su darbo birža, ar su verslo centru, bet sakyčiau, kad mano apylinkei reikia to ar to <...> Reikėtų, sakysim, gal kebabinės ar krautuvėlės ten kažkokios gėlių... Bet kad būtų viskas paskirstyta, sakykim, kad kiekvienas verslas nekentėtų nuo kito, kad būtų motyvacija į tą vietą ateit kažkam ir žinotų, kad jisai ten tikrai dirbs, užsidirbs“. Tiriamieji teigia, kad vietinis verslas taip pat neturi pakankamai išteklių, leidžiančių konkuruoti su rinkos monopoliais, kurie mažesniuose regionuose daugeliu atveju kelia įtampą smulkaus verslo subjektų veikloje.

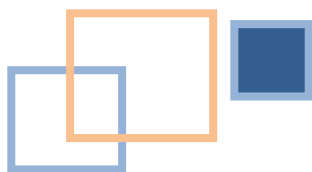
Diskusijoje dalyvavusių verslininkų taip pat buvo teiraujama, kaip jie vertina rajono ateities perspektyvas. Šiuo atveju informantų nuomonė buvo vienareikšmiška, atstovaujanti pesimistinį požiūrį bei nenumatanti teigiamų pokyčių: „Užsidarinės visi“, „Gerėt – tai tikrai nenusimato“. Verslininkai savo palaikomą poziciją grindžia regiono problematika, kuri daro įtaką bendrai verslo aplinkai: „Kol kas blogėja: masiškai žmonių mažėja ir jaučiasi mažesnė perkamoji galia. O mokesčių našta didėja, auga ant dirbančių ir perkamoji galia ryškiai mažėja. O tarkim žmonėms galimybė kažkokiu smulkiu verslu verstis, tai tiesiog yra neįmanoma. Kad jie susikurtų sau

darbo vietą yra neįmanoma“. Verslininkai pastebi, kad nors kuriamam verslui galima gauti paramą rengiant projektus, pastarieji dažnai pasižymi pernelyg aukštais reikalavimais. Tad siekiant pagreitinti ir palengvinti lėšų įsisavinimo procesą, pasak informantų, reikėtų paprastinti jų reikalavimus: „Jeigu kažkokį projektą prastumsi, sąžiningai viską išdėstęs ant popieriaus - nepraeisi. Turi būti primeluota, nes turi prašyti, kad turi įsigyti būtent naują įrangą, bet jūs duokit tų pinigų ir aš galiu su dėvėta įranga uždirbti tuos pinigus, dabar man reikia pasiimti 50 000 Lt, kad aš nusipirkčiau naują įrangą, nu kam to reikia? Aš galiu su 20 000 Lt išsiversti“.

Apibendrinant tiriamųjų požiūrius galima teigti, jog siekiant pagerinti Pakruojo r. sav. verslo aplinką reikėtų taikyti kompleksines priemones, kurios būtų ne tik tiesiogiai nukreiptos į verslo sektorių, bet ir apimtų kitų, susijusių sričių veiklos tobulinimą, pvz. švietimo ar socialinės paramos sistemas. Veiksniai, kurie galėtų tiesiogiai paveikti verslo sektoriaus būklę, tiriamųjų nuomone, turėtų būti glaudžiai susiję su įstatyminės bazės, mokesčių politikos pokyčiais bei efektyvesnių ir lengviau pritaikomų verslo rėmimo programoms diegimu. Tyrimo dalyviai taip pat mano, jog verslo aplinkos tvarumo didinimui yra labai svarbus verslo atstovų bei valdžios dialogo stiprinimas, leidžiantis skirtingoms grupėms atstovauti savo interesus.

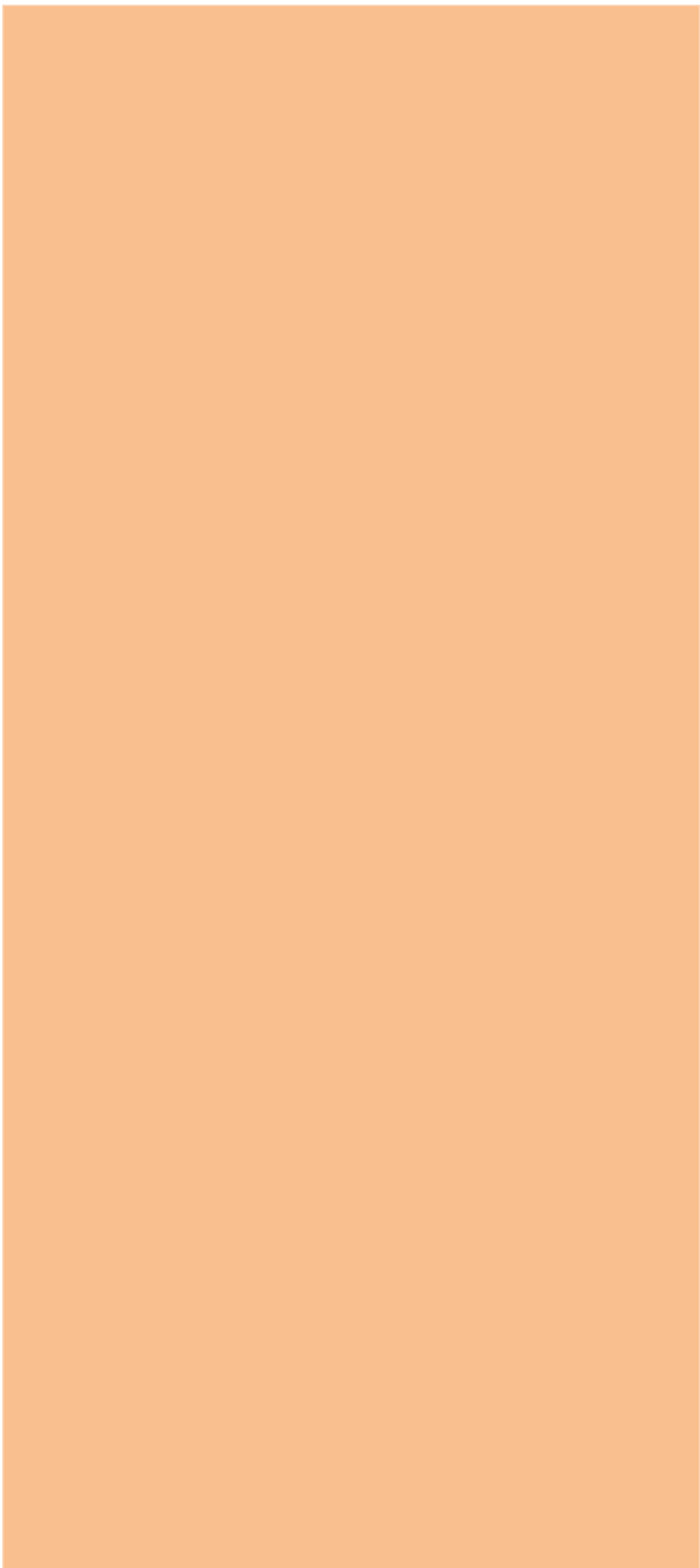
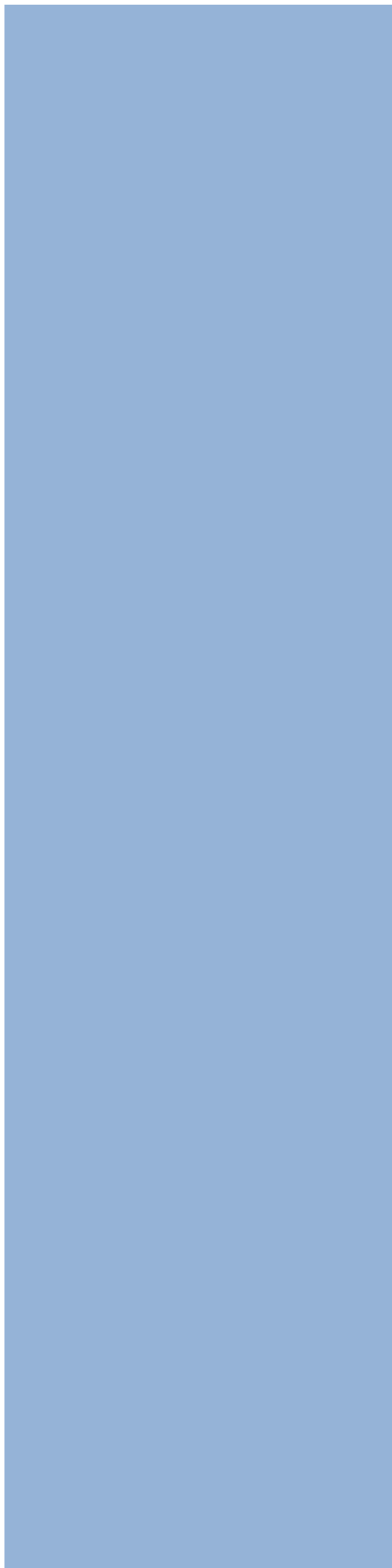

Pakruojo r. sav. verslo aplinka tyrimo dalyvių akimis pasižymi pakankamai sudėtinga situacija. Nors keletas informantų ją vertina palankiai, likę verslininkai atstovauja kritiškesnę požiūrį, išryškinantį problemines regiono sritis. Tiriamųjų teigimu, viena opiausių Pakruojo r. sav. problemų – darbo jėgos trūkumas, kylantis iš socialinės politikos netolygumų. Kaip teigia verslininkai, potencialūs darbuotojai prioritetą teikia pasyviai gyvenimui iš socialinių išmokų, net neieškodami integravimosi į darbo rinką galimybių. Tuo tarpu smulkus ir vidutinis verslas, tiriamųjų požiūriu, nėra pajėgus konkuruoti su valstybės teikiama parama, tad darbo jėgos trūkumo problema ne mažėja, o priešingai – auga. Be minėtos problemos, diskusijos dalyviai taip pat pateikė platų spektrą kitų, verslą neigiamai veikiančių veiksnių, pradedant įstatymine baze, mokesčių politika bei baigiant švietimo sistemos disfunkcijomis ar pramogų infrastruktūros apribojimais.

Kaip rodo tiriamųjų ištartys, verslo aplinkos tvarumui pakankamai didelę įtaką daro tarpinstitucinis bendradarbiavimas. Verslininkų teigimu, jų sąveika su vietos valdžios atstovais iš principo yra vertinama palankiai, tačiau norint didinti verslui teikiamų paslaugų kokybę, reikėtų daugiau dėmesio skirti aptarnaujančių specialistų kompetencijai, taip trumpinant sprendimų priėmimo laiką bei mažinant dokumentų rengimo proceso trukmę. Informantai vienareikšmiškai pasisako už verslo ir vietos valdžios atstovų susirinkimų organizavimą ir mano, jog tai padėtų ne tik didinti valdžios atskaitomybę, bet ir suteiktų aktualios informacijos. Tuo tarpu bendradarbiavimas su kitomis institucijomis yra vertinamas itin neigiamai. Verslininkai teigia, jog kai kurių institucijų veikla ir perdėta kontrolė bei požiūrio į verslą lankstumo trūkumas, apsunkina jų vykdomą komercinę veiklą.

Diskusijos dalyviai mano, kad verslo aplinkos situaciją galėtų pagerinti iš anksto numatytas bei kompleksiškas priemonių planas, apimantis tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai įtaką verslui darančių veiksnių stiprinimą. Visų pirma, pasak tiriamųjų, reikia koreguoti įstatymus, mažinti mokestinę naštą, apriboti socialinės paramos gavėjų ratą, taip didinant žmonių motyvaciją dirbti. Verslo atstovai teigia, kad daug dėmesio taip pat turėtų būti skiriama švietimo sistemai, kurios programos sugebėtų atliepti šiandieninius darbo rinkos poreikius. Diskusijos dalyviai yra linkę manyti, kad jeigu situacija išliks nepakitusi, Pakruojo r. sav. verslo aplinka taps itin nepalanki: dar labiau sumažės darbo jėgos pasiūla bei perkamoji gyventojų galia, o mokesčių našta guls ant mažesnio dirbančių gyventojų rato.

⁵ Tyrimo ataskaitoje naudojamų iliustracijų internetinės nuorodos:
2 psl. http://vector.me/browse/117014/business_people_and_urban_construction_silhouette
4 psl. <http://www.rotaryclubcamberley.org.uk/pages/PracticeInterviews.html>
9 psl. <http://www.focuspointglobal.com/blog/?Tag=focus%20group%20respondents>
13 psl. <http://xseeerede2012.blogspot.com/2012/01/cartoon-images-of-children-playing.html>

A low-angle photograph of two business professionals in suits shaking hands. The background features several modern skyscrapers with glass facades against a clear blue sky with a few wispy clouds. The perspective is looking up, making the buildings and the handshake appear to converge towards the top of the frame.

**PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS VERSLININKŲ IR
APLINKINIŲ RAJONŲ VERSLO ATSTOVŲ NUOMONĖS
TYRIMO ATASKAITA**

TURINYS

1. TRUMPAS TYRIMO APRAŠYMAS	3
2. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS VERSLO ATSTOVŲ NUOMONĖ BENDROJI INFORMACIJA	5
2.1. DABARTINĖS SITUACIJOS VERTINIMAS	7
2.2. VIEŠOJO SEKTORIAUS PARAMA VERSLUI	14
2.3. INFORMACIJA APIE GALIMAS INVESTICIJAS	22
3. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS APLINKINIŲ RAJONŲ VERSLO ATSTOVŲ NUOMONĖ	25
3.1. PAKRUOJO RAJONO VERSLO SITUACIJOS VERTINIMAS	28
IŠVADOS	34

A close-up photograph of two hands shaking in a firm grip. The hands are positioned vertically, with the fingers of the top hand wrapped around the fingers of the bottom hand. The skin is a natural, warm tone. The background is a soft, out-of-focus light blue and white. The image conveys a sense of agreement, partnership, or a deal being struck.

1. TRUMPAS TYRIMO APRĄŠYMAS

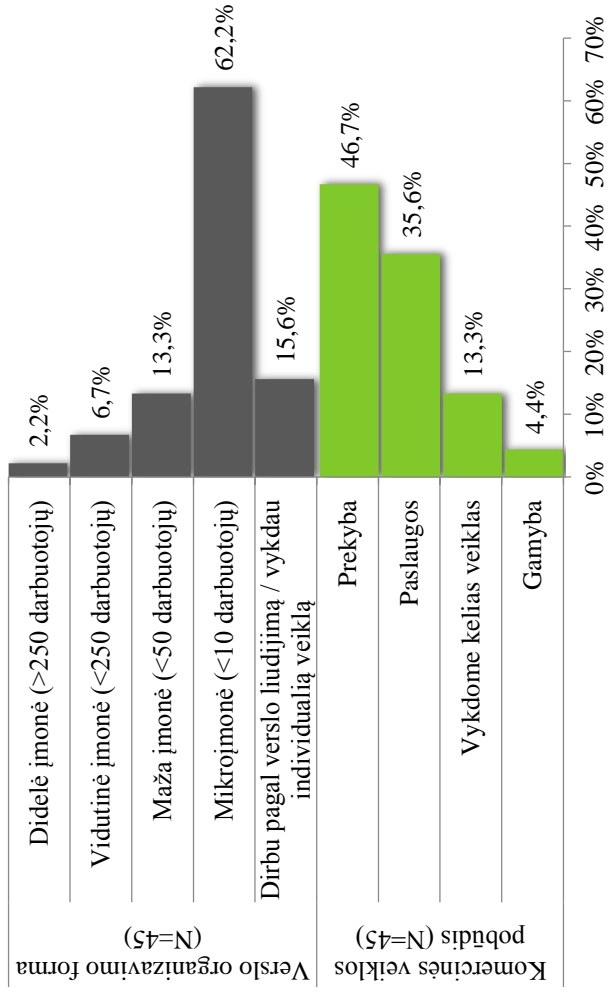
Trumpas tyrimo aprašymas

Tyrimo tikslas	Tyrimo metu siekiama atskleisti Pakruojo r. sav. verslo atstovų nuomonę apie šio regiono verslo aplinką, jos gerinimo kryptys bei iširti aplinkinių rajonų verslo subjektų nuomonę apie Pakruojo raj. sav. verslo aplinkos investicinių patrauklumą.
Tyrimo tikslinės grupės ir imtis	Pakruojo raj. sav. verslo atstovai (N=45); Pakruojo raj. sav. aplinkinių rajonų verslo atstovai (N=38)
Tyrimo metodas	Internetinė apklausa
Tyrimo vykdymo laikotarpis	2013 m. liepos mėn.

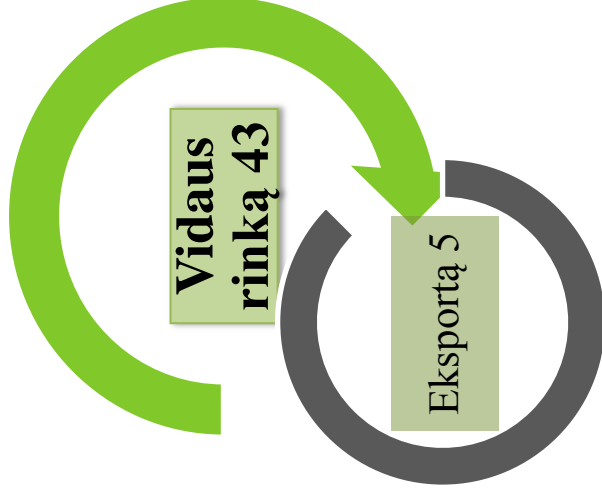
A close-up photograph of two hands shaking in a firm grip. The hands are positioned vertically, with the fingers interlocked. The person on the left is wearing a dark blue pinstriped suit sleeve, while the person on the right is wearing a solid dark blue suit sleeve. The background is a soft, out-of-focus light blue and white. The text '2. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS VERSLO ATSTOVŲ NUOMONĖ' is written vertically in white capital letters across the center of the image.

2. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS VERSLO ATSTOVŲ NUOMONĖ

Bendroji informacija apie respondentų vykdomą komercinę veiklą (N=45)

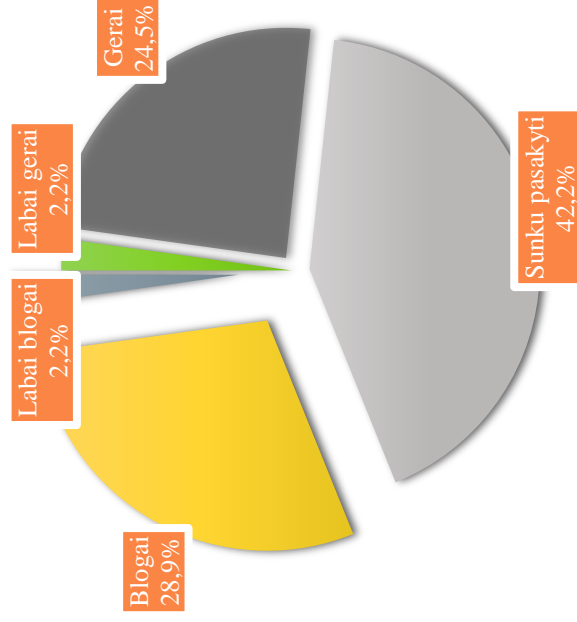
Respondentų komercinė veikla orientuota į (dažniai):

A close-up photograph of two hands shaking in a firm grip. The hands are positioned vertically, with the fingers interlocked. The person on the left is wearing a dark blue pinstriped suit sleeve, while the person on the right is wearing a solid dark blue suit sleeve. The background is a bright, out-of-focus white and light blue. The text '2.1. DABARTINĖS SITUACIJOS VERTINIMAS' is written vertically in white, bold, uppercase letters across the center of the hands.

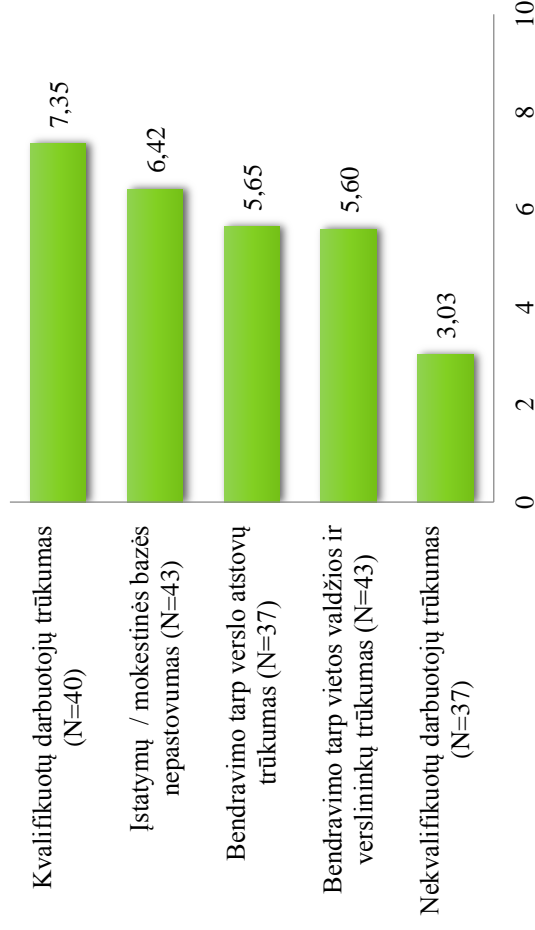
2.1. DABARTINĖS SITUACIJOS VERTINIMAS

Pakruojo rajono bendras verslo aplinkos vertinimas (N=45)

Daugumai verslo atstovų (42,2 proc.) buvo sunku įvertinti Pakruojo rajono bendrą verslo aplinką. Mažiau nei trečdalis (31,1 proc.) respondentų ją vertina blogai ir labai blogai. Likę tyrimo dalyviai yra linkę Pakruojo raj. verslo aplinką vertinti teigiamai - gerai ir labai gerai (26,7 proc.).

Pakruojo rajono verslininkų problemos aktualumo vertinimas (1 - labai neaktualu, 10 - labai aktualu)

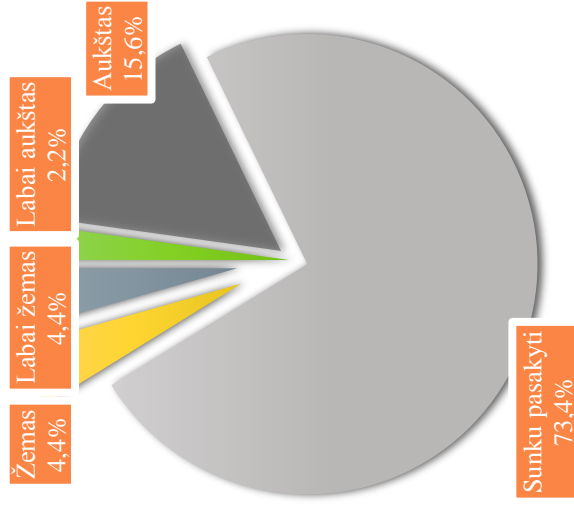

Tyrimo dalyvių nuomone, aktualiausias problemos Pakruojo rajono verslininkams yra: kvalifikuotų darbuotojų trūkumas (7,35) ir įstatymų / mokesčių bazės nepastovumas (6,42). Nekvalifikuotų darbuotojų trūkumą (3,03) apklausti tyrimo dalyviai traktuoja kaip mažiausiai aktualią problemą, vertinant problemines sritis iš pateikto sąrašo.

Respondentų nurodytos problemos, kurios apsunkina jų vykdomą komercinę veiklą

Suvaržymai, draudimai, netinkamas valdžios požiūris į verslą	• Suvaržymai, draudimai; Trūksta pagalbos iš valdžios institucijų; Dideli reikalavimai, o pagalbos jokios; Reikalavimų kaitaliojimai, nėra pastovumo; Valstybinių institucijų neatsakingas požiūris atsiskaitant už suteiktas paslaugas / prekes verslo įmonėms; Bazės trūkumas; Nesąžininga konkurencija su valdiškom įstaigom; Tiekėjų nesiskaitymas su mažom įmonėm, per didelis tikrinančių institucijų skaičius ir keliama per dideli reikalavimai; Vietos valdžios požiūris į smulkias įmones, stambių įmonių protegavimas, vėluojantys atsiskaitymai; Dažna įstatymų kaita; Nesąžininga konkurencija; Valdžios pasyvumas vykdam projektus. Nevykstanti daugiabučių renovacija. Probleminio rajono neįteisinimas; Požiūris į verslininkus - mes ne priešai.
Kvalifikuotų darbuotojų trūkumas	• Kvalifikuotų darbuotojų trūkumas (2k); Kvalifikuotų atsakymų į klausimus. Kultūringų išprususių darbuotojų trūkumas.
Mažėjantis gyventojų skaičius ir perkamoji galia	• Gyventojų skaičiaus mažėjimas; Klientų trūkumas; Maža gyventojų perkamoji galia ir sumažėjęs vartojimas; Mažėjantis gyventojų skaičius rajone (2k); Klientų trūkumas Pakruojo mieste; Rajono vartotojų perkamoji galia; Mažėjantis klientų skaičius.
Dideli mokesčiai, nesąžininga konkurencija	• Turto mokesčiai; Mokesčiai; Nekilnojamo turto mokesčiai; Patalpų išlaikymo mokesčiai; Nesąžiningą konkurencija; Per dideli mokesčiai; Aukšta dujų kaina; Ne visada sąžininga konkurencija.
Kita	• Laiko trūkumas; Paklauso trūkumas.

Pakruojo rajono savivaldybėje korupcijos lygio vertinimas (N=45)

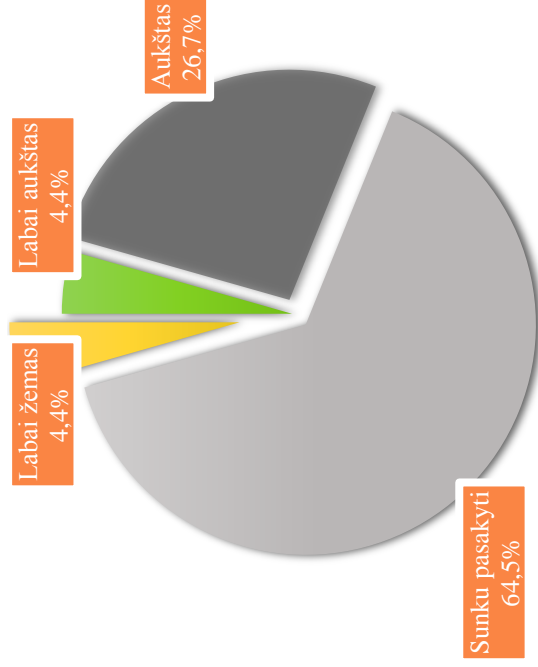

Respondentų manančių, kad Pakruojo raj. sav. korupcijos lygis yra aukštas ir labai aukštas, argumentai:

- Viskas remiasi į pažintis.
- Sprendimai pritaikomi kai kuriems susijusiems su taryba asmenims.
- Dauguma savivaldybės darbuotojų vienos partijos nariai.
- Konkursus pareigoms užimti paprastai laimi ne kompetentingi, o susiję su valdančiąją dauguma pretendentai.
- Visos gerai apmokamos, ar vietos, kur mažos darbų apimtys užimtos giminių ir artimųjų bei visai pažįstamų, tai ne argumentai, o kalbos sklindančios mažame miestelyje, konkursai ir kiti dalykai, mes neatsilikame nuo visos Lietuvos korupcinio lygio.
- Manau, kad vidutinės ir stambios įmonės, kurios dažniausia rajone laimi darbų konkursus su korupcija susiduria dažniau, nei smulkios.

Didžioji dauguma atstovų (73,4 proc.) negalėjo įvertinti Pakruojo rajono savivaldybės korupcijos lygio. Visgi, labai maža dalis (17,8 proc.) respondentų nurodė, kad Pakruojo rajono savivaldybėje korupcijos lygis yra aukštas ir labai aukštas.

Pakruojo rajono savivaldybėje biurokratijos lygio vertinimas (N=45)

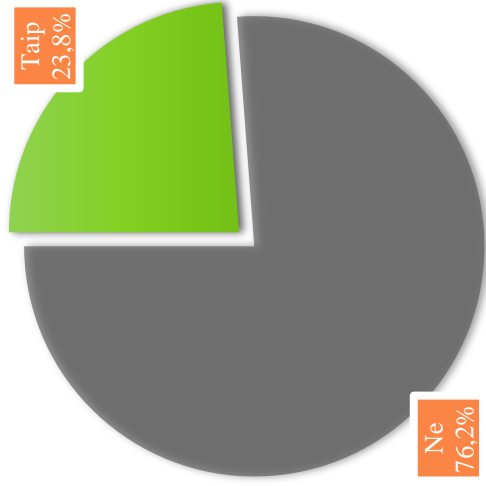

Respondentų, manančių, kad Pakruojo raj. sav. biurokratijos lygis yra aukštas ir labai aukštas, argumentai:

- Daug valdininkų, bet mažai naudos.
- Labai ilgai sprendžiamos problemos. Darbuotojai kratosi bet kokios atsakomybės (kad tik netektų už ką nors atsakyti).
- Patys nežino daug įstatymų, ko pasekoje reikia varstyti papildomai kabinetų duris. Sėdi per ilgai šiltose kėdėse. Nėra atsakomybės už atliktus darbus. Nėra ilgalaikės strategijos rūpintis jaunimu, sportu, kultūra, švietimu.
- Sėdi dėl sau šiltų vietų. Negaliu pakomentuoti iš kelinto jie laikmečio.
- Labai daug dokumentų tvarkyti per labai trumpą laiką ir daug kainuoja.
- Pas mus niekas nesikeičia nuo tarybinių laikų, tad ir korupcija ne naujas darinys.
- Kompetencijos trūkumas savivaldybės darbuotojų.
- Abejingas, atsainus vidurinės grandies valdininkų požiūris į rajono gyventojus, verslininkus. Nemandagus aptarnavimas. Nuolatinis siuntinėjimas po kabinetus bijant atsakomybės už sprendimus. Visiškas atsakomybės nebuvimas prieš verslininkus už savo sprendimus.
- Manau, kad tokiam mažame rajone kaip Pakruojis, ryškiai yra per didelis darbuotojų skaičius tuose „rūmuosė“. Nėra noro padėti žmogui, o tik kad popieriai būtų tvarkoje.

Daugumai (64,5 proc.) verslininkų buvo sunku įvertinti biurokratijos lygį rajone. Tačiau, mažiau nei trečdalis respondentų (31,1 proc.) nurodė, kad Pakruojo rajono savivaldybėje biurokratijos lygis yra aukštas ir labai aukštas.

Atsakymų į klausimą „Ar Jūsų įmonė susiduria su darbuotojų stygiumi?“ pasiskirstymas (N=42)

Darbuotojai, kurių labiausiai pasigenda apklausoje dalyvavę verslininkai:

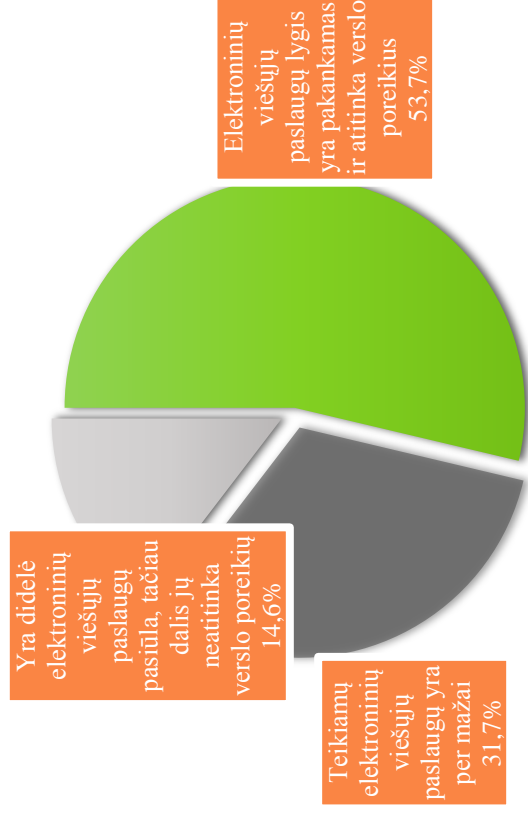
- Kvalifikuotų prekybininkų
- Maisto gamybos technologų
- Pardavėjų
- Kvalifikuoto D kategorijos vairuotojo
- Inžinerinio išsilavinimo
- Kvalifikuotų ir norinčių dirbti - virėjų, pardavėjų, barmenų, buhalterių
- Vadybos specialistų: pardavėjų - konsultantų, kvalifikuotų statybininkų
- Medienos apdirbimo
- Baldininkų

Dauguma (76,2 proc.) respondentų nurodė, kad jų įmonė nesusiduria su darbuotojų stygiumi, tuo tarpu mažiau nei ketvirtadalis (23,8 proc.) verslo atstovų nurodė, jog jiems trūksta darbuotojų.

A close-up photograph of two hands shaking in a firm grip. The hands are positioned vertically, with the fingers interlaced. The person on the left is wearing a dark blue pinstriped suit sleeve, while the person on the right is wearing a solid dark blue suit sleeve. The background is a bright, out-of-focus white and light blue. The text '2.2. VIEŠOJO SEKTORIAUS PARAMA VERSLUI' is written vertically in white, bold, uppercase letters across the center of the hands.

2.2. VIEŠOJO SEKTORIAUS PARAMA VERSLUI

Atsakymų į klausimą „Kaip vertinate verslui teikiamas savivaldybės organizuojamas elektronines viešąsias paslaugas?“ pasiskirstymas (N=41)

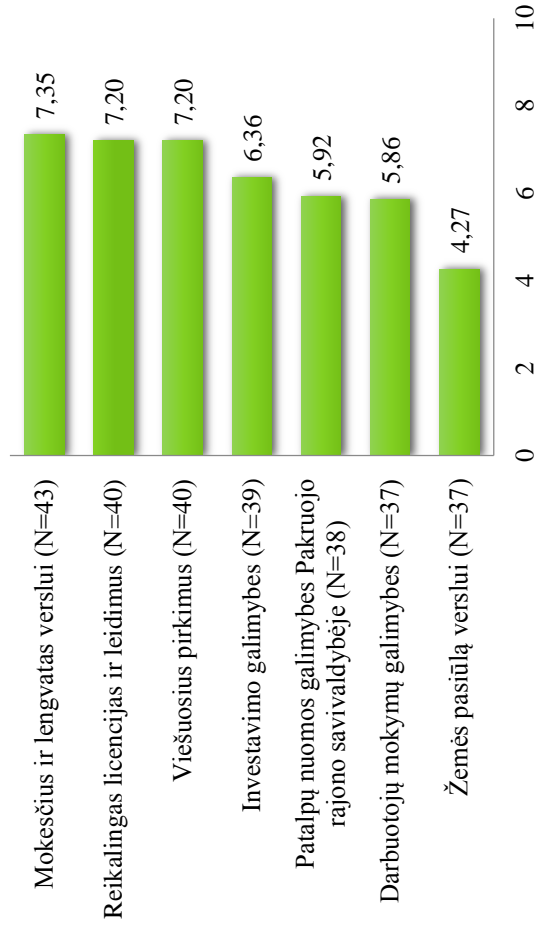

Elektroninės viešosios paslaugos, kurių pasigenda verslo atstovai:

- Informacijos.
- Daugiau dirba finansininkė.
- Informacijos apie planuojamus darbus ir atliktus darbus. Galbūt verslas galėtų padėti tam tikrų problemų sprendime.
- Geriausiai tiesiogiai eiti į savivaldybę.
- Licencijų išdavimas.
- Realiai elektroninės viešosios paslaugos Pakruojo rajone neveikia. Informacijos reikalingos verslui minimaliai, absoliučiai netobula informacijos pateškos sistema. Pabandykit atrasti tarybos sprendimą, nežinodami jo numerio.

Daugiau nei pusė (53,7 proc) tyrimo dalyvių teigė, jog Pakruojo rajono savivaldybėje elektroninių viešųjų paslaugų lygis yra pakankamas ir atitinka verslo poreikius. Tačiau taip pat daugiau kaip trečdalis verslininkų (31,7 proc.) nurodė, kad elektroninių viešųjų paslaugų yra per mažai.

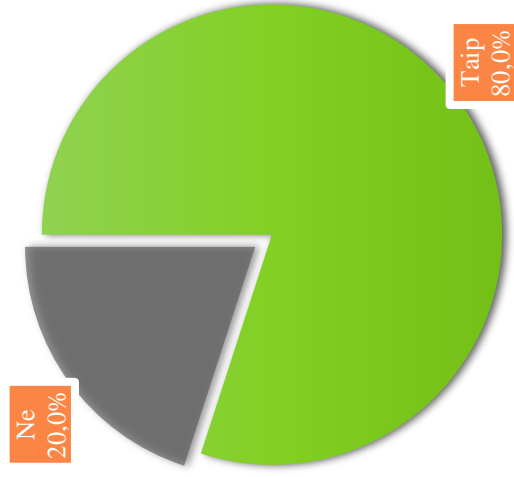
Informacija, kurios verslo atstovams reikėtų iš Pakruojo raj. savivaldybės (1 - visiškai nereikėtų, 10 - labai reikėtų)

Tyrimo dalyvių nuomone, jiems labiausiai reikalinga yra informacija apie mokesčius ir lengvatas verslui (7,35), licencijas ir leidimus (7,20) bei viešuosius pirkimus (7,20). Mažiau reikalinga informacija respondentai laiko žemės pasiūlą verslui (4,27).

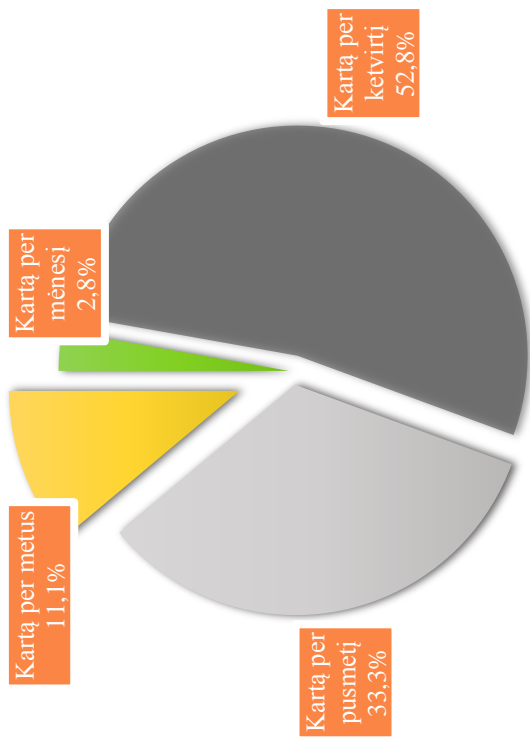
„Kita“ variantą pasirinkęs respondentas nurodė, kad reikalingiausia būtų „nuolatinė verslo ir valdžios diskusija“.

Atsakymų į klausimą „Ar reikalingi savivaldybės darbuotojų ir verslo atstovų susirinkimai verslo aplinkai gerinti Pakruojo rajone?“ pasiskirstymas (N=45)

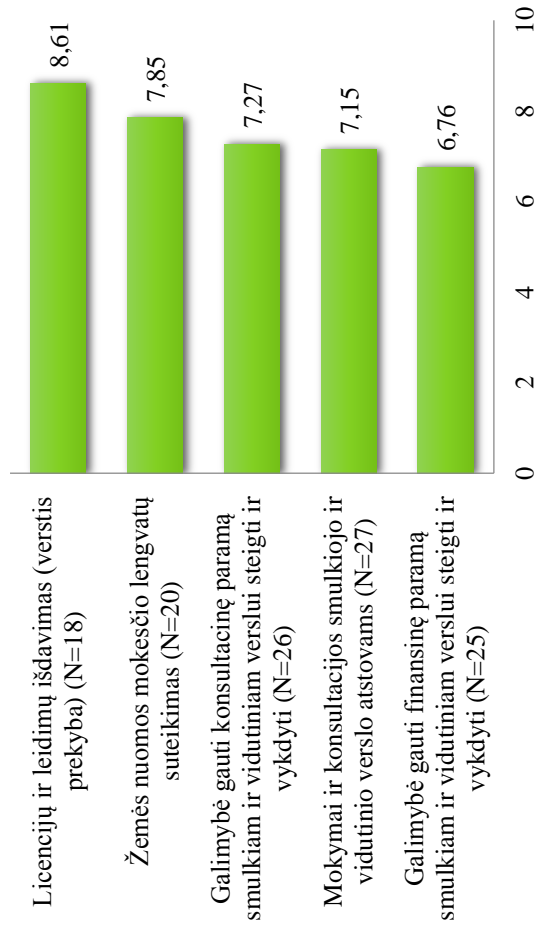
Didžioji dauguma (80,0 proc.) tyrimo dalyvių mano, jog reikia organizuoti savivaldybės darbuotojų ir verslo atstovų susirinkimus verslo aplinkai rajone gerinti.

Atsakymų į klausimą „Kaip dažnai reikėtų savivaldybei rengti susitikimus su verslo atstovais?“ pasiskirstymas (N=36)

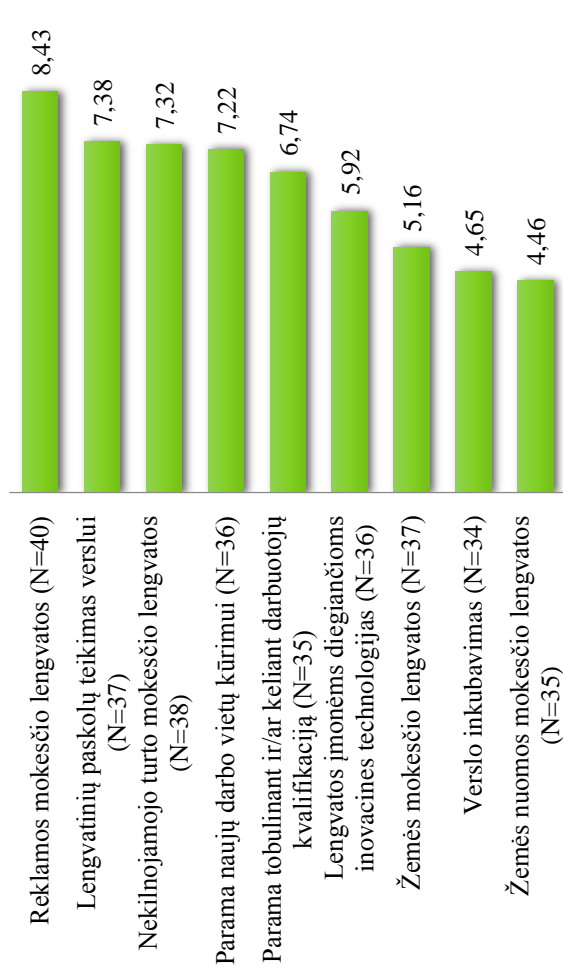
Daugiau nei pusė verslo atstovų (52,8 proc.) nurodė, kad susitikimus reikėtų rengti kartą per ketvirtį arba kartą per pusmetį (33,3 proc.).

Pakruojo rajono savivaldybės teikiamų paslaugų verslui vertinimas (1 - labai blogai, 10 - labai gerai)

Tyrimo dalyviai palankiausiai vertina šias Pakruojo raj. sav. teikiamas paslaugas: licencijų ir leidimų išdavimą (8,61) ir žemės nuomos mokesčio lengvatų suteikimą (7,85). Nepalankiausiai vertinama galimybė gauti finansinę paramą smulkiam ir vidutiniam verslui steigti ir vykdyti (6,76).

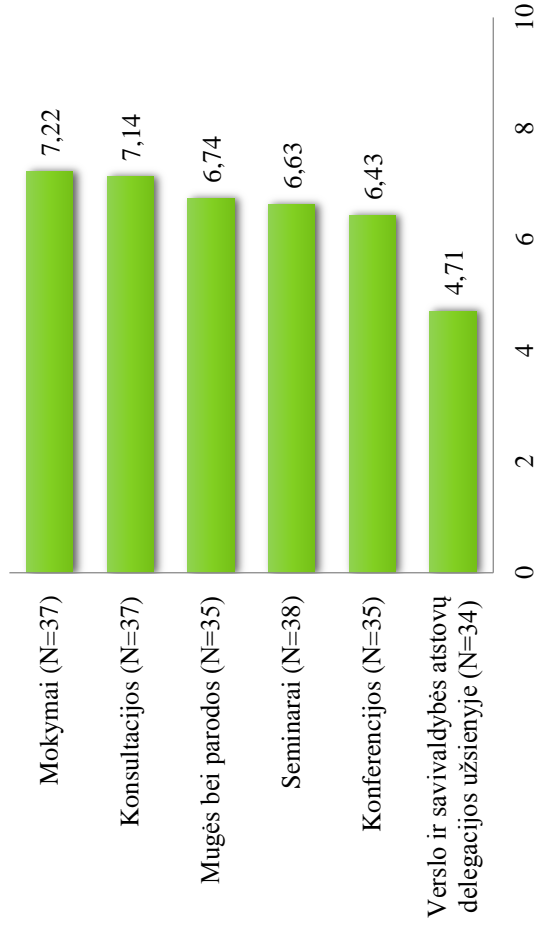
Lengvatų ir paramos naudingumo vertinimas (1 - visiškai nenaudingos, 10 - labai naudingos)

Tyrimo dalyvių nuomone, naudingiausias lengvatos ir parama verslui būtų: reklamos mokesčio lengvatos (8,43), lengvatinių paskolų teikimas verslui (7,38), nekilnojamojo turto mokesčio lengvatos (7,32) ir parama darbo vietų kūrimui (7,22). Mažiausiai naudingomis respondentai laiko žemės nuomos mokesčio lengvatas (4,46) ir verslo inkubavimą (4,65).

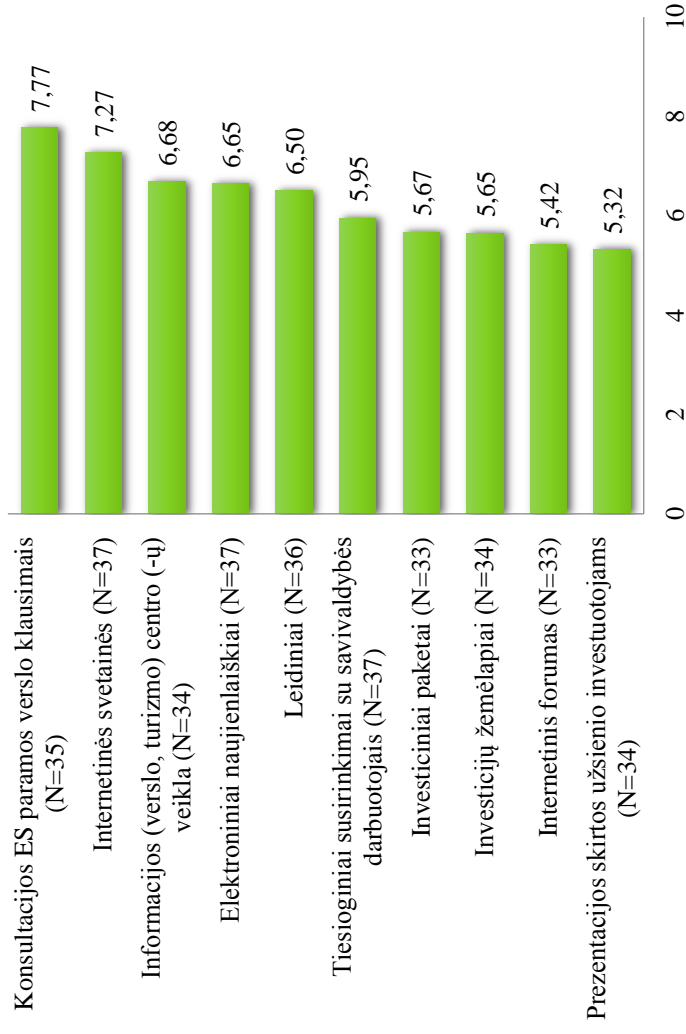
„Kita“ variantą pasirinkę 3 respondentai nurodė, kad „Pageidauja, jog būtų pigesnė reklama“ bei teigė, kad „Lengvatomis pagal darbo specifiką nesinaudojo“ ir „Jokių lengvatų nesą gavę“.

Renginių verslo sektoriui naudingumo vertinimas (1 - visiškai nenaudinga, 10 - visiškai naudinga)

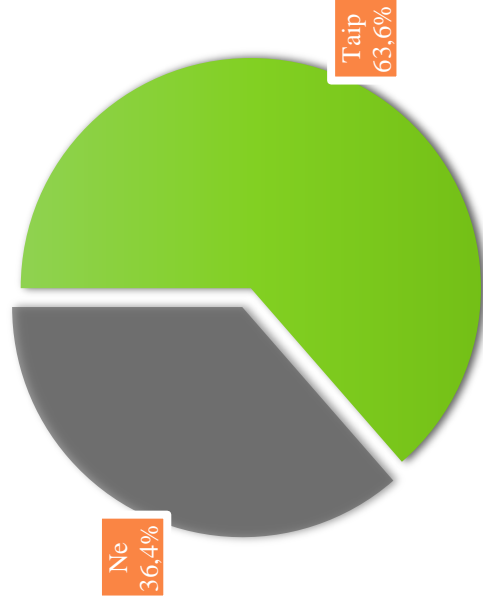
Tyrimo dalyvių nuomone, verslo sektoriui būtų naudingiausi šie renginiai: mokymai (7,22) ir konsultacijos (7,14). Mažiausiai naudingomis respondentai laiko verslo ir savivaldybės atstovų delegacijas užsienyje (4,71).

Informacijos apie verslo galimybes sklaidos naudingumo vertinimas (1 - visiškai nenaudinga, 10 - labai naudinga)

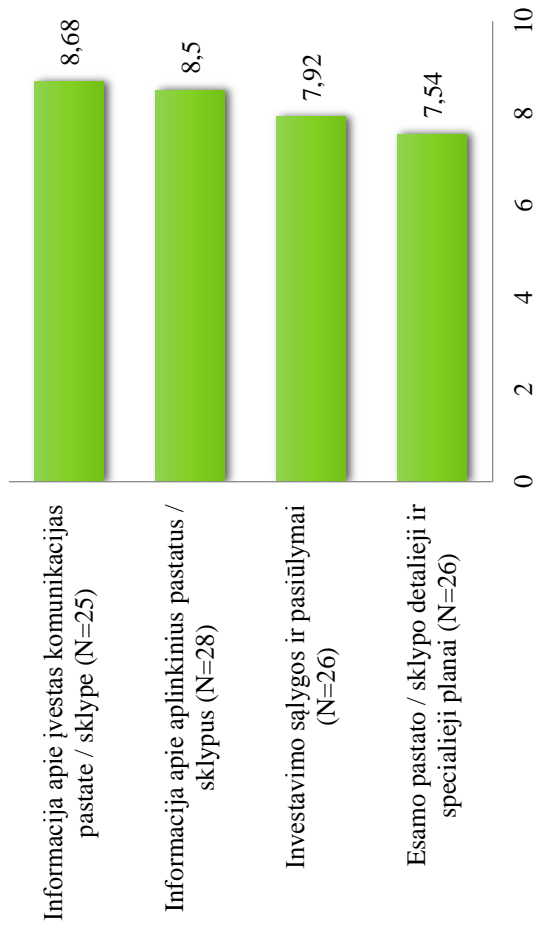
Tyrimo dalyvių nuomone, skleisti informaciją apie verslo galimybes, naudingiausia būtų konsultuojant ES paramos verslui klausimais (7,77) ir internetinėse svetainėse (7,27). Mažiausiai naudingomis respondentai laiko prezentacijas, skirtas užsienio investuotojams (5,32).

Atsakymų į klausimą „Ar Jums reikalinga informacija Pakruojo rajono savivaldybės tinklalapyje www.pakruojis.lt apie laisvus komercinės paskirties sklypus ir privatizuojamus objektus Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje?“ pasiskirstymas (N=44)

Dauguma (63,6 proc.) verslo atstovų nurodė, jog jiems yra reikalinga informacija tinklalapyje www.pakruojis.lt. apie laisvus komercinės paskirties sklypus ir privatizuojamus objektus rajono teritorijoje.

Informacijos apie laisvus pastatus / sklypus naudingumo vertinimas (1 - visiškai nenaudinga, 10 - labai naudinga)

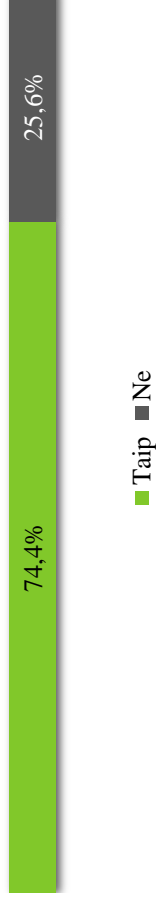

Tyrimo dalyvių nuomone, naudingiausia būtų informacija apie įvestas komunikacijas pastate / sklype (8,68) ir informacija apie aplinkinius pastatus / sklypus (8,50). Mažiausiai naudinga informacija respondentai laiko apie esamo pastato / sklypo detalesius ir specialiuosius planus (7,54).

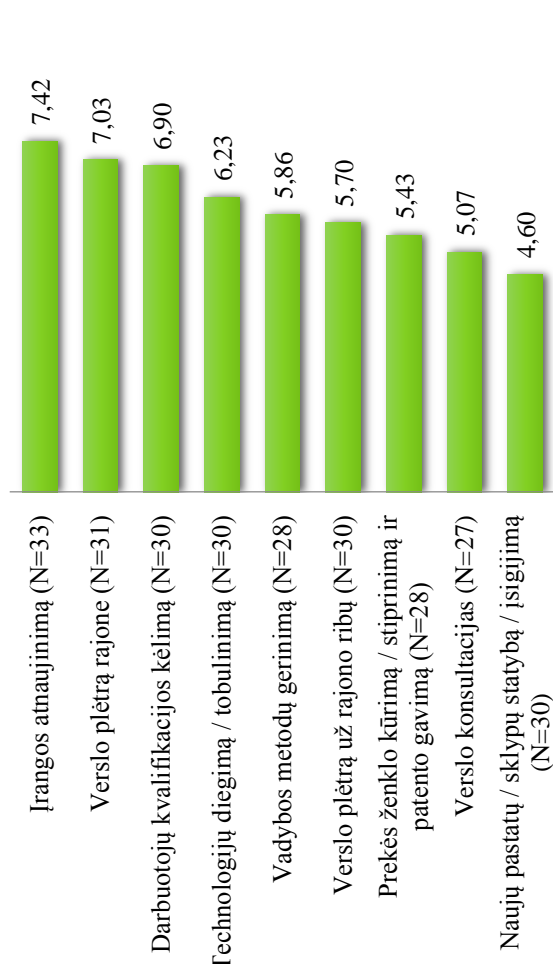
A close-up photograph of two hands shaking in a firm grip. The hands are positioned vertically, with the fingers interlocked. The person on the left is wearing a dark blue pinstriped suit sleeve, while the person on the right is wearing a solid dark blue suit sleeve. The background is a bright, out-of-focus white and light blue. The text '2.3. INFORMACIJA APIE GALIMAS INVESTICIJAS' is written vertically in white, bold, uppercase letters across the center of the hands.

2.3. INFORMACIJA APIE GALIMAS INVESTICIJAS

Atsakymų į klausimą „Ar per ateinančius 5 metus planuojate investuoti į savo komercinę veiklą?“ pasiskirstymas (N=43)

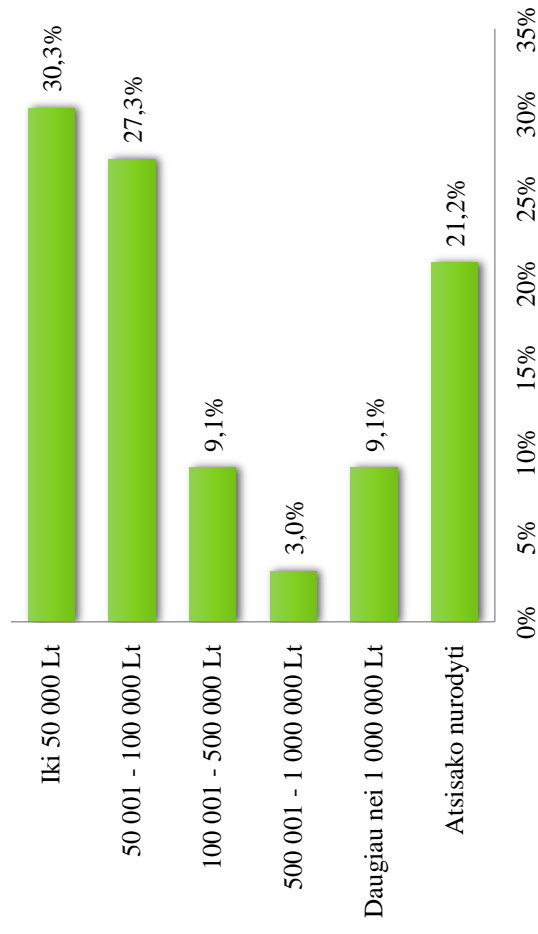

Atsakymų į klausimą „Į kurias sritis planuojate investuoti per ateinančius 5 metus“ pasiskirstymas (1 - planuojamos mažiausios investicijos, 10 - planuojamos didžiausios investicijos)

Tyrimo dalyvių teigimu, per ateinančius 5 m. didžiausias investicijas jie planuoja skirti įrangos atnaujinimui (7,42) ir verslo plėtrai rajone (7,03). Mažiausias – naujų pastatų / sklypų statybai ir įsigijimui (4,60).

Atsakymų į klausimą „Kokios apimtys investicijas planuojate į savo verslo plėtrą 5 m. laikotarpyje?“ pasiskirstymas (N=33)

Daugiau kaip trečdalis apklaustų verslininkų (30,3 proc.) į verslo plėtrą 5 m. perspektyvoje planuoja ne didesnes kaip 50 000 Lt investicijas.

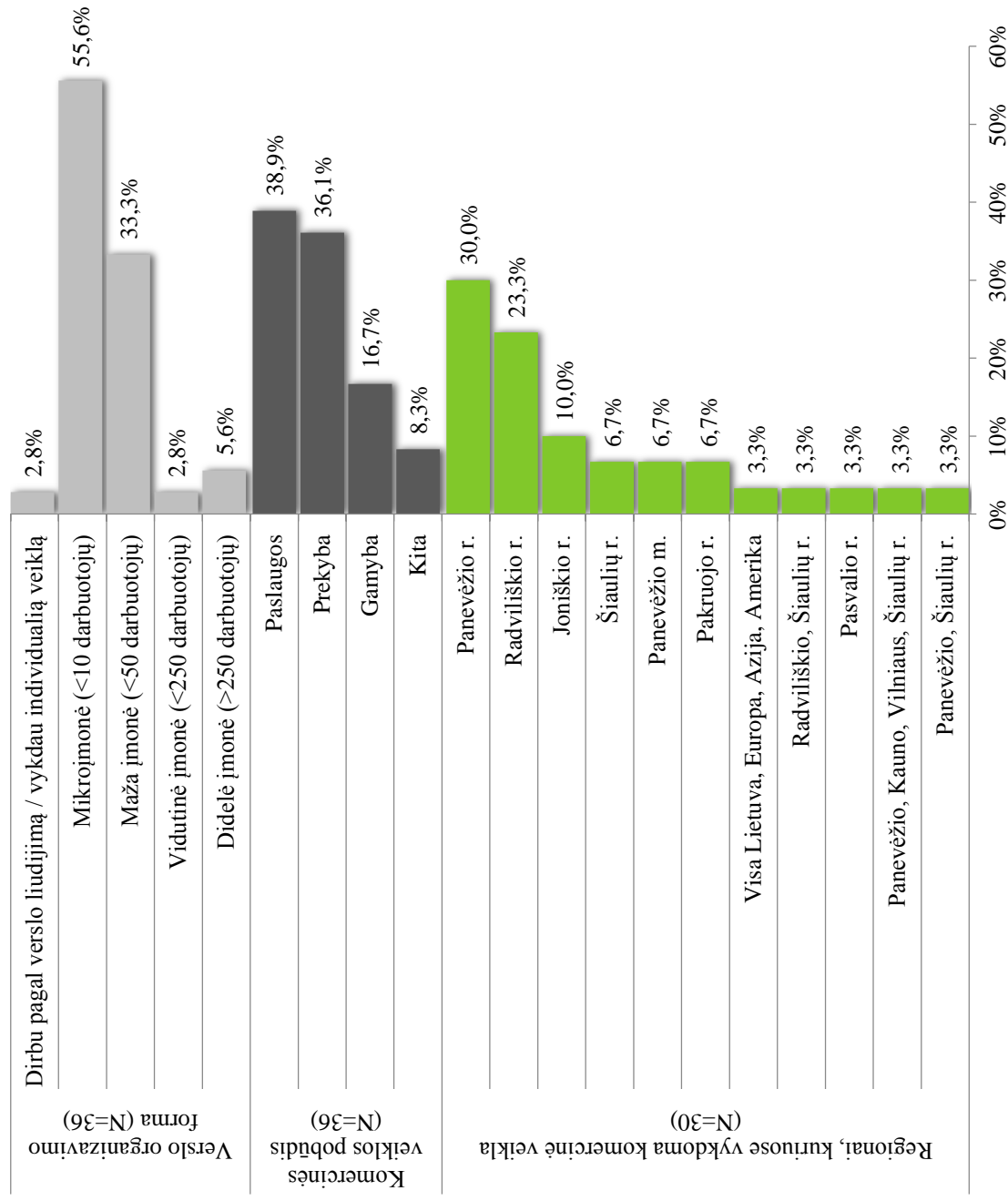
**Respondentų pasiūlymai,
pastabos, komentarai skirti
verslo aplinkai Pakruojo
rajonso savivaldybėje gerinti**

- Valdininkai turi kelti savo kvalifikaciją ne popieriniais aukštojo mokslo diplomais, o realiomis žiniomis, kad nuėjus pasikonsultuoti, nereikėtų aiškinti, ką reiškia tokie verslo terminai - kaip marketingas, rinka, birža, marža ir t.t.
- Lengvatų suteikimas.
- Jei pasikeistų daugumos savivaldybėje dirbančių požiūris į dirbančius versle ir savivaldos darbuotojai pradėtų dirbti žmonėms gal tada neatrodytu, kad rajono savivaldybe yra atskira respublika. Dauguma svarbių klausimų būtų galima spręsti konsultuojant.
- Mažiau apkalbėti kitus ir žiūrėti savo daržą.
- Daugiau bendrauti ir su smulkaus verslo atstovais.
- Kuo daugiau padėkit verslui, o mes atsirinksim kas mums naudinga.
- Daugiau atsigręžti į žmogų, į verslininkus.
- Savivalda per mažai turi galių padėti verslui dėl nepalankių Lietuvos Respublikos įstatymų šioje srityje.
- Nuolatinis valdžios ir verslo (ypač smulkaus) bendravimas, problemų kėlimas ir jų sprendimo būdų ieškojimas. Valdininkų kuruojančių verslą rajone kompetencijos kėlimas. Elektroninių paslaugų diegimas, tai mažintų biurokratiją ir korupciją;
- Savivaldybė privalo aktyviau imtis konkrečių priemonių skatinant pridėtinės vertės kūrimą. Yra puikiu pvz. Lietuvoje, tarkim N. Akmenė.

A close-up photograph of two hands shaking in a firm grip. The hands are positioned vertically, with the fingers interlaced. The person on the left is wearing a dark blue pinstriped suit sleeve, while the person on the right is wearing a solid dark blue suit sleeve. The background is a soft, out-of-focus light blue and white. The text is overlaid on the center of the hands.

**3. PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS APLINKINIŲ RAJONŲ VERSLO
ATSTOVŲ NUOMONĖ**

Bendroji informacija apie respondentų vykdomą komercinę veiklą

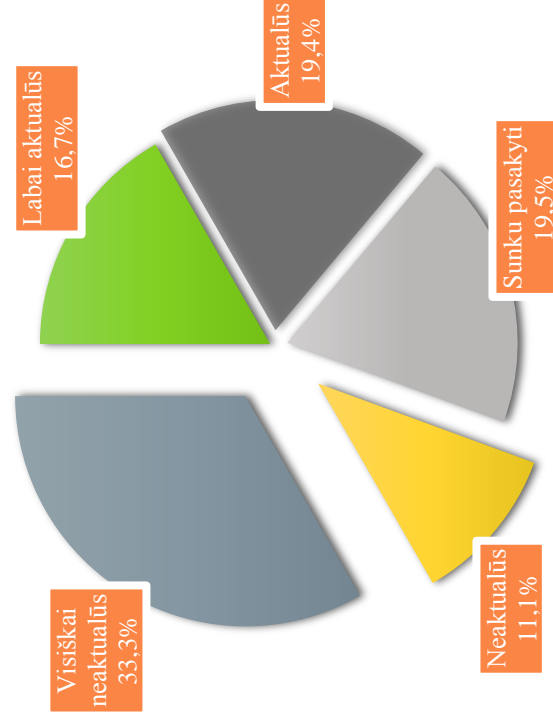
Respondentų nurodytos komercinės veiklos

Veiklos pobūdis		Sritis	Kiek kartų paminėta
Paslaugos	„Atliekų tvarkymas“, „Mechaninis apdirbimas“, „Vestuvinių ir proginių rūbų nuoma“, „Laidojimo paslaugos“, „Vairavimo mokykla“, „Vertimas“, „Lengvųjų automobilių aptarnavimas ir remontas“, „Autoservas“, „Kompiuterių servisas“, „Visuomeninis maitinimas“, „Automobilių prekyba ir remontas“, „Transportas, suvirinimo aparatūros remontas“, „Leidyba“, „Spaustuvės paslaugos“, „Nekilnojamojo turto tvarkyba už atlygį ir pagal sutartį“, „Konsultacijos“.		16
Prekyba	„Maisto“, „Mažmeninė“, „Statybos“, „Kavinės“, „Statybinės medžiagos, baigiamieji statybos darbai“, „Alyva ir tepalai“, „Didmeninė prekyba - mediniai durų elementai“, „Statyba ir medžiagos“, „IT technologijos“, „Autodalyš“, „Metalų suvirinimo ir pjovimo įranga, mašinos, robotizuotos linijos“, „Metalų prekyba“, „Elektros įranga: laidai, kabeliai, šviestuvai, lempos, instaliacinės medžiagos, jutikliai, varikliai, dyzelgeneratoriai, skydai, transformatoriai...“, „Elektrotechnika“.		14
Gamyba	„Baldų gamyba“, „Reklama“, „Dantų protezų gamyba“, „Gaminiai iš lakštinio plieno, aliuminio, nerūdijančio plieno“, „Medžiagų gamyba“, „Tara ir pakuotė“, „Elektrotechnika“.		7
Kita	„Kadastriniai matavimai“, „Žiniasklaidos priemonė“, „Periodinė spauda“, „Netradicinis verslas tarp miesto ir kaimo...“.		4

A close-up photograph of two hands shaking in a firm grip. The hands are positioned vertically, with the fingers interlocked. The person on the left is wearing a dark blue pinstriped suit sleeve, while the person on the right is wearing a dark blue solid-colored suit sleeve. The background is a bright, out-of-focus white and light blue. The text '3.1. PAKRUOJO RAJONO VERSLO SITUACIJOS VERTINIMAS' is written vertically in white, bold, uppercase letters across the center of the image.

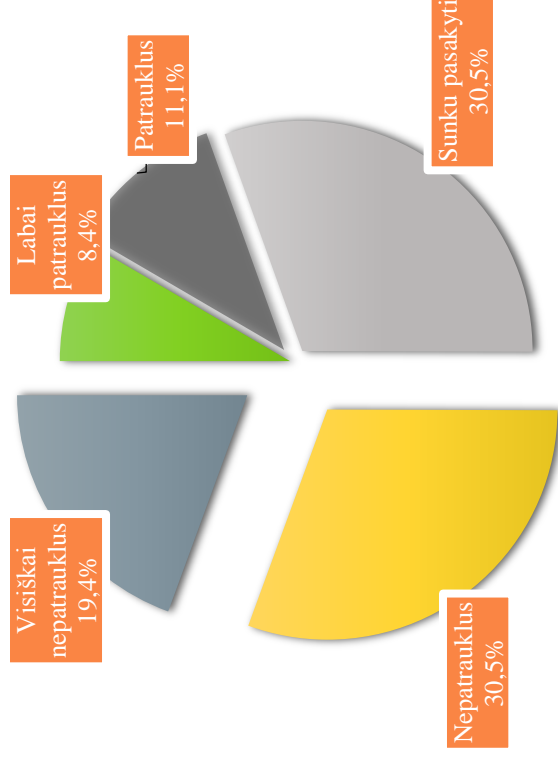
3.1. PAKRUOJO RAJONO VERSLO SITUACIJOS VERTINIMAS

Atsakymų į klausimą „Ar Jums aktualūs procesai (darbo jėgos, infrastruktūros pokyčiai, investiciniai projektai ir pan.) vykstantys Pakruojo rajono verslo aplinkoje?“ pasiskirstymas (N=36)

Pakruojo rajono savivaldybės verslo aplinkoje vykstantys procesai daugumai (44,4 proc.) respondentų neaktualūs ir visiškai neaktualūs. Priešingai teigė daugiau kaip trečdalis respondentų (36,1 proc.).

Atsakymų į klausimą „Kaip vertinate Pakruojo rajono patrauklumą investicijoms ir verslo plėtrai?“ pasiskirstymas (N=36)

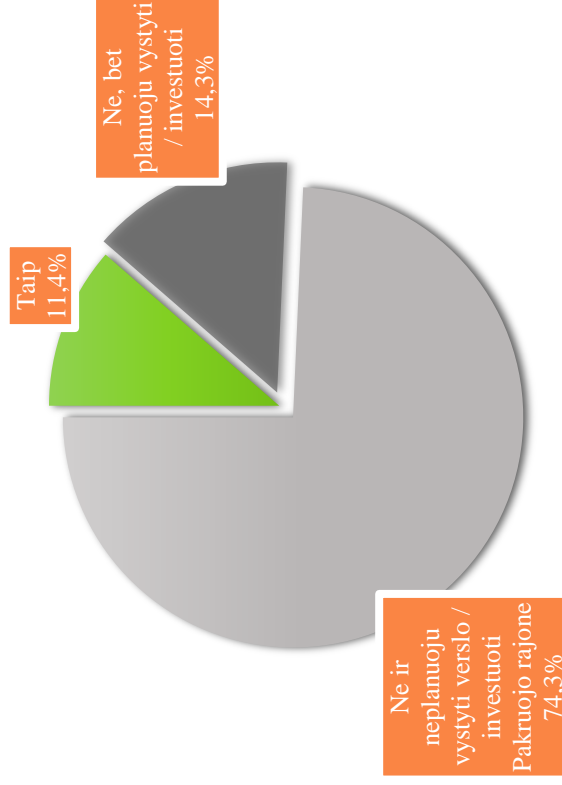

Pusės apklaustųjų manymu (49,9 proc.), Pakruojo rajonas nėra patrauklus verslo investicijoms ir plėtrai. Vos penktadalis respondentų (19,5 proc.) laiko Pakruojo rajono verslo aplinką patrauklia.

Atsakymų į klausimą „Kaip vertinate Pakruojo rajono patrauklumą savo verslo atžvilgiu?“ pasiskirstymas (N=13)

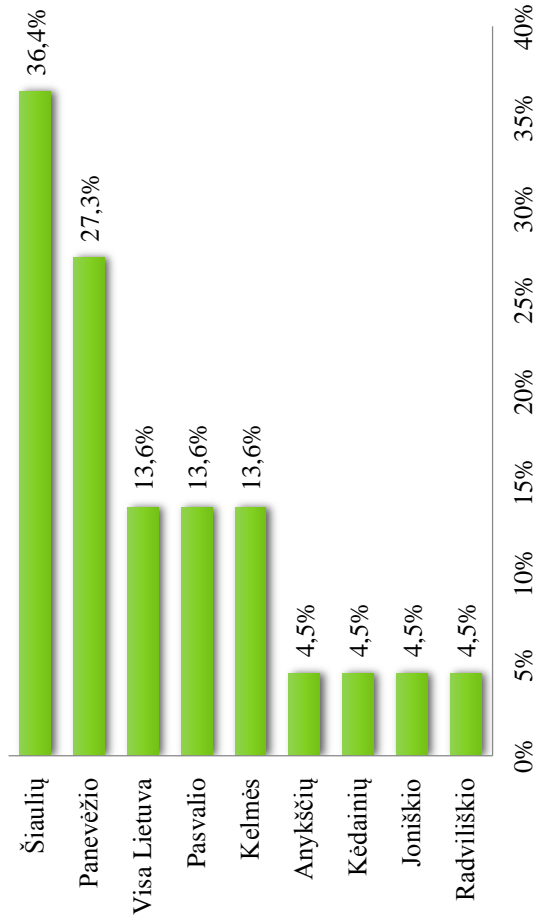
Teiginiai	
PRIVALUMAI	Maži miesteliai anksčiau ar vėliau įgaus vertę, grįš žmonės iš didmiesčių, kadangi nuo to jie pavargs anksčiau ar vėliau.
	Ne maža dalis pastovių klientų yra iš Pakruojo rajono.
	Gerai, mažesnė konkurencija, yra pakankamai stambių įmonių; šiaip jau, mažas rajonas.
	Tai kaimyninis rajonas, kuris mano akimis daug dėmesio skiria gamtos apsaugai, infrastruktūros gerinimui.
	Ganėtinai mažas miestas, maža perkamoji galia.
	Dideli reikalavimai biurokratinėse struktūrose.
	Prastai. Trūkumai (kiek teko girdėti): Pakruojo maisto ir veterinarijos tarnyba pastoviai peržengia proto ribas.
	Mažas patrauklumas.
	Dėl didelės konkurencijos ir atstumo, verslo vystyti Pakruojo raj. negaliu.
	Atsižvelgiant į mūsų įmonės profilį, labai maža rinka.
	Toli nuo Panevėžio.
	Daug neįsisavintų ir neišplėtotų verslo krypčių.
	Kiekvienas rajonas turi savo privalumų ir trūkumų. Svarbu, kad žmonės norėtų dirbti, o ne pragėrinėti pašalpas.
TRŪKUMAI	

Atsakymų į klausimą „Ar šiuo metu vystote verslą / esate investavę Pakruojo rajone?“ pasiskirstymas (N=35)

Didžioji dauguma (74,3 proc.) verslininkų šiuo metu nevysto verslo ir nėra investavę Pakruojo rajone. Tik labai maža dalis (11,4 proc.) respondentų šiuo metu vykdo komercinę veiklą Pakruojo rajone.

Atsakymų į klausimą „Koks aplinkinis rajonas yra patraukliausias Jūsų verslo plėtrai?“ pasiskirstymas (N=22)

Verslininkams patraukliausi verslo plėtrai yra Šiaulių (36,4 proc.) bei Panevėžio (27,3 proc.) rajonai.

Respondentų nurodytos priežastys, kodėl nurodytus aplinkinius rajonus laiko patraukliausiais verslo plėtrai (N=23)

Apibendrinantys teiginiai	Komponentės (respondentų kalba netaisyta)	Kiek kartų paminėta
Lankstesnė rinkta, didesnės galimybės	„Didelė rinkta, didelės galimybės“, „Todėl, kad dirbame su Skandinavijos šalimis“, „Didelis miestas“, „Didesnė tikimybė susirasti verslo partnerį“, „Tai gyvas rajonas, kuriame yra mokslo įstaigų, gamybinių įmonių“, „Įmonių, atitinkančių mūsų veiklos profilį, koncentracija“, „Patraukli aplinka“, „Jautriau reaguojama į verslo pokyčius“.	8
Didesnė perkamoji galia	„Kadangi mano paslaugos nėra pirmo būtinumo, o daugiau prabangos dalykas, todėl ir šie rajonai yra patrauklesni, kadangi klientai yra labiau pasiturintys, kurie turi stabilias pajamas“, „Ten gyvena potencialūs klientai“, „Didelis gyventojų skaičius“, „Didesnė žmonių perkamoji galia“.	4
Kita	„Tai subjektyvu, negaliu pasakyti kodėl, man patinka Kėdainių senamiesčiukas“, „Arti“, „Situacija visuose rajonuose panaši“, „Yra įdirbis“, „Kadangi jame vystau veiklą“, „Nes neturi savo miesto dienraščio“, „Mes turime būti įdomūs jiems, dėl atstumo“, „Nėra intereso“, „Arti Panevėžio miesto“, „Mes įsikūrę Panevėžyje“, „Konsultacijos verslui visiems aktualios“.	11

Respondentų pasiūlymai, pastabos, komentarai, skirti verslo aplinkai Pakruojo rajono savivaldybėje gerinti.

Teiginiai
Šiaip daro neblogus žygius, taip ir toliau. Vis labiau ir labiau girdim apie Pakruojį.
Pirmiausiai įvertinti, ką davei, o tik po to - reikalauti iš kitų.
Daugiau renginių ir reklamos.
Nesame įsigilinę į padėtį Pakruojo rajone.
Skatinti kurti mažas įmones, mažinti jaunimo nedarbą, skatinti jaunimą ir brandaus amžiaus žmones kurti sau darbo vietas.
Plėtoti logistines infrastruktūras.
Plėsti infrastruktūrą.
Derėtų daugiau dėmesio skirti savivaldybei pavaldžioms įmonėms.
Tik teigiami vertinimai, Pakruojo rajono savivaldybės požiūris į tokio mažo miestelio gyvavimo plėtrą - tikrai pagirtinas!

IŠVADOS

Pakruojo rajono verslo aplinkos situacija ir jos gerinimo kryptys

- Apklausoje dalyvavusiems verslininkams dažniausiai yra sunku pateikti bendrą Pakruojo r. sav. verslo aplinkos vertinimą. Likę respondentai šio regiono verslo aplinką dažniau vertina blogai ir labai blogai, nei palankiai.
- Respondentų nuomone, aktualiausias Pakruojo raj. sav. verslo problemos yra kvalifikuotų darbuotojų trūkumas bei įstatymų / mokesčių bazės nepastovumas. Iš tyrimo dalyvavusių verslo subjektų, daugiau kaip penktadalis teigė, kad susiduria su darbuotojų stygiaus problema. Pastarieji pasigenda įvairių specializacijų darbuotojų: vairuotojų, vadybos specialistų, maisto gamybos technologų ir kt.
- Daugiau kaip pusė tiriamųjų mano, kad savivaldybėje teikiamų elektroninių viešųjų paslaugų lygis yra pakankamas ir atitinka verslo poreikius. Tačiau šiek tiek daugiau kaip trečdalis respondentų, vis tik yra linkę pasigeti šio pobūdžio paslaugų. Verslo atstovai teigia, kad iš Pakruojo rajono savivaldybės administracijos darbuotojų jiems labiausiai reiktų informacijos apie mokesčius ir lengvatas verslui bei reikalingas licencijas ir leidimus.
- Didžioji dauguma apklaustų verslininkų pritaria verslo ir valdžios atstovų susitikimų poreikiui. Respondentai mano, jog šio pobūdžio susitikimai galėtų vykti kartą per ketvirtį arba kartą per pusę metų.

Pakruojo rajono verslo aplinkos ir investicijų pritraukimo galimybių vertinimas

- Pakruojo rajono savivaldybės verslo aplinkoje vykstantys procesai daugumai aplinkinių rajonų verslo atstovų nėra aktualūs, vos dešimtadalis respondentų nurodė, jog vysto verslą / yra investavę Pakruojo rajone.
- Pakruojo rajono verslo aplinka, tiriamųjų manymu, nėra patraukli verslo plėtrai ir investicijoms. Patrauklesni verslo atstovams atrodo Šiaulių ir Panevėžio rajonai, kadangi juose lankstesnė rinka, didesnės galimybės bei didesnė perkamoji galia.

ANKETA PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDĪBĒS VERSLO ATSTOAVAMS

Gerbiams Respondente,

Pakruojo rajona savivaldības administrācija ir UAB „Eurointegrācijas projekta” kviečia Jus dalyvauti tyrimē, kuro mērķis – atskaidrēt, kāpēc verslo atstāvi vērtina dabartnē Pakruojo rajona savivaldības verslo aplinkā, identificējot problēmas šīs teritorijā un mērķotā verslo situācijas gērināmo kryptis. Tyrimo rezultāti bus panaudoti rengiamā gālimybū studijā. Taip pat apklausos dalyvū īssakytū pasūtlymā bus perkelti ī rengiamā strategijū piētros plānā īki 2020 m.

Anketa yra anonimnē. Gauti dromenys bus apibēdrināti. Atsakant ī klausimus, prasōme īsteiktī savo nuomonē tīnkamus variantus uzbraukiant kryželiņ x.

I. BENDROJI INFORMĀCIJA

1.1. Kokia Jūs verslo organizāvimo forma? (pasīrīnīkite ī labīausīat tīnkantī atsaklymō variantā)

- a) Dirbu pagā verslo lūndijimā/ vykdāu
- b) Mikrōimōnē (<10 darbuotojū)
- c) Maža imōnē (<50 darbuotojū)
- d) Vidutinē imōnē (<250 darbuotojū)
- e) Didelē imōnē (>250 darbuotojū)

1.2. Koks Jūs komercinēs veiklos pobūdis? (pasīrīnīkite ī labīausīat tīnkantī atsaklymō variantā)

- a) Prekyba
- b) Gaumyba
- c) Paslaugos
- d) Vykdomē kelīas veiklas
- e) Kita (prašytē): _____

1.3. Komercinē veikla orientuota ī (galimī keli atsaklymū variantai):

- a) Eksportā
- b) Importā
- c) Vidaus rinkā

II. DABARTINĒS SITUĀCIJOS VERTINĀMAS

2.1. Kaip bendrai vērtināte Pakruojo rajono verslo aplinkā? (vērtīnīkite skālējē mō ī īki 10, kur 1 – labai blogai, 10 – labai gerai)

Labai blogai	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Labai gerai

2.2. Kokaļos problēmos, Jūs nuomone, yra aktualīausīos Pakruojo rajono verslīnīnkams? (vērtīnīkite skālējē mō ī īki 10, kur 1 – labai neaktualu, 10 – labai aktualu)

	Labai neaktualu					Labai aktualu				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Īstiatymē / mōkestinēs bazēs nepastovūmas										
Nekvalifikuotū darbuotojū trūkūmas										
Kvalifikuotū darbuotojū trūkūmas										
Bēndravīmo tarp vietos valdīos īr verslīnīnkū trūkūmas										
Bēndravīmo tarp verslo atstovū trūkūmas										
Kita (prašytē)										

2.3. Kokaļos problēma(-os) labīausīat apsūnkina Jūs vykdomā komercinē veiklā? (prašytē)

2.4. Nurodykite kaip vērtināte korupcijas īr biurokratījos lygī Pakruojo rajono savivaldībējē:

	Jeigu nurodėte „log korupcijos / biurokratijos lygis yra aukštas ir labai aukštas, argumentuokite, kodėl taip manote”
Korupcijas lygis	(prašytē)
a) Labai aukštas	
b) Aukštas	
c) Sumku pasakytū	
d) Žemas	
e) Labai žemas	
Biurokratījos lygis	(prašytē)
a) Labai aukštas	
b) Aukštas	
c) Sumku pasakytū	
d) Žemas	
e) Labai žemas	

2.5. Ar Jūs imōnē susiduria su darbuotojū stygimū?

- a) Taip
- b) Ne (pēreikite prie 3.1 klausimo)

2.6. Kokaļos specializācijas darbuotojū Jūs imōnei labīausīat trūksta? (prašytē)

III. VIŠĒJO SEKTORIAUS PARAMA VERSLUI

3.1. Kaip vērtināte verslū teikīamas savivaldībēs organīzuojamās elektronīnes viešās paslaugas (savivaldībēs tīnklatapyje teikīamā informācijā verslū, galīmībes internetū pildytū / tvārytū dokumentus)? (pasīrīnīkite ī labīausīat tīnkantī atsaklymō variantā)

- a) Elektronīnū viešūjū paslaugū lygis yra pakankamas īr atīnka verslo poreiktus (pēreikite prie 3. klausimo)
- b) Teikīamū elektronīnū viešūjū paslaugū yra per mažai
- c) Yra didelē elektronīnū viešūjū paslaugū pasūtīla, tačīau dalīs jū neatīnka verslo poreiktū

3.2. Įvardykite kokių elektroninių viešųjų paslaugų pasigendate? (prašykite):

3.3. Kokaļos informācijas apie verslā Jums labīausīat reikētū īs Pakruojo rajono savivaldībēs administrācijas darbuotojū? (vērtīnīkite skālējē mō ī īki 10, kur 1 – visīkai nereikētū, 10 – labai reikētū)

Informācijas apie:	Visīkai nereikētū					Labai reikētū				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Mōkesčius ī lengvīatas verslū										
Īvestīvīmo galīmībes										
Žemēs pasiūlū verslū										
Patalpū nomos galīmībes Pakruojo rajono savivaldībējē										
Darbuotojū mokymū galīmībes										

Informacijos apie:	Visiškai nereikėtų					Labai reikėtų				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Viešuosius pirkimus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Reikalingas licencijas ir leidimus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kita (prašykite):	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3.4. Ar reikalingi savivaldybės darbuotojų ir verslo atstovų susirinkimai verslo aplinkai gerinti Pakruojo rajone?

- a) Taip
b) Ne (paveikite prie 3.6. klausimo)
3.5. Kaip dažnai reikėtų savivaldybei rengti susitikimus su verslo atstovais? (pazininkite J labiausiai tinkamą atsakymo variantą)
a) Kartą per mėnesį
b) Kartą per ketvirtį
c) Kartą per pusmetį
d) Kartą per metus
e) Kita (prašykite): _____

3.6. Kaip vertinate Pakruojo rajono savivaldybės teikiamas paslaugas verslui? (vertinkite skaleje nuo 0 iki 10, kur 0 – nesinaudoju, 1 – labai blogai, 10 – labai gerai)

Nr.	Paslauga	Nesi- naudoju	Labai blogai					Labai gerai					Neturū nuomonės
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1.	Licencijų ir leidimų išdavimas (verstis prekyba)	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99
2.	Galimybė gauti konsultacinę paramą smulkiam ir vidutiniam verslui steigti ir vykdyti	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99
3.	Galimybė gauti finansinę paramą smulkiam ir vidutiniam verslui steigti ir vykdyti	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99
4.	Mokymai ir konsultacijos smulkiojo ir vidutinio verslo atstovams	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99
5.	Zemės nuomos mokesčio lengvatų suteikimas	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99

3.7. Kokios viešosios paslaugos / lengvatos būtų naudingiausios Jūsų verslui? (vertinkite skaleje nuo 1 iki 10, kur 1 – visiškai nenaudingos, 10 – labai naudingos)

Lengvatos ir parama	Visiškai nenaudingos					Labai naudingos				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Zemės mokesčio lengvatos	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Zemės nuomos mokesčio lengvatos	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Nekilnojamojo turto mokesčio lengvatos	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Parama naujų darbo vietų kūrimui	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Parama tobulinanti ir/ar kelianti darbuotojų kvalifikaciją	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Reklamoms mokesčio lengvatos	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Lengvatinių paskolų teikimas verslui	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Lengvatoms imonėms diegiantioms inovacijas technologijas	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Verslo inkubavimas	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kita (prašykite):	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Renginių verslo sektoriui organizavimas										
Seminarai	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Mokymai	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Konsultacijos	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Konferencijos	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Informacijos apie verslo galimybes sklaidą	Visiškai nenaudingos					Labai naudingos				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Mugės bei parodos	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Verslo ir savivaldybės atstovų delegacijos užsienyje	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kita (prašykite):	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Informacijos apie verslo galimybes sklaidą										
Leidiniai	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Internetinės svetainės	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Internetinis forumas	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Elektroniniai naujienlaiškiai	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Informacijos (verslo, turizmo) centro (-ų) veikla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Investicijų žemėlapiai	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Investiciniai paketai	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Prezentacijos skirtos užsienio investuotojams	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Konsultacijos ES paramos verslo klausimais	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Tiesioginiai susirinkimai su savivaldybės darbuotojais	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kita (prašykite):	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3.8. Ar Jums reikalinga informacija Pakruojo rajono savivaldybės tinklalapyje www.pakruojis.lt apie laisvus komercinės pastirties sklypus ir privatizuojamus objektus Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje?

- a) Taip
b) Ne (paveikite prie 4.1. klausimo)

3.9. Kokia informacija apie laisvus pastatus / sklypus Jums būtų naudingiausia? (vertinkite skaleje nuo 1 iki 10, kur 1 – visiškai nenaudinga, 10 – labai naudinga)

Eisamo pastato / sklypo detaliej ir specialieji planai	Visiškai nenaudinga					Labai naudinga				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Investavimo sąlygos ir pasiūlymai	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Informacija apie aplinkinius pastatus / sklypus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Informacija apie įvestas komunikacijas pastate / sklype	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kita (prašykite):	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

IV. INFORMACIJA APIE GALIMAS INVESTICIJAS

4.1 Ar per ateinančius 5 metus planuojate investuoti į savo komercinę veiklą?

- a) Taip
b) Ne (Atitū už atsakymus, baigti anketos pildymą)

4.2 Į kurias sritis planuojate investuoti per ateinančius 5 metus (nurodykite prioritetus skaleje nuo 1 iki 10, kur 1 – planuojamos mažiausios investicijos, 10 – planuojamos didžiausios investicijos)

Planuojame investuoti į...	Mažiausios investicijos					Didžiausios investicijos				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Verslo plėtrą rajone	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Verslo plėtrą už rajono ribų	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Naujų pastatų / sklypų statybą / įsigijimą	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Darbuotojų kvalifikacijos kėlimą	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Technologijų diegimą / tobulinimą	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Iragos anaujinimą	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Prekės ženklų kūrimą / stiprinimą ir patento gavimą	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Vadybos metodų gerinimą	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Verslo konsultacijas	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kita (prašykite):	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

4.3 Koksios apimties investicijas planuojate į savo verslo plėtrą 5 m. laikotarpyje?
(pasirinkite 1 labiausiai tinkantį atsakymo variantą)

- a) Iki 50 000 Lt
- b) 50 001 - 100 000 Lt
- c) 100 001 - 500 000 Lt
- d) 500 001 - 1 000 000 Lt
- e) Daugiau nei 1 000 000 Lt
- f) Atsisako nurodyti

Jūsų pasiūlymai, pastabos, komentarai skirti verslo aplinkai Pakruojo rajono savivaldybėje gerinti:

Dėkojame už Jūsų laiką

ANKETA PAKRUOJO R. SAV. APLINKINIŲ RAJONŲ VERSLO ATSTOVAMS

Gerbiamas Respondente,

Pakruojo rajono savivaldybės administracija ir UAB „Eurointegracijos projektai“ kviečia Jus dalyvauti tyrime, kurio tikslas – atskleisti kaip verslo atstovai vertina Pakruojo rajono savivaldybės verslo aplinkos patrauklumą. Tyrimo rezultatai bus panaudoti rengiant Pakruojo r. sav. verslo plėtros galimybių studiją.

Anketa yra anoniminė. Gauti duomenys bus apibendrinti. Atsakant į klausimus, prašome išreikšti savo nuomonę tinkamais variantais užbraukiant kryželius x.

I. BENDROJI INFORMACIJA

1.1. Rajonas, kuriame yra vykdoma komercinė veikla (Jrašyti)

1.2. Kokia Jūsų verslo organizavimo forma? (tinkamą pažymėti)

- Dirbu pagal verslo lūdimą / vykdu individualią veiklą
- Mikroįmonė (<10 darbuotojų)
- Maža įmonė (<50 darbuotojų)
- Vidutinė įmonė (<250 darbuotojų)
- Didelė įmonė (>250 darbuotojų)

1.3. Koks Jūsų komercinės veiklos pobūdis? (tinkamą pažymėti)

- Prekyba (Jrašyti sritį: _____)
- Gamyba (Jrašyti sritį: _____)
- Paslaugos (Jrašyti sritį: _____)
- Kita (nurodykite kryptį _____)

II. PAKRUOJO RAJONO VERSLO SITUACIJOS VERTINIMAS

2.1. Ar Jums aktualūs procesai (darbo jėgos, infrastruktūros pokyčiai, investiciniai projektai ir pan.) vykstantys Pakruojo rajono verslo aplinkoje? (vertinkite skalėje nuo 1 iki 10, kur 1 – visiškai neaktualūs, 10 – labai aktualūs)

Visiškai neaktualūs										Labai aktualūs									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2.2. Kaip vertinate Pakruojo rajono patrauklumą investicijoms ir verslo plėtrai? (vertinkite skalėje nuo 1 iki 10, kur 1 – visiškai nepatrauklus, 10 – labai patrauklus)

Visiškai nepatrauklus										Labai patrauklus									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2.3. Kaip vertinate Pakruojo rajono patrauklumą savo verslo atžvilgiu? Įvardinkite privalumus ir trūkumus (Jrašykite):

2.4. Ar šimo metu vystote verslą / esate investavę Pakruojo rajone?

- Taip
- Ne, bet planuoju vystyti / investuoti
- Ne ir neplanuoju vystyti verslo / investuoti Pakruojo rajone

2.5. Koks aplinkinis rajonas yra patraukliausias Jūsų verslo plėtrai?

Jrašykite:

Nurodykite, kodėl:

Jūsų pasiūlymai, pastabos, komentarai skirti verslo aplinkai Pakruojo rajono savivaldybėje gerinti:

Dėkojame už Jūsų laiką

